

آخر بـ آنکاب

داستان هایی از امام مهدی (ع)

محسن نعما

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لهم إني نعماً
أنت أنت أنت

محسن نعماء

آخرین آفتاب

نویسنده: محسن نعماء

ناشر: انتشارات کتاب جمکران

ویراستار: فاطمه حیایی طهرانی

تصویرساز: زهرا پایکار

چاپ: چهارم، زمستان ۱۴۰۱، خانه چاپ جمکران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مدیریت بازرگانی: ۰۹۱۲۱۵۱۸۱۴۹

بازرگانی کتاب: ۰۹۱۹۲۵۵۲۰۳۰

ketabejamkaran.ir
jamkaran.ir

دفتر مرکزی پووهش و نشر: قم، خیابان
شهید فاطمی، کوچه ۲۸، پلاک ۶۷
انتشارات کتاب جمکران، تلفن تراس:
۰۳۵۷۷۲۲۷۱۷، کد پستی: ۳۷۱۵۶۶۴۴۲

@ketabejamkaran

t.me/ketabejamkaran

وختال

در کاخ امپراتوری روم مهمهای است. همه جا آذین بسته شده و سوروساتی برپاست. در سمت راست تالار سیصد تن از کشیشان و راهبان، در سمت چپ تالار هفتصد نفر از رجال و بزرگان، و در میان آن‌ها چهار هزار نفر از امیران و فرماندهان لشکر روم ایستاده‌اند. همه منتظرند تا مراسم ازدواج میان «ملیکه» نوء امپراتور روم و پسر برادر امپراتور روم برگزار شود. دو تخت زیبا و بلند که با انواع جواهرات آراسته شده، در انتهای تالار کاخ قرار دارد و بر روی پایه‌هایی استوار گشته است. یکی برای عروس و دیگری برای داماد. کمی آن سوتر، تخت مجلل دیگری قرار دارد که امپراتور روم بر روی آن نشسته است. قیصر، دو دستش را بر این سو و آن سوی تخت انداخته و از خوشحالی و شعف، نمی‌تواند خنده‌ای را که بر روی لبانش نقش بسته، پنهان کند. همه چشم به ورودی تالار دارند تا عروس سیزده ساله و داماد

بیست ساله وارد شوند. کمی بعد نگهبانِ ورودی تالار وارد می‌شود و رو می‌کند به جمعیت.

- شاهزادگان، نوه و برادرزاده پادشاه وارد می‌شوند.

همه برمی‌گردند و به آن دونگاه می‌کنند و در برابر شان سر تعظیم فرود می‌آورند. عروس و داماد قدم زنان وارد تالار می‌شوند و به سوی امپراتور و تخت‌هایی که برای آن‌ها آماده شده می‌روند. در چشمان عروس حجب و حیایی خاص وجود دارد. شرم سرتاپای وجود او را فراگرفته است. داماد اما خوش حال و خندان روی به این سو و آن سو دارد و سرمست از این مراسم است. همه حاضران به دیده تحسین به آن دونگاه می‌کنند. عروس و داماد جلو می‌روند و به تخت‌هایشان می‌رسند. همه منتظرند تا آن دو بر مکان‌هایشان بنشینند و مراسم ازدواج آن‌ها شروع شود.

داماد از پله‌ها بالا می‌رود و بر روی تخت می‌نشیند. عروس اما هنوز پایین است و بر روی تخت ننشسته. داماد که روی تخت می‌نشیند، اُسقف‌ها صلیب‌ها را برپا می‌کنند و کشیش‌ها انجیل‌ها را می‌گشایند و مشغول خواندن دعا می‌شوند. همه منتظرند تا عروس نیز روی تخت خود و در کنار داماد بنشینند.

ناگهان زمین و سقف و دیوارهای کاخ و همه جا شروع به لرزیدن می‌کند! صلیب‌هایی که برپاشده است سقوط می‌کنند و ستون‌های تختی که داماد بر روی آن نشسته، شکاف برمی‌دارند و می‌شکنند و داماد از بالای تخت بر زمین می‌افتد و بیهوش می‌شود! همه

به این سو و آن سو فرار می‌کنند. همه‌مه و فریاد، فضای تالار را رعب آور می‌کند. هیچ‌کس به حال خودش نیست. هرکس در پی آن است که جان خود را نجات دهد! عروس نیز به سویی می‌دود تا جان‌پناهی پیدا کند. لحظاتی بعد لرزش زمین تمام می‌شود و حالت عادی برقرار می‌شود. همه وحشت‌زده‌اند. مجلس عروسی به هم‌ریخته است. در چشم‌های همه بہت و ناباوری موج می‌زند. همه شوکه شده‌اند. امپراتور حالتی بین ترس و عصبانیت دارد. ترس به خاطر وقوع زلزله و عصبانیت؛ به خاطر بیهوش شدن داماد و به هم‌ریخته شدن مجلس. چهره‌اش از خشم به کبودی می‌گراید. بزرگ کشیشان رو می‌کند به امپراتور.

- جناب پادشاه، ما را از این مجلس که در آن نحسی وجود دارد، معاف کنید!

امپراتور با شنیدن این سخن بیشتر خشمگین می‌شود، اما حرفی نمی‌زند. برهم خوردن مجلس و منتفی شدن مراسم عروسی، آرام و قراری برای او باقی نگذاشته است. دلش می‌خواهد مجلس عروسی را به هر شکلِ ممکن ادامه دهد؛ حتی اگر داماد، یک نفر دیگر باشد! ناگهان خطاب به حاضران فریاد می‌زند.

- این ازدواج نحسی است. برادر این داماد بخت برگشته را بیاورید تا ملیکه را به ازدواج او درآورم. من باید امشب این مراسم را به سرانجام برسانم!

امپراتور سپس نگاه می کند به اُسقف‌ها: «صلیب‌ها را دوباره برپا کنید. مجلس را ادامه می دهیم.»

و بر سر غلامان و خادمان فریاد می زند: «مجلس را دوباره سروسامان بدهید. بجهنید!»

همه مخاطبین امپراتور، سرپایین می آورند و در پی اجرای دستور او برمی آیند. هیچ کس جرئت نه گفتن روی حرف پادشاه را ندارد؛ حتی دامادی که اینک امپراتور می خواهد ملیکه را به ازدواج او درآورد. اُسقف‌ها و خادمان شروع به برپا کردن صلیب‌ها و سروسامان دادن به وضع مجلس می کنند. چند نفری هم پیش می روند و بدن داماد بیهوش شده را برمی دارند و از تالار خارج می کنند. دقایقی بعد برادر داماد وارد می شود. تختی دیگر برای او آماده می شود.

لباس فاخر و زیبایی را بر تنِ داماد جدید می پوشانند و لحظاتی بعد او پیش می رود تا بر تختِ دامادی بنشینند. اما... اما او نیز تا می خواهد از پله‌ها بالا برود و بر تخت بنشیند، دوباره همان اتفاقی که ساعتی پیش برای برادرش اتفاق افتاده بود رخ می دهد. زلزله! زمین و دیوارهای کاخ شروع به لرزیدن می کند و صلیب‌ها سقوط می کنند و مجلس به شدت به هم می ریزد! همه به اطراف می گردند و به فکر نجات جان خود هستند. همه وحشت‌زده و هراسان‌اند. گویی همه جا کن فیکون شده است. لحظاتی که می گذرد، لرزش زمین متوقف می شود. همه مات و مبهوت مانده‌اند. دهان‌ها از شدت تعجب باز مانده. دو بار، دو داماد خواستند با این عروس

وصلت کنند و هر بار زلزله‌ای رخ داد! بیش از همه، عروس شگفت‌زده است. نمی‌داند سر این ماجرا چیست. انگار دستی در کار است تا وصلت ملیکه به هر صورتی که هست به وقوع نپیوندد. دلش می‌خواهد حرفی بزند یا سؤالی بپرسد، اما وضعیت مجلس آشفته‌تر از آن است که او بخواهد چیزی بگوید. ناگهان فریاد امپراتور در تالار می‌پیچد.

- مجلس را تمام کنید، همه اینجا را ترک کنند!

و کمی بعد همه حاضران، مجلس را ترک می‌کنند؛ در حالی که از اتفاقات روی داده در آن شب، سخت در فکر و تعجبند.

***

شب است. ملیکه در اتاق خویش سر بر بالین گذاشته و به فکر فرورفته است. فکر حوادثی که ساعاتی قبل رخ داده، همه ذهن او را به خود مشغول کرده است. هرچه فکرمی کند، عقلش به دلیلی دست نمی‌یابد. همه حوادث برای او، غیرطبیعی و سؤال برانگیز است. غرق در همین افکار است که چشم‌هایش گرم می‌شود و به خواب فرومی‌رود. خوابی که برای او بسیار شگفت‌انگیز و شیرین است...

خواب می‌بیند در تالار کاخ است. همان جا که دیشب زلزله رخ داده بود. به جای تخت امپراتور روم، منبری قرار دارد که بسیار بلند است و بلندای آن به آسمان رسیده است! بر روی منبر، عیسی مسیح علیله را می‌بیند که در هاله‌ای از نور قرار دارد. چشم‌های ملیکه خیره به اوست. در کنار مسیح علیله، جمعی از

حواریون هستند و وصی مسیح علیه السلام، جناب شمعون؛ همو که مادر ملیکه از نسل اوست. ملیکه همین طور مشتاقانه چشم به این صحنه دارد و لذتی بی پایان در درون خود احساس می کند. ناگاه می بیند پیامبر مسلمانان محمد علیه السلام، و جمعی از یاران و فرزندانش وارد تالار می شوند. مسیح علیه السلام از بلندای منبر فرود می آید و شادمان به استقبال محمد علیه السلام می رود. او را در بر می گیرد و می بوسد و در برابر شواعض می کند. گویی که مولای خود را دیده است. ملیکه از این چنین تواضعی که پیامرش در برابر پیامبر مسلمانان می کند، سخت در تعجب است. سپس محمد علیه السلام رو به عیسی علیه السلام می کند ولب می گشاید.

- یا روح الله، من آمده ام تا از وصی تو شمعون، دخترش ملیکه را برای پسرم ابو محمد خواستگاری کنم.

و سپس محمد علیه السلام اشاره می کند به فرزندی از فرزندانش که چهره اش همانند خورشید می درخشید و در جلالت و شوکت، بی همتاست. ملیکه چشم به ابو محمد علیه السلام می دوزد. احساس می کند عمری است او را می شناسد. احساس می کند در کودکی و در نوجوانی اش، بارها چهره او را در خیال و در ذهنش ترسیم کرده و آرزو کرده که روزی او مرد رؤیاهاش باشد. چهره ابو محمد علیه السلام و تبسم زیبایش آن قدر برای ملیکه دلنشیں است که لحظه ای نمی تواند چشم از او بردارد: «خدایا من! چه چشمان ناز و نافذی دارد. چه صورت مهربان و دلربایی دارد. چه وقار و عظمت و

هیبتی دارد. چه چهرهٔ ملکوتی و غرق در نوری دارد. گویی این خود مسیح است. نه، نه. حتی مسیح هم چنین عظمتی ندارد. خدا یا این مخلوق، این ماهپاره دیگر کیست؟!» مسیح علیه السلام نگاه از محمد علیه السلام می‌گیرد و رو می‌کند به شمعون.

- شرافت به تو روی آورده است شمعون. با رسول خدا، محمد مصطفی، افضل انبیا، خویشاوندی کن.
شمعون لبخندی می‌زند. شوق و خوشحالی همه وجودش را فراگرفته: «رضایت دادم یا نبی الله.»

سپس محمد علیه السلام بر فراز منبری که مسیح علیه السلام روی آن نشسته بود، می‌رود و خطبه عقد می‌خواند و ملیکه را به ازدواج پسرش ابو محمد علیه السلام در می‌آورد.

ملیکه غرق در دیدن این رؤیاست که ناگهان از خواب برمی‌خیزد! نفس نفس می‌زند. قلبش تندتند درون سینه‌اش می‌کوبد. صورتش داغ شده و عرق بر سر و چهره‌اش نشسته است. آنچه را در خواب دیده باور نمی‌کند. از جا برمی‌خیزد و چند قدمی راه می‌رود. زیر لب با خود می‌گوید: «خدا یا، این چه خوابی بود که من دیدم؟ معنی اش چه بود؟ چه واقعه‌ای در انتظار من است؟ آن جوان که پیامبر مسلمانان را به عقد او درآورد که بود؟ چگونه من به همسری او درآمدم؟ چه زیبا و دلربا بود آن جوان. چه مهربان و دلنشیں بود. چه چهره آسمانی داشت! آیا... آیا چنین خوابی می‌تواند با عالم واقع تطابق داشته باشد؟! آیا امکان دارد چنین

خوابى، لباس حقیقت بپوشد؟! نه، نه. غیرممکن است! من کجا و آن جوانِ رعناء دلربا کجا؟!»

ملیکه پشت پنجره اتاقش می‌ایستد و آسمان را نگاه می‌کند. تاکنون چنین حالتی را در عمرش تجربه نکرده. حالتی غریب دارد. درحالی‌که به ماه و پرتوهای زیباییش خیره شده، دوباره با خود می‌گوید: «به راستی... به راستی چگونه یک خواب توانسته این‌گونه مرا به یک جوان که او را تاکنون ندیده‌ام، این‌چنین بی‌قرار سازد؟!»

ملیکه سردرگم و سرگردان است. جوابی برای سؤال‌هایش نمی‌یابد. همه‌اش تصویر ابو محمد علی‌الله^ع جلوی چشمانش می‌آید و آن نوری که از چهره‌اش داشت می‌بارید. حس می‌کند محبت ابو محمد علی‌الله^ع لحظه‌به‌لحظه درون قلبش زیاد می‌شود. محبت کسی که نه او را در بیداری دیده و نه می‌شناسد! روزها یکی پس از دیگری می‌گذرد و خوابی که ملیکه دیده، هر روز او را در مقایسه به روز قبل بی‌تاب‌تر و بی‌قرارتر می‌کند. لحظه‌شماری می‌کند تا اتفاقی در زندگی اش روی بدهد. اما چه اتفاقی؟ خودش هم نمی‌داند!

***

دو خانم، محلل و باشوکت، به همراه هزارزن زیبای دیگر مقابل ملیکه ایستاده‌اند. نوری عجیب همه آنان را احاطه کرده است. آن دو زن بزرگوار جلو می‌روند و به نزدیکی ملیکه می‌رسند. ملیکه با چشم‌هایی تعجب‌زده به آن دو زن و دیگر زنان نگاه می‌کند.

یکی از آن دوزن رو می‌کند به طرف مليکه و به سخن می‌آید.

- من مریم هستم دخترم. مادر پیامبرت عیسی. و ایشان
مادر شوهرتان، سیده زنان عالم، فاطمه زهرا هستند!

حالتی مملو از اشتیاق و غم در وجود مليکه جای می‌گیرد.
زیرلب با خود می‌گوید: «مادر ابو محمد؟! مادر همان کسی که
فدایش بشوم؟!»

سپس بی اختیار جلو می‌رود و چادر فاطمه علیها السلام را می‌گیرد و شروع
به گریه می‌کند. انگار که دختر بچه‌ای کوچک است و پس از
سال‌ها مادر خود را دیده است. درحالی که اشک‌هایش تندتند
از چشمانش پایین می‌آیند، صدای گریه‌آلودش را بیرون می‌ریزد.

- ای خانم، ای بانویم، من... من دل به فرزند شما ابو محمد
باخته‌ام. نمی‌دانم... نمی‌دانم او کیست که این گونه تاب و قرار
را از من برده و این چنین بی‌تابم کرده. حال شما بگویید. این
رسم عاشقی است که من این گونه در تب و تاب معشوق بسوزم
واوبه دیدارم نیاید؟!

فاطمه علیها السلام دست نوازشگری به صورت مليکه می‌کشد.

- دخترم، دلیلی که فرزندم ابو محمد به دیدار تو نمی‌آید،
شرک توست. تا توبه دین نصراحتی، فرزندم ابو محمد به
دیدار تو نخواهد آمد. این خواهر من مریم است که از دین
تو به خداوند تبری می‌جوید. اگر رضای خداوند، عیسی

و خواهرم مریم را می‌خواهی و دوست داری ابومحمد تو را
دیدار کند بگو: «أَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهُدُ أَنَّ مُحَمَّداً
رَسُولُ اللَّهِ».

ملیکه درحالی که اشک تمام چهره‌اش را فراگرفته لب باز می‌کند.
صدایش پراز شوق و استیاق است: «أَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهُدُ
أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللَّهِ».

فاطمه علیه السلام دست‌هایش را باز می‌کند و ملیکه را در آغوش می‌گیرد:
«دخلتم، اکنون در انتظار دیدار ابومحمد باش که او را روانه تو
می‌کنم.»

ناگهان ملیکه چشمانش را باز می‌کند و از خواب بر می‌خیزد! نفس نفس
می‌زند. شقیقه‌هایش تیر می‌کشد. زیر لب می‌گوید: «باهم خواب
ابومحمد! او کیست که مرا طلب کرده و همه وجودم را از عشق خود پر
کرده است؟!»

نم نم اشکی در گوشۀ چشم ملیکه می‌نشیند و آرام آرام سُرمی خورد
و پایین می‌آید.

***

یک روز سپری شده و دوباره شب فرامی‌رسد. هنگام خواب
است. ملیکه با ذوقی بیش از حد به بستر می‌رود. هیچ‌گاه در
عمرش همچون امشب، تشنۀ خواب نبوده است. بی قرار است.
بی قرار است تا به خواب برود و فاطمه علیه السلام، آن خانم مهربان و
باوقار، به قولش وفا کند و ابومحمد علیه السلام را به رویایش بفرستد تا

او مرد رؤیاها و آرزوهایش را ببیند! ملیکه سر بر بالین می‌گذارد و با این آرزو چشمانش را می‌بندد و ساعتی بعد، ابو محمد علیّه السلام در برابر او تجلی می‌کند. ملیکه سرشار از عشق و بی‌قراری جلو می‌رود. قلبش تندتند دارد درون سینه‌اش می‌تپد. نگاهش را به چشمان زیبا و مهربان ابو محمد علیّه السلام می‌دوزد. دوباره اشک شوق است که از چشمانش بیرون می‌جهد. درحالی‌که مژگانش خیسِ اشک شده و بغض در گلویش نشسته، رو می‌کند به ابو محمد علیّه السلام:

- ای حبیب من و ای سرور من. پس از آنکه دل مرا به عشق خودت مبتلا کردی و مرا مجnoon و مبتلای خود ساختی، در حقّم جفا کردی و مرا رها کردی و رفتی؟!

ابو محمد علیّه السلام نگاهی به ملیکه می‌کند: «تأخیر من به خاطر شرک توبود. حال که تو اسلام آوردی، هر شب به دیدار تو می‌آیم تا آنکه خداوند وصالِ میان من و تورا به سرانجام برساند.»

اشک شوق در چشمان ملیکه شدیدتر می‌شود: «سرورم، من کی و چگونه به وصال تو می‌رسم؟!»

- ای ملیکه، پدر بزرگت امپراتور روم، چندی دیگر لشکری را به جنگ با مسلمانان می‌فرستد. تولیات خدمتگزاران را بپوش و بدون آنکه کسی متوجه شود از کاخ خارج شو و با لشکر روم همراه شو. خداوند خود بر تو تفضل خواهد کرد و

یاری ات خواهد کرد و تو را به من خواهد برساند.

ملیکه از خواب برمی خیزد. بوی خوشی در شامه اش می پیچد. انگار که ابو محمد علی‌الله^ع همینجا بوده؛ در کنارش. برمی خیزد و به کنار پنجره اتاقدش می رود. چشم به آسمان می دوزد. سیاهی شب، سایه اش را بر همه جا افکنده. فقط نور مهر بان ماه است که در آن ظلمت، در اتاقدش می ریزد. چشمان ملیکه پر از اشک می شود. از چشم هایش نه اشک، که انگار الماسِ عشق می ریزد. حرف هایی که ابو محمد علی‌الله^ع در خواب به او گفته را زیر لب زمزمه می کند و با خود می گوید: «باید به دستوری که مولایم فرموده خوب عمل کنم. عمل به این دستور می تواند مرا به آن ماه شب چهارده برساند.»

***

در خانه «بُشرين سليمان» کو بیده می شود. بُشريه سوی در می شتابد و در را باز می کند.

- سلام بُشر.

- سلام بر کافور، غلام و خادم مولایم.

- مولایت امام هادی با توكاری دارد. آماده شوتا به محضرش برویم.

بُشريخوش حال و شادمان می شود از اینکه امام هادی علی‌الله^ع، او را به محضر خود فرا خوانده. لباس می پوشد. عبا بر دوش می اندازد و به همراه کافور به سوی منزل امام هادی علی‌الله^ع می رود. برای

او، این خانه و خانه خدا و مسجدالحرام گویی یکی است. پس از مقداری به آنجا می‌رسند. وارد خانه می‌شوند. امام هادی علیه السلام در اتاق خود، در آن سوی پرده‌ای نشسته و فرزندش ابومحمد علیه السلام و خواهرش حکیمه خاتون هم کنارش هستند. بُشرو کافور وارد اتاق امام هادی علیه السلام می‌شوند. امام هادی علیه السلام به بُشرو کافور از پشت پرده سلام می‌کند. بُشرو کافور جواب سلام می‌دهند و همانجا می‌نشینند. امام هادی علیه السلام لب به سخن می‌گشاید.

- ای بُش، تو از فرزدان انصاری و مورد اعتماد ما، و ولایت ما اهل بیت پشت در پشت در میان شما بوده است. می‌خواهم تو را به فضیلتی مفتخر سازم که به وسیله آن بر سایر شیعیان سبقت بجویی. می‌خواهم تو را از سرّی مطلع کنم و برای خرید کنیزی بفرستم.

- در خدمتم مولایم. برای من باعث افتخار است.

امام هادی علیه السلام نامه‌ای به زبان و خط رومی می‌نویسد و بر آن مهر می‌زند. سپس نامه را به همراه دستمال زرد رنگی که در آن دویست و بیست دینار است به دست بُش می‌دهد.

- ای بُش‌این‌ها را بگیر و به بغداد برو و سه روز دیگر هنگام ظهر در کنار نهر فرات حاضر شو. آنجا منتظر بایست تا کشتی‌هایی که اسیران و کنیزان و غلامان را حمل می‌کنند، از راه برسند. آنگاه که اسیران پیاده شدند و مردم دور آن‌ها

را گرفتند، تو بردۀ فروشی به نام «عُمر بن یزید» را زیر نظر بگیر. او کنیزان مختلفی دارد. اما تو بنگر و بیین کدامیک از آن کنیزان، دو تکه پارچه حیربرتن دارد. یکی از مردمان می‌خواهد نقاب از چهره آن کنیز کنار بزند و او را بییند، اما آن کنیز نمی‌گذارد و ممانعت می‌کند. سپس آن بردۀ فروش، کنیز را می‌زند و او به زبان رومی ناله و مویه می‌کند و می‌گوید وای از آشکار کردن چهره من.

بُشر که از صحبت‌های امام هادی علیه السلام متعجب شده، گوش می‌دهد تا امام هادی علیه السلام سخن‌ش را ادامه بدهد.

- ای بُشر، یکی از خریداران که این صحنه را می‌بیند می‌گوید من این کنیز را سیصد دینار می‌خرم، چرا که او بسیار عفیف و پاک دامن است. آن کنیز در پاسخ با زبان عربی به آن مرد می‌گوید که اگر تو در لباس سلیمان نبی و کرسی سلطنت او هم جلوه کنی، من به تو رغبتی نخواهم داشت. بردۀ فروش به کنیز می‌گوید تو سرانجام ناچاری که فروخته شوی. کنیز در جوابش می‌گوید چرا شتاب می‌کنی؟ باید خریداری بیاید که دل من به امانت و دیانت او اطمینان یابد.

امام هادی علیه السلام سپس نگاه دوباره‌ای به بُشر می‌کند.

- ای بُشر، در این هنگام تو جلو برو و به بردۀ فروش بگو

من نامه‌ای سربسته از طرف یکی از اشراف دارم که به زبان و خط رومی نوشته شده و نویسنده‌اش در نامه، کرامت و وفا و بزرگواری و سخاوت خود را به این کنیز اعلام داشته است. ای بُشربه بردۀ فروش بگو نامه را به آن کنیز بده تا درباره این فرد که می‌خواهد او را بخرد فکر کند و تصمیم بگیرد. به آن بردۀ فروش بگو من وکیل آن فرد هستم تا اگر این کنیز رضایت داد، او را برای آن فرد بزرگ خریداری کنم.

بُشرسخنان امام هادی علیه السلام را می‌شنود و همچنان در تعجب و حیرت فورفته است. با خود می‌گوید: «کنیز؟! آن هم رومی؟! سرّش چیست؟! چرا امام این قدر این کنیز برایش مهم است؟!» بُشراز هیچ چیز سرد نمی‌آورد. حسابی گیج شده است. مخصوصاً علم امام هادی علیه السلام از آینده، او را به سختی حیرت‌زده کرده است. این فکرها را به کنار می‌گذارد. باید امر امام را اطاعت کند. از محضر امام هادی علیه السلام بلند می‌شود و خدا حافظی می‌کند و می‌رود.

***

هنگام ظهر است. عرق از سروروی بُشدادرد می‌چکد. بُشركنار نهر فرات می‌ایستد. چشم می‌دوزد به نهر که یک کشتی بر روی آن، روان است و از دور دارد به سمت ساحل می‌آید. بُشرا منتظر می‌ماند. مقداری که می‌گذرد، کشتی به ساحل می‌رسد و پهلو می‌گیرد. اسیران و غلامان و کنیزان از آن پیاده می‌شوند. مردم همگی دور آن‌ها را می‌گیرند و به غلام‌ها و کنیزها نگاه می‌کنند تا

آنها را وارسی کنند و بخند. بُشر به سمت آنها می‌رود. مردی بلند قامت را می‌بیند که دارد غلامان و کنیزان را می‌فروشد. متوجه می‌شود او عمر بن یزید است. مقداری صبر می‌کند. غلامها و کنیزها یک‌به‌یک به فروش می‌رسند. دیگر چند نفری بیشتر باقی نمانده.

بُشر متوجه دختری می‌شود که دو تکه پارچه حیران به تن دارد و نقابی به چهره زده است. دختر، توجهش را جلب می‌کند. در این هنگام مردی جلو می‌رود و می‌خواهد نقاب از روی آن دختر کنار بزند. اما او ممانعت می‌کند و نمی‌گذارد و به زبان رومی آه و ناله می‌کند. بُشر متعجبانه زیر لب لا اله الا الله می‌گوید و متوجه می‌شود که این دختر همانی است که امام هادی علیه السلام فرموده است. قدمی دیگر به جلو بر می‌دارد. ناگهان مردی پیش می‌رود و به آن دختر اشاره می‌کند و می‌گوید: «من این کنیز را سیصد درهم می‌خرم، چرا که او بسیار عفیف و پاک دامن است.»

دختر با ناراحتی لب می‌گشاید: «اگر تو در لباس سليمان نبی و کرسی سلطنت او هم جلوه کنی، من به تو رغبتی نخواهم داشت.»

عمر بن یزید درمانده است که چه بکند. هر مشتری که تاکنون آمده، آن دختر زیر بار فروش نرفته است. بُشر بیش از پیش به صحت گفته‌های امام هادی علیه السلام اطمینان می‌یابد. انگار که امام هادی علیه السلام همه اتفاقات را پیش از آنکه به وقوع بپیوندد

به چشم خود دیده است. بُشر به نزد عمر بن یزید می‌رود. رو می‌کند به او.

- ای مرد، من نامه‌ای سربسته از طرف یکی از اشراف دارم که به زبان و خط رومی نوشته شده و او در آن، کرامت و وفا و بزرگواری و سخاوت خود را نسبت به این کنیز نوشته است. نامه را به آن کنیز بده تا درباره این فرد که می‌خواهد او را بخرد فکر کند و تصمیم بگیرد. من وکیل آن فرد هستم تا اگر این کنیز رضایت داد، او را برای آن فرد بزرگ خریداری کنم.

عمر بن یزید خوشحال می‌شود و نامه را به مليکه نشان می‌دهد تا او آن را بخواند. مليکه نامه را می‌گشاید و مشغول خواندن می‌شود. هنوز چند خطی را بیشتر نخوانده که یک دفعه اشک در چشمانش حلقه می‌بندد و به سختی می‌گرید. همچون کنیزکانی که پس از سال‌ها در بند بودن، برات آزادی‌شان را داده باشند. اما نه... این دختر به اشتیاق در بند شدن دارد گریه می‌کند! در بند شدن عشق جوانی که خدا هم عاشق و دلداده آن جوان است. مليکه رو می‌کند به عمر بن یزید: «ای مرد، مرا به صاحب این نامه بفروش.»

بُشر از موفقیت کار خود خوشحال می‌شود. به عمر بن یزید نگاه می‌کند: «او را چند می‌فروشی؟»

عمر بن یزید کمی فکر می‌کند: «دویست و بیست دینار!»

بُشروعباره از روی تعجب، زیرلب لا الله الا الله می‌گوید و از تطابق مبلغی که عمر بن یزید گفته و مبلغی که امام هادی علیه السلام به او داده، در حیرت فرومی‌رود. دینارها را می‌دهد و کنیزرا می‌گیرد و به راه می‌افتد. ملیکه خوش حال و خندان است و از شادمانی در پوست خودش نمی‌گنجد. نامه امام هادی علیه السلام را دوباره باز می‌کند و می‌خواند و بوسه می‌زند و می‌گرید. بُشر متعجبانه نگاهش می‌کند.

- ای خانم، آیا نامه کسی را می‌بوسی که او را نمی‌شناسی؟!
ملیکه اشک‌هایش را پاک می‌کند و رو می‌کند به بُشر.

- ای کسی که به مقام اولاد انبیا معرفت کمی داری! به سخن من گوش بده و بدان که من ملیکه، نوه امپراتور روم هستم. جدم می‌خواست مرا به برادرزاده‌اش تزویج کند، اما در شب عروسی ...

و آنگاه ماجراهی ازدواجش و شرح چگونگی رسیدنش به اینجا را از اول تا به آخر برای بُشر تعریف می‌کند. بُشر از تعجب دهانش باز مانده و نمی‌داند چه بگوید. باور نمی‌کند این دختر، آن‌همه ناز و نعمت را رها کرده باشد و برای همسری فرزند امام هادی علیه السلام، خود را به اسیری کشانده باشد. بُشر حس می‌کند این دختر با آنکه تازه مسلمان شده، اما فرسنگ‌ها در معرفت داشتن به امام از او جلوتر است. احساس کوچکی در برابرش

مي کند. او را با عزت و کمال می آورد و مشایعت می کند تا سرانجام به سامرا می رسند. به شهری که معشوق بی همتای مليکه در آن نفس می کشد. به در خانه امام هادی علیه السلام که می رسند، بُش رو می کند به مليکه.

- ای خانم، اینجا خانه مقصود و هدف و مراد توست.
 مليکه به خانه کوچک و فقیرانه امام هادی علیه السلام نگاه می کند.
 با خود می گوید: «یعنی اینجا خانه رهبر و پیشوای مسلمانان است؟!»

باورش برایش سخت است. لحظه‌ای تصویر کاخ پدر بزرگش در ذهنش مجسم می شود. نعمت‌هایی که آنجا داشته و از دستش داده، از جلوی چشم‌مانش رد می شود. سری تکان می دهد و دوباره با خود می گوید: «نه، من این خانه را با هزاران کاخ روم هم معاوضه نمی کنم. اینجا بُوی بهشت می دهد، بُوی خوشبختی، بُوی رستگاری..»

اشک شوق دوباره از کاسه چشم مليکه شروع به باریدن می کند.
 در خانه زده می شود. کافور خادم امام هادی علیه السلام در را باز می کند.
 بُش رو مليکه سلام می کنند و وارد خانه می شوند و لحظاتی بعد چشمان مليکه به دیدن چهره امام هادی علیه السلام روشن می شود.
 دقایقی می گذرد.

ناگهان ابو محمد علیه السلام ماه پاده امام هادی علیه السلام، هم او که روزهای

مليکه برای ديدنش همچون سال گذشته، وارد می‌شود. اشک،
ديگر امانی برای مليکه باقی نمی‌گذارد. با همان حالت گريه و
اشک رو می‌کند به ابومحمد علی^{علیه السلام}.

- سلام برتواي مولاي من. سلام برتواي تمامي آرزوهاي
من.

ابومحمد علی^{علیه السلام} با مهربانی به مليکه می‌نگرد وزيرلب می‌گويد: «و
سلام برتواي و درود و رحمت خداوند نثار تواي همسري يازدهمين
امام و مادر آخرين ولی خدا و منجي عالميان.»

رؤياهای مليکه لباس حقیقت به خودش پوشانده. از درون
اتاق با چشمانی اشک بار به آسمان نگاه می‌کند. زيرلب
می‌گويد: «آسمان سامرا چه زيباست. زيباتراز تمامي آسمان هاي
سرزمين روم!»^۱

---

۱. كمال الدين، ج ۲، ص ۴۱۷، باب ۴۱؛ الغيبة طوسى، ص ۲۰۸، فصل فى الكلام فى الغيبة.

شنبه هفتم

امشب ماه از همه شب‌های دیگر زیباتر و تابنده‌تر است. گویی در تمام عمر خود، هیچ شبی را همچون امشب درخشند و پر فروغ نبوده است. گویی می‌داند امشب چه اتفاقی می‌خواهد بیفتد که این چنین خانه امام عسکری علیهم السلام را زیر شعشع نور خود گرفته است.

«حکیمه خاتون» عمه امام عسکری علیهم السلام، امروز مهمان خانه فرزند برادرش بوده است. او هرگاه به خانه امام عسکری علیهم السلام پا می‌گذارد با کوله‌باری از علم و معرفت که از امام فرامی‌گیرد، راهی خانه‌اش می‌شود. او به دید برادرزاده، به امام عسکری علیهم السلام نگاه نمی‌کند، بلکه به نگاه مولا و مقتدا و پیشوای او می‌نگرد. دیگر نزدیکی‌های غروب آفتاب است. خورشید کم کم خود را در پس کوه‌ها پنهان می‌کند و آسمان رنگ تاریکی به خود می‌گیرد. حکیمه خاتون که در کنار امام عسکری علیهم السلام نشسته، رخصت

خروج می طلب و بلند می شود که برود. امام عسکری علیہ السلام رومی کند به حکیمه خاتون.

- عمه جان، امشب را نزد ما بمان. همانا آن نوزادی که نزد خدای تبارک و تعالی گرامی است، می خواهد متولد شود. حکیمه خاتون کنجکاوانه به امام عسکری علیہ السلام نگاه می کند: «نوزاد؟! از چه کسی سروم؟!»

- از نرجس.

حکیمه خاتون متعجب می شود: «نرجس؟! اما من ذره ای آثار بارداری را در او نمی بینم! چگونه چنین چیزی ممکن است؟!» امام عسکری علیہ السلام لبخندی می زند.

- عمه جان، در هنگام فجر آثار بارداری نرجس برایت آشکار خواهد شد. مثل او مانند مادر موسی است که آثار بارداری تا هنگام ولادت موسی در او ظاهر نشد. زیرا فرعون در جست و جوی موسی، شکم زنان باردار را می شکافت و این فرزند نیز ماجرایش نظری موسی است.

حکیمه خاتون به فکر فرمی رود. می داند آن چه امام عسکری علیہ السلام می گوید برق حق است و محقق خواهد شد. به نزد نرجس علیہ السلام که در اتاقش است، می رود. کنارش می نشیند. دست هایش را در دست می گیرد و حرف های امام عسکری علیہ السلام درباره تولد فرزند را به او می گوید. نرجس علیہ السلام حیرت زده می شود. با خود می گوید: «امشب؟!»

رو می‌کند به حکیمه‌خاتون: «ای بانوی من. من در خود آثار وضع حمل نمی‌بینم!»

حکیمه‌خاتون لبخندی می‌زند و چیزی نمی‌گوید. دیگر پاسی از شب گذشته و هنگام استراحت است. نرجس علیہ السلام گوشه‌ای از یکی از اتاق‌های خانه می‌خوابد و حکیمه‌خاتون نیز به خاطر مراقبت از او، در کنارش دراز می‌کشد، اما پلک‌هایش را نمی‌بندد و به نرجس علیہ السلام چشم می‌دوzd. درحالی که در فکر فرورفته با خود می‌گوید: «خدایا، تقدیر و تدبیر تو را سپاس می‌گویم. چگونه... چگونه در میان تمامی زنان عالم، نرجس یا همان ملیکه، نوء امپراتور روم را از آن سرزمین انتخاب کردی و او را به اینجا آوردی و مادر آخرین ولی و حجّت قرار دادی؟!»

حکیمه‌خاتون همچنان در فکر فرورفته است. ساعاتی می‌گذرد. نرجس علیہ السلام نه از این پهلو به آن پهلو می‌شود و نه دردی به سراغش می‌آید. حکیمه‌خاتون همچنان به نرجس علیہ السلام چشم دوخته و متحیر است که چگونه از این زن تا ساعاتی دیگر قرار است فرزندی متولد شود! دیگر هنگام نماز صبح است. حکیمه‌خاتون از جا بر می‌خیزد. نرجس علیہ السلام اما هنوز در خواب است. شکی خفیف بر دل حکیمه‌خاتون درباره صحبت‌های امام عسکری علیہ السلام وارد می‌شود. دوباره با خودش حرف می‌زند: «آخر چگونه ممکن است از این زن که هیچ نشانه بارداری در او نیست، تا ساعتی دیگر فرزندی به دنیا بیاید؟! چگونه چنین چیزی امکان دارد؟!» ناگهان امام عسکری علیہ السلام

از اتاقی که در آن است، عمه‌اش را خطاب قرار می‌دهد.

- ای عمه‌جان، شتاب مکن که هنگام تولد بچه نزدیک
شده است!

حکیمه‌خاتون شک و تردید را از دل می‌زداید و مشغول خواندن سوره سجده و یاسین می‌شود. یک دفعه نرجس علیهم السلام هراسان از جا بر می‌خیزد. حکیمه‌خاتون خواندن قرآن را قطع می‌کند و شتابان به سوی او می‌رود. صدای امام عسکری علیهم السلام دوباره عمه‌اش را به خود می‌آورد: «عمه‌جان، سوره قدر را برای نرجس بخوان.»

حکیمه‌خاتون سوره قدر را می‌خواند و سپس رومی‌کنده نرجس علیهم السلام.

- نرجس‌جان، عزیزم. آیا چیزی درون خود احساس می‌کنی؟
نرجس علیهم السلام در حالی که از شدت درد، چین و چروک در صورتش افتاده، لب می‌گشاید.

- آری عمه‌جان، آنچه مولايم می‌گفت در من نمایان شده است.

لب‌های حکیمه‌خاتون به خنده زیبایی می‌نشینند. نگاهی به چهره نرجس علیهم السلام می‌اندازد. با خود می‌گوید: «آیا به راستی آن کسی که پیامبر و اجداد طاهرینم یک به یک به وجود آن بشارت داده‌اند تا ساعتی دیگر به دنیا خواهد آمد؟! وای که چه لحظه‌ای است آن هنگام!»

حکیمه‌خاتون از شوق روی پایش بند نیست. دارد لحظه‌ها را

می‌شمارد تا خورشیدِ چهره نوزاد رخ بتایاند. دوباره شروع می‌کند به خواندن سوره قدر. ناگهان صدای کسی را می‌شنود که او هم در حال خواندن سوره قدر است. اما... اما این صدا نه صدای نرجس علیهم السلام است و نه صدای امام عسکری علیهم السلام. پس صدای چه کسی است؟ یا للعجب! این صدای نوزادِ درون شکم نرجس علیهم السلام است که دارد قرآن می‌خواند! باور نکردنی است. امام عسکری علیهم السلام از اتاق خویش، دوباره عمه‌اش را ندا می‌دهد.

- ای عمه‌جان، از کار خداوند متعال در تعجب مباش که او ما را در نوزادی به سخن می‌آورد و در بزرگی حجت خود بر روی زمین قرار می‌دهد.

حکیمه‌خاتون در حال شنیدن این سخنان است که ناگهان نرجس علیهم السلام از مقابل دیدگانش محومی شود! «خدایا چه شد؟! نرجس کو؟! او که الان اینجا بود. چه اتفاقی رخ داد؟!» حکیمه‌خاتون از شدت تعجب فریاد می‌زند و به سوی امام عسکری علیهم السلام می‌دود تا غیب شدن نرجس علیهم السلام را به او اطلاع دهد! اما امام عسکری علیهم السلام خود عالم به همه چیز است. دریای علم او به اقیانوس علم خداوند متصل است. تا به امام عسکری علیهم السلام می‌رسد، امام با آرامی رو می‌کند به او.

- عمه‌جان، بیرگرد که نرجس را در جای خود خواهی دید!

حکیمه‌خاتون برمی‌گردد. با ناباوری نرجس علیهم السلام را در اتاق خویش و در جای خویش می‌بیند، درحالی که دورتا دورش را نور

احاطه کرده است! چشم می‌چرخاند و با چشمانی از حدقه بیرون آمده، نگاه می‌کند به نوزادی که به دنیا آمده و چهره‌اش در درخشندگی به هزاران هزارستاره می‌ماند. نوزاد سریه سجده گذاشته و لبانش تکان می‌خورد: «أَشْهُدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهُدُ أَنَّ جَدِّي مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَأَنَّ أَبِي أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَلِيُّ اللَّهِ...»

حکیمه خاتون با شکفتی می‌بیند که نوزاد نام تمامی ائمه علیهم السلام را می‌برد و برآن‌ها درود می‌فرستد تا به نام خودش می‌رسد. آنگاه لب می‌گشاید: «خدایا، آنچه به من وعده دادی را انجام بده و کار مرا به انجام برسان و گامم را استوار گردان و زمین را به واسطه من پراز عدل و داد کن..»

حکیمه خاتون از سخن‌گفتن نوزاد بہت زده می‌شود! باورش نمی‌شود. گویی عیسای مسیح علیه السلام است که دارد سخن می‌گوید. حکیمه خاتون به نوزاد می‌نگرد که هنوز سر از سجده برنداشته و همین طور دارد ذکر می‌گوید. با خوش حالی نوزاد را برمی‌دارد و در بغل می‌گیرد و غرق بوسه می‌کند. انگار بُوی بھشت از نوزاد دارد برمی‌خیزد. امام عسکری علیه السلام عمه‌اش را صدا می‌زند: «عمه‌جان، فرزندم را به نزد من بیاور.»

حکیمه خاتون نوزاد را به نزد امام عسکری علیه السلام می‌برد. امام عسکری علیه السلام، مهدی عزیزتر از جانش را از عمه‌اش می‌گیرد و در بغل می‌فشد و می‌بوسد. چه دلرباست مهدی. چه بُوی محمدی از او برمی‌خیزد. چه جمال فاطمی دارد. چه جلال علوی دارد. امام

عسکري علیه السلام دست بر سرو صورت فرزندش مى کشد. سپس نوزاد را به دست حكيمه خاتون مى دهد: «عمه جان، اکنون او را به نزد مادرش بيرتا به او شير بد هد و سپس نزد من بازگرداي.»

حكيمه خاتون نوزاد را از امام مى گيرد و به نزد مادرش مى برد و پس از شير خوردن، دوباره به نزد امام عسکري علیه السلام كه در حياط خانه ايستاده، مى آورد. امام عسکري علیه السلام دوباره نوزاد را در بغل مى گيرد. ناگهان پرندگانی بزرگ و زيبا پيدا مى شوند و بر بالاي سر امام عسکري علیه السلام و نوزادش پرواز مى کنند. حكيمه خاتون با تعجب به پرندگان مى نگرد. زيبايي آنها چشمان حكيمه خاتون را به خود كشانده است. امام عسکري علیه السلام نگاهي به پرندگان مى کند و سپس رو مى کند به يكى از آنها و او را خطاب مى گيرد.

- اين نوزاد را بگير و با خود بير و هر چهل روز يك بار او را
به نزد ما بازگردا!

آن پرندۀ بزرگ و زيبا پايین مى آيد و نوزاد را بر پشت خود مى نهد و به همراه بقие پرندگان به سوي آسمانها پرواز مى کند! حكيمه خاتون از ديدن اين صحنه خشکش زده و مبهوت مانده! انگار دارد رؤيا مى بیند. مات و متغير رو مى کند به امام عسکري علیه السلام.

- فدایت شوم. اين... اين پرندۀ چه بود که مهدى... که
مهدى را با خودش برد؟!

امام لبخند معناداری می‌زند.

- عمه‌جان، این پرنده روح القدس بود که بر همهٔ ما ائمهٔ گمارده می‌شود. او مهدی را به عرش اعلیٰ می‌برد تا علوم الهی را به او بیاموزد.

حکیمه خاتون با چشم‌انداز خیره، به رفتن روح القدس و مهدی عَظِيمُهُ اللَّهُ تَعَالَى می‌نگرد که به سوی آسمان بالا می‌روند و از منظر چشمانش ناپدید می‌شوند.

آسمانیان منتظر آمدن مهدی عَظِيمُهُ اللَّهُ تَعَالَى هستند. منتظر آمدن آخرین ولی خدا. آن‌ها هفت آسمان را آذین بسته‌اند و برای دیدن روی مهدی عَظِيمُهُ اللَّهُ تَعَالَى، لحظه‌ها را می‌شمارند.^۲

---

۲. کمال الدین، ج ۲، ص ۴۲۶؛ باب ۴۲؛ اثبات‌الهدی شیخ حر عاملی، ج ۵، ص ۲۹۴
باب ۳۳، باب معجزات صاحب الزمان.

گویاگی راهنمای

«احمد بن اسحاق» یکی از یاران جوانِ امام عسکری علیه السلام بار سفر بسته و از شهرش به سوی سامرا رهسپار شده است. بی‌تاب است تا هرچه زودتر به مقصد برسد و امام عسکری علیه السلام را زیارت کند. از شوق این سفر در پوست خودش نمی‌گنجد. با آنکه خسته و رنجور راه است، اما همین‌که به یاد لحظه‌ای می‌افتد که می‌خواهد بر دستان امام عسکری علیه السلام بوسه بزند، همهٔ خستگی‌ها و کوفتگی‌ها از وجودش رخت برمی‌بندد. سرانجام پس از طی مسیری طولانی و سخت وارد سامرا می‌شود. او صدو شصت کیسهٔ درهم و دینار با خود دارد که او را می‌شناسند، آن‌ها را به او داده‌اند تا او آن مبالغ را به امام عسکری علیه السلام برساند.

احمد بن اسحاق به خانه امام عسکری علیه السلام می‌رسد. با دیدن خانه امام، آرامشی بی‌نظیر در وجودش می‌نشیند. در می‌زند. خادم امام عسکری علیه السلام می‌آید و در را باز می‌کند. احمد بن اسحاق

به داخل خانه می‌آید و وارد اتاقی می‌شود که امام عسکری علیہ السلام در آن است. آن چنان از خود بی‌خود می‌شود که شتابان می‌دود و بر دستان پراز مهر امام بوسه می‌زند. حس می‌کند بر بال فرشتگان بوسه زده. حس می‌کند بر کعبه بوسه زده. امام او را در بغل می‌گیرد و می‌پرسد. احمد بن اسحاق روبروی امام عسکری علیہ السلام می‌نشیند. لحظاتی بعد کودکی سه‌چهار ساله پیش می‌آید و در دامان امام عسکری علیہ السلام می‌نشیند. احمد بن اسحاق به کودک می‌نگرد و مبهموت جلال و جمالش می‌شود. چهره کودک غرق نور است. گویی که او فرزند خورشید است. با اینکه احمد بن اسحاق اولین بار است که آن کودک را می‌بیند، اما گویی عمری است که او را دیده و می‌شناسد. در همان نگاه اول، کودک بانگاه زیبا و چهره تابندۀ اش، دل از احمد بن اسحاق می‌رباید. احمد بن اسحاق مانده که به کدامیک بنگرد. به امام عسکری علیہ السلام و آن چهره ملکوتی اش یا به آن کودک که به فرشته‌ها می‌ماند.

احمد بن اسحاق پس از آنکه صحبت و گفت و گو، کیسه‌های درهم و دینار را مقابل امام عسکری علیہ السلام می‌گذارد. سپس رومی‌کند به او و در چشم‌های مهربانش نگاه می‌کند.

- مولای من. این‌ها اموالی است که شیعیان شما به من داده‌اند تا آن‌ها را به شما برسانم.

امام عسکری علیہ السلام نگاهی به کیسه‌ها و سپس نگاهی به کودک خردسالش می‌اندازد. رومی‌کند به نور دو دیده‌اش.

- فرزندم، مهر را از هدایای شیعیانست که برای تو فرستاده‌اند، بردار.
 احمد بن اسحاق متوجه می‌شود. با خودش می‌گوید: «مگر
 این کودک کیست که امام عسکری این‌چنین او را خطاب قرار
 می‌دهد؟! مگر این کودک کیست که امام به او می‌گوید مهر از
 هدایای شیعیانست بردار؟!»

احمد بن اسحاق غرق در همین افکار است که صدای آن کودک
 خردسال که در حال صحبت با امام عسکری علیه السلام است، توجه او
 را به خود جلب می‌کند.

- ای پدر، آیا شایسته است که من دستِ پاکم را به سوی
 این هدایای آلوده و اموال پلید که حلال و حرامش در هم
 مخلوط شده دراز کنم؟!

احمد بن اسحاق مات و مبهوت می‌شود. زبانش بند می‌آید.
 نمی‌داند چه بگوید. با خودش فکر می‌کند: «این کودک چگونه
 و با چه دلیلی می‌تواند ثابت کند که در این اموال، حلال و حرام
 به هم آغشته است؟! او که چند سالی بیش ندارد!»

ناگهان کودک نگاهی به احمد بن اسحاق می‌کند و لب می‌گشاید:
 «ای پسر اسحاق. می‌خواهم به تو خبر بدhem که کدامیک از این
 کیسه‌ها حلال است و کدام حرام.»

احمد بن اسحاق به کودک چشم دوخته و لب از لب بازنمی‌کند.
 کودک اشاره می‌کند به اولین کیسه.

- اين کيسه از آن فلانی از فلان محله از شهر قم است. درونش شخصت و دو دينار وجود دارد که چهل و پنج دينار آن مربوط است به فروش زمين سنگلاхи که صاحبش آن را از پدرش به ارث برده. چهارده دينار آن هم مربوط است به فروش هفت جامه. و سه دينار دیگر ش نيز مربوط است به اجاره دكان‌ها.

امام عسکري عليه السلام لبخندی به کودک ڈردا نه اش می‌زند: «درست گفتی فرزندم. اکنون احمد بن اسحاق را راهنمایی کن که کدام یک از سکه‌های آن کيسه، حرام است.»
کودک خردسال به آن کيسه می‌نگرد.

- در میان اين سکه‌ها، ديناري است که منسوب به شهری است و در فلان تاريخ زده شده و نصف نقشِ يک طرف آن پاک شده. همچنان قطعه طلایی آملی در آن وجود دارد که وزن آن، ربع دينار است.

احمد بن اسحاق با همه وجود و حواسش به صحبت‌های کودک گوش می‌دهد. تعجب در چشمانش موج می‌زند. کودک ادامه می‌دهد.

- اما دليل حرام بودن آن دينار و آن قطعه طلا اين است که صاحبش در فلان ماه از فلان سال، مقداری پنهان ريسيده شده که وزنش يک من و ربع بود را به پنهان زنی که همسایه اش بود داد. مدتی گذشت. دزدی آمد و پنهانها را از خانه آن پنهان زن سرقت کرد. او ماجرا را به صاحب پنهانها گفت و صاحب پنهانها

به جای یک مَن وربع پنبه، یک مَن و نیم پنبه از آن پنبه زن گرفت و سپس با آن پول پارچه‌ای خرید و آن را فروخت و این دینار و آن قطعه طلای آملی از فروش آن پارچه است!»

احمد بن اسحاق درحالی که از صحبت‌های کودک مبهوت و حیران مانده، بی اختیار دست می‌برد و کیسه‌ای که آن کودک خردسال درباره‌اش حرف زده را برمی‌دارد و بعد از برداشتن مُهر از آن، درونش را نگاه می‌کند. درون کیسه، نام صاحب کیسه است و نامش همان است که آن کودک خردسال گفته و مقدار سکه‌هایش نیز همان اندازه است که او گفته است. احمد بن اسحاق دقیق‌تر نگاه می‌کند و آن دیناری که نصف یک طرف آن محو شده، و نیز آن قطعه طلای آملی را می‌یابد. زبان احمد بن اسحاق از بہت و حیرت، بند آمده! نمی‌داند خواب است یا بیدار! نمی‌داند آنچه را که می‌بیند باید باور کند یا نه. این اگر معجزه نباشد پس چه چیزی است؟! سپس کودک به کیسه‌ای دیگر اشاره می‌کند.

- اما این کیسه. این متعلق به فلانی فرزند فلانی از فلان محله است که پنجاه دینار در آن است و تصرف در آن برای ما جایز نیست.

احمد بن اسحاق درحالی که از حیرت بیرون نیامده می‌پرسد: «چرا؟» کودک نگاهی به احمد بن اسحاق می‌کند.

- چون این سکه‌ها از آنِ زراعت‌کاری بوده که هنگام تقسیم
محصول، به کارگران خود ظلم می‌کرده است. او هنگام تقسیم
محصول، پیمانه خود را پرمی‌کرد، اما هنگامی که می‌خواست
حق کارگرانش را بدهد، پیمانه آن‌ها را پرنمی‌کرد و مقداری از
سر آن را خالی می‌کرد!

امام عسکری علیه السلام به فرزندش نگاه می‌کند و لبخند دوباره‌ای
می‌زند: «درست گفتی فرزندم.»
آنگاه امام عسکری علیه السلام رو می‌کند به احمد بن اسحاق.

- ای احمد بن اسحاق، این اموال را بردار و به صاحبانش
برگردان که ما نیازی به آن‌ها نداریم.

احمد بن اسحاق بیش از پیش مات و مبهوت شده. طوفان تعجبش
برای لحظه‌ای هم آرام نمی‌شود. باطن آن اموال اکنون براوروشن شده
است. درحالی که پلک‌هایش از حیرت روی هم نمی‌خورد، زیرلب
می‌گوید: «به راستی که در این خاندان، سن و سال بی معناست. بزرگ و
کوچک در این خاندان، فرقی ندارند. همه نور ذات پروردگار هستند.»

احمد بن اسحاق خم می‌شود و دست امام عسکری علیه السلام را می‌بوسد
واز محضرا و خدا حافظی می‌کند و می‌رود. امام عسکری علیه السلام، کودک
خرد سالش مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ را در بغل می‌گیرد و دو چشمان سیاه و
زیبایش را غرق بوسه می‌کند.^۳

---

۳. الاحتجاج طبرسی، ج ۲، ص ۴۶۲، باب احتجاج حجه القائم؛ کمال الدین، ج ۲،
ص ۴۵۷، باب ۴۳.

چانه‌شین

«ابوالادیان» یکی از یاران جوان امام عسکری علیهم السلام، در اتاق امام و در کنار او نشسته است. چشمانش نگران و بی‌تاب است. نگاه پر از اندوهش را به چهره مولایش دوخته. غم و اندوه در قلبش خانه کرده و نمنم اشک در دیدگانش حلقه بسته است. امام عسکری علیهم السلام به دست معتمد عباسی مسموم شده و در بستر شهادت افتاده است. رنگ چهره‌اش پریده و بریده بریده سخن می‌گوید.

بغضی عجیب در گلوی ابولادیان نشسته. او نمی‌تواند برای لحظه‌ای هم امام خود را در حالت رنجوری و بیماری بییند تا چه رسید حالا که زهر کین، دارد او را از پای درمی‌آورد. دلهزه و اضطراب در جای جای وجود ابولادیان چنگ انداخته. نگاهی دوباره می‌کند به امامش. امام عسکری علیهم السلام با همان حال زار و وحیمش، دوات و قلم برمی‌دارد و با دستانی کم‌جان ولرزان شروع به نوشتن

چند نامه می‌کند. سپس نگاه می‌کند به ابوالادیان و به سختی صدایش را در گلویش می‌ریزد.

- ای ابوالادیان، از سامرا خارج شو و این نامه‌ها را به شهر مدائن ببر و سپس برگرد. پس از پانزده روز که دوباره به سامرا برگشتی، خواهی دید که از خانه من صدای ناله و شیون بلند است و جسد مرا غسل می‌دهند.

غم و آندوه بیش از پیش در چهره ابوالادیان می‌نشیند. برایش سخت است که امام عسکری علیه السلام، حرف از رفتن بزند. چنان وجودش زیورو می‌شود که انگار می‌خواهند جانش را بستانند. اشک، بیشتر درون چشم‌هایش حلقه می‌بندد. بغض بیشتر در گلویش چنگ می‌زند. نگاه می‌کند به چشمان بی‌رمق امام. صدایش می‌لرزد.

- مولای من. پدر و مادرم به فدایت. اگر... اگر چنین شود، آنگاه... آنگاه امام پس از شما کیست؟!

امام عسکری علیه السلام عرق از پیشانی اش می‌گیرد و به سختی لب باز می‌کند.

- هر کس... هر کس که بر من نماز بخواند، او... او امام پس از من است.

ابوالادیان سعی می‌کند کمی بغضش را فرو بیرد تا بتواند ادامه سخنیش را بگوید: «ای مولایم، آیا نشانه دیگری هم بیان می‌کنید؟» نفس‌های امام عسکری علیه السلام به سختی بیرون می‌آید.

- هرکس... هرکس از آنچه در میان کیسهٔ بزرگ است خبر
بدهد!

ابوالادیان منظور امام عسکری علیه السلام را از این سخن نمی‌فهمد:
«کدام کیسهٔ بزرگ؟! کدام خبر؟!» ابولادیان می‌خواهد سؤال
دیگری بپرسد، اما حال و روز امام عسکری علیه السلام را که می‌بیند از
پرسش منصرف می‌شود. امامش همین چند کلام را هم به سختی
توانسته برزبان بیاورد. درحالی که اشک از چشمان ابولادیان
پایین می‌آید و بر روی گونه‌هایش می‌ریزد، خم می‌شود و دست
امام عسکری علیه السلام را می‌بوسد و رخصت خروج می‌طلبد. امام
اجازه می‌دهد. ابولادیان نامه‌ها را برمی‌دارد و با امام عسکری علیه السلام
وداع می‌کند و به سوی مدائن می‌رود.

***

ابوالادیان، سوار بر اسب، دارد وارد شهر سامرا می‌شود. اکنون
پانزده روز از آن هنگام که ابولادیان نامه‌های امام عسکری علیه السلام را
از او گرفته و به مدائن برد، دارد می‌گذرد. اینک روز پانزدهم است
و ابولادیان همراه با جواب نامه‌هایی که شیعیان به او داده‌اند
به سامرا برگشته است. نزدیک خانه امام عسکری علیه السلام می‌شود.
صدای ناله و گریه و مويه از خانه امام بلند است. مردم دسته دسته
وارد خانه امام عسکری علیه السلام می‌شوند و عزاداری و نوحه خوانی
می‌کنند و بر سر و سینه خود می‌کوبند. سامرا یک پارچه عزادار شده.
از درودیوار شهر، غم و اندوه می‌بارد. چشمان همه خیس و گریان

است. ابوالادیان ناگاه به یاد سخن امام عسکری علیه السلام می‌افتد که به او گفته بود هنگامی که به سامرایی رسی، من از دنیا رفته‌ام!

قلب، درون سینهٔ ابوالادیان به شدت می‌کوبد. بغض در گلویش می‌نشیند و اشک تمام چهره‌اش را فرا می‌گیرد. جلو می‌رود. به فاصلهٔ چند متر، رو به روی خانهٔ امام عسکری علیه السلام می‌ایستد. برادر امام عسکری علیه السلام، «جعفر» را می‌بیند که در کنار خانه نشسته و عده‌ای از شیعیان که می‌خواهند وارد خانه شوند، نزد او می‌روند و مصیبت برادرش را به او تسلیت گفته و امامتش را تبریک می‌گویند! ابوالادیان از دیدن این صحنه، سخت شگفت‌زده و مبهوت می‌شود. زیر لب با خودش می‌گوید: «آیا به راستی جعفر، همان جعفر کذاب، جانشین امام عسکری شده است؟! آیا به راستی من دارم درست می‌بینم؟! اگر... اگر این گونه است، پس امامت باطل است! چرا که من به چشم خود دیده‌ام که او شراب می‌خورد و قمار می‌کند و اهل تار و تنبور و فسق و فجور است!»

ابوالادیان یک دفعه به یاد گفته امام عسکری علیه السلام در بستر شهادت می‌افتد.

- امام پس از من کسی است که بر جنازه من نماز بخواند و از آن چیزی که در میان کیسه است، خبر بدهد!

ابوالادیان دوباره با خودش می‌گوید: «اگر او جانشین امام عسکری است، پس باید همانند او علم غیب داشته باشد و بداند که من نامه‌هایی از شیعیان را با خود آورده‌ام. باید وقتی نزدش می‌روم

سخنی در این باره بگوید و عکس العملی نشان بدهد.» ابوالادیان آرام آرام جلو می‌رود. به جعفر می‌رسد. به او تسلیت می‌گوید و به صورت تصنیعی امامتش را تبریک می‌گوید. لحظه‌ای در میان چشمان جعفر نگاه می‌کند. منتظر می‌ماند تا از نامه‌هایی که او با خود آورده خبری بدهد و حرفی بزند، اما جعفر هیچ نمی‌گوید و ساكت است. تعجب و شگفتی در چشمان ابوالادیان می‌نشیند. اما لب فرومی‌بندد و هیچ نمی‌گوید. یک دفعه عقید، خادم خانه امام عسکری علیهم السلام از خانه بیرون می‌آید و به نزد جعفر می‌آید.

- جناب جعفر، جنازه امام را کفن کرده‌اند. بیایید و بر او نماز بخوانید!

با شنیدن این سخن، رنگ از چهره ابوالادیان می‌پرد. در دلش شک و تردید درباره گفته‌های امام عسکری علیهم السلام ایجاد می‌شود. نمی‌تواند بپذیرد پس از امام عسکری علیهم السلام، کسی منصب امامت را بر عهده بگیرد که آشکارا شراب می‌خورد و قمار می‌کند و اهل طرب است! با این حال حرفی نمی‌زند و ساكت می‌ماند. پشت سرِ جعفر وارد خانه امام عسکری علیهم السلام می‌شود. جسد مطهر امام عسکری علیهم السلام در وسط حیاط است و عده‌ای از شیعیان دور جنازه جمع شده‌اند و منتظرند تا جعفر بر جنازه امام عسکری علیهم السلام نماز بخواند. جعفر جلو می‌رود و بالای سر امام عسکری علیهم السلام می‌ایستد و آماده نماز می‌شود. بقیه شیعیان نیز پشت سر او به

نماز می ایستند. حالت بہت و ناباوری هر لحظه بیشتر درون ابوالادیان شعلہ می کشد. نمی تواند چنین صحنه ای را باور کند. نماز خواندن یک انسان فاسق بر جسد مطهر و نورانی امام معصوم علیہ السلام! درحالی که آتش حیرانی و سرگردانی در دلش مشتعل شده، به ناچار کمی آن طرف تراز جعفر می ایستد و آماده خواندن نماز می شود. جعفر دست ها را بالا می برد تا تکبیر بگوید. یک دفعہ کودکی گندمگون و سیاه موی که پنج ساله است، از اتاق خانه بیرون می آید. چشمانش بسانِ دوالماں می درخشد. به سوی جعفر می رود. ردای او را می گیرد و عقب می کشد.

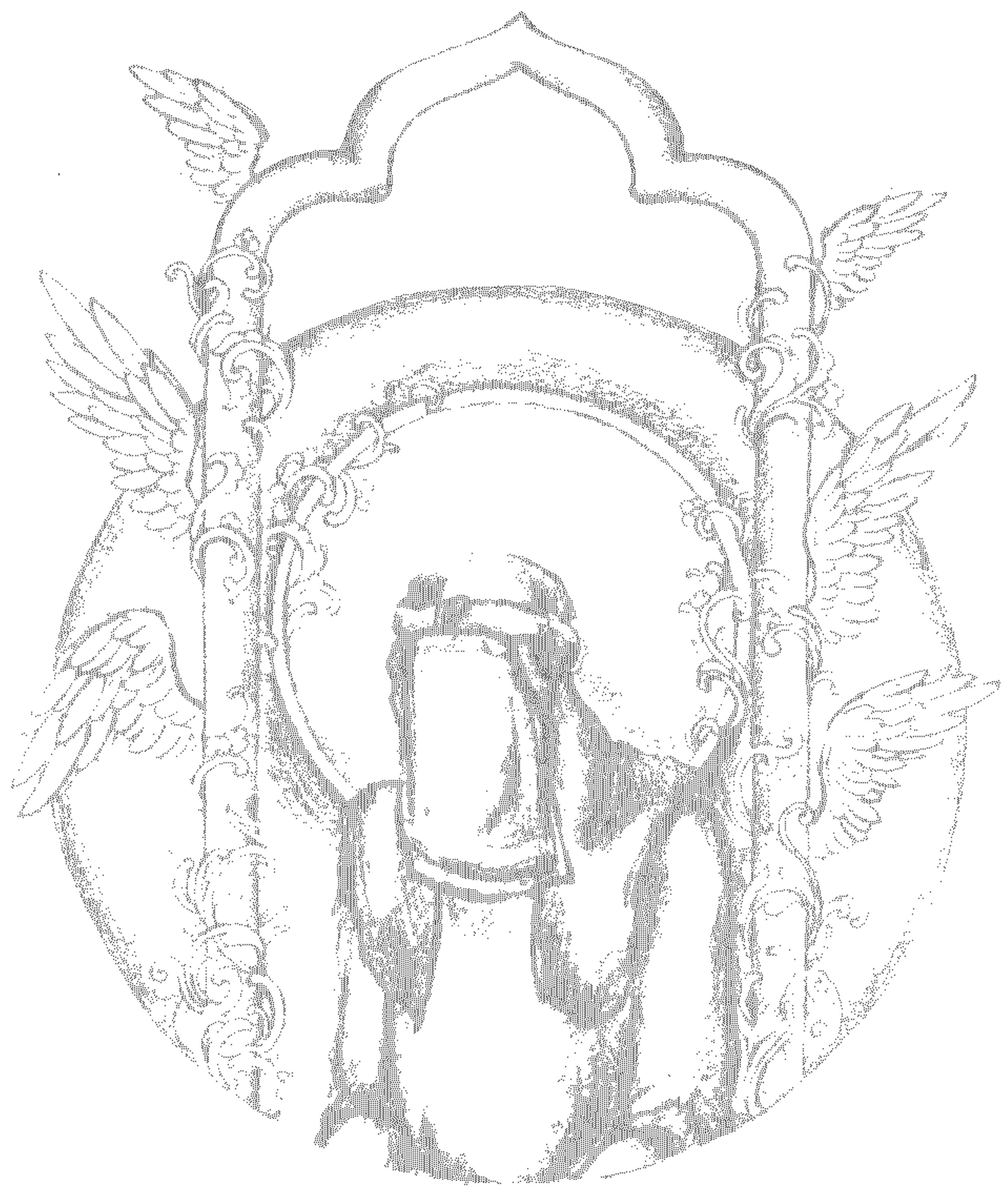
- ای عمو، کنار برو. من به خواندن نماز بر جنازہ پدرم سزاوارتم!
 جعفر بی اختیار به عقب برمی گردد. نمی تواند لب از لب باز کند. همچون مجسمه شده. گویی قدرت تکلم را از او گرفته اند. ابوالادیان چشم به مهدی فرج علیہ السلام فرزند امام عسکری علیہ السلام می دوزد که شروع به خواندنِ نماز بر جنازہ پدر می کند. برق خوش حالی در چشمانش می دود. اضطراب و دلهره اش از بین می رود. دلش آرام می شود. همچون دریایی که پس از تمام شدن طوفانی مهیب، آرام شود. دیگر یقین می کند که جانشین امام عسکری علیہ السلام، جعفر نیست و کسی دیگر است. نماز که به پایان می رسد، مهدی فرج علیہ السلام به همراه بقیه شیعیان، جسد مطهر پدر را در کنار امام هادی علیہ السلام دفن می کنند. سپس مهدی فرج علیہ السلام در میان جمعیت نگاه می کند به ابوالادیان و رو می کند به او.

- ای مرد بصری، جواب نامه‌هارا که همراه توست به من بده!
ابوالادیان ناگهان به خود می‌آید. باور نمی‌کند بچه‌ای پنج ساله
این چنین از غیب اطلاع بدهد! این همان جمله‌ای است که
او منتظرش بوده. دلش قرص ترمی شود از اینکه مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ را
جانشین امام عسکری عَلَيْهِ السَّلَامُ است. لبخندی می‌زند و نامه‌هایی را
که شیعیان به او داده‌اند به دست مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ می‌دهد. با خود
می‌گوید: «حالا فقط آن نشانه آخر مانده. آن چیزی که درون
کیسه قرار دارد!»

اما ابوالادیان نه می‌داند ماجرای کیسه چیست و نه می‌داند آن
کیسه مال کیست و نه می‌داند حامل آن کیسه چه فردی است.
فقط امام عسکری عَلَيْهِ السَّلَامُ به او گفته امام پس از من، از آن چیزی
که درون کیسه‌ای بزرگ است اطلاع می‌دهد. ساعتی می‌گذرد.
گروهی از قم وارد سامرای شوند و به سوی خانه امام عسکری عَلَيْهِ السَّلَامُ
می‌روند. به در خانه امام که می‌رسند، صدای شیون و ناله را
می‌شنوند. ناباورانه پی می‌برند که امام عسکری عَلَيْهِ السَّلَامُ از دنیا رفته است.
بر سر و روی خود می‌زند و شیون و عزاداری می‌کنند. ابوالادیان و
جعفر و عده‌ای دیگر از شیعیان، پس از دفن امام، حالا بیرون خانه
ایستاده‌اند. اهالی قم جلو می‌روند. رو می‌کنند به حاضران.

- جانشین امام عسکری کیست؟

حاضران با آنکه دیده‌اند که مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ نماز را بر پیکر امام

عسکری علیه السلام خوانده، اما جعفر را به اهالی قم نشان می‌دهند:
«جناب جعفر، ایشان جانشین امام عسکری است.»

ابوالادیان به شدت ناراحت می‌شود. عصبانیت در چشمانش موج می‌زند. برایش سخت است که مردم، جعفرکذاب را جانشین امام عسکری علیه السلام بخوانند. دلش می‌خواهد حرفی بزند و سخنی بگوید که بلافاصله اهالی قم نگاه می‌کنند به جعفر و لب می‌گشایند.

- ما با خود مقداری پول و همچنین تعدادی نامه آورده‌ایم.
حال شما بگویید. نامه‌ها را چه کسانی نوشته‌اند و پول‌ها
چه اندازه است؟

جهرباشنیدن این سؤالات طاقت از کف می‌دهد و از عصبانیت چهره‌اش سرخ می‌شود. صدایش به ارتعاش درمی‌آید.

- این چه سخنانی است که می‌گویید؟! از من انتظار دارید
علم غیب بدانم؟!

چهره اهالی قم رنگ تعجب به خود می‌گیرد. آن‌ها پیشتر، امام هادی علیه السلام و امام عسکری علیه السلام را دیده‌اند و علم غیب را از آن‌ها مشاهده کرده‌اند. حال برایشان غیرقابل باور است که جانشین امام عسکری علیه السلام منکر وجود علم غیب در خود شود و آن را انکار کند و این چنین هم با آنان برخورد کند! ابوالادیان اما لبخند بر روی چهره دارد. منتظر است تا آن یکی وعده امام عسکری علیه السلام نیز محقق شود و مهدی پنج ساله، آخرین نشانه امامتش را برملا کند.

هنوز لحظاتی نگذشته که خادمی از خادمان امام عسکری علیه السلام، از طرف مهدی و حجت‌الله‌شیعیک از خانه بیرون می‌آید و رومی کند به اهل قم.

- ای اهالی قم. مولایم مهدی فرموده که نامه‌ها را فلان کس و فلان کس نوشته‌اند و درون کیسه‌ای که نزد شماست نیز هزار دینار وجود دارد که ده عدد از آن‌ها، آب طلا داده شده! لبخند روی لب‌های اهل قم نشانده می‌شود. همه مشخصات درست است. بیش از همه، ابوالادیان مسرور و خوش حال می‌شود. خوش حال از اینکه امام بر حق خویش را شناخته است. همگی به داخل خانه می‌روند تا به نزد جانشین امام عسکری علیه السلام بروند و به امامت او شهادت بدھند. اشک شوق از چشمان ابوالادیان پایین می‌آید. زیر لب می‌گوید: «قسم به خدا که جانشین امام نه آن جعفر کذاب، بلکه همین کودک پنج ساله است که مایه امید و نجات شیعیان است.»*

---

*. كمال الدين، ج ٢، ص ٤٧٥، باب ٤٨؛ الخرائج و الجرائح قطب الدين راوندي، ج ٣، ص ١١٠١، باب العلامات الساره الداله على صاحب الزمان.

۲۰۱۴ میلادی تاریخ پیش

سه مأمور شمشیر به دست در لباس رسمی نظامیان حکومتی، در برابر «معتضد» خلیفه عباسی تعظیم می‌کنند. از چشم‌های خلیفه خشم و غضب می‌بارد. رنگ چهره‌اش دگرگون شده. رو می‌کند به مأموران.

- هرچه سریع‌تر بر اسب‌هایتان بنشینید و شتابان به‌سوی سامرا بروید. در آن شهر، به‌سوی خانه‌ای در فلان محله و فلان کوچه بروید و وارد آنجا شوید.

مائوران چشم به خلیفه دوخته‌اند و منتظر بقیه سخنانش هستند. خلیفه زل می‌زند در چشم‌های مأموران. چهره‌اش بیشتر از قبل، رنگ غضب و خشم به خود می‌گیرد. صدایش شبیه نعره است.

- در آن خانه هر کسی را دیدید بگشید و سربریده‌اش را برای من بیاورید!

خليفة نگاه دوباره‌اي به مأموران مى‌کند: «حال برويد!»

سه مأمور دوباره تعظيم مى‌کنند و تالار را ترك مى‌کنند و به دنبال مأموريت‌شان مى‌رونند. مأموريتی خطير و مهم! خليفة بيش از اين فرمان، چيزی به آن‌ها نگفته. حتی نگفته آن فرد یا افراد که باید کشته شوند چه کسانی هستند و جرم‌شان چيست! مأموران، فقط اجرای فرمان خليفة را مى‌دانند. اين خصوصيت مزدورانِ مخفی حکومتی است. کمی بعد هرسه از کاخ حکومتی خارج مى‌شوند و سوار بر اسب‌ها يشان مى‌شوند و راه سامرا را در پيش مى‌گيرند. مسیر بسيار طولاني و دشوار است، اما مأموران همین‌که به ياد فرمان خليفة و مهم‌بودن مأموريت‌شان مى‌افتنند، اسب‌ها را تندتر مى‌رانند تا هرچه سريع‌تر به مقصد برسند.

***

مأموران وارد شهر سامرا مى‌شوند. بدون آنكه باعث جلب توجه و نگاه ديگران شوند، آرام آرام از کوچه‌پس کوچه‌های شهر عبور مى‌کنند. آن نشانی که خليفة داده بسيار دقيق است. مقداري که مى‌روند خانه را پيدا مى‌کنند؛ درون کوچه‌ای کوچک با خانه‌هایي فرسوده. مأموران وارد کوچه مى‌شوند و به سمت خانه مى‌رونند. به درِ خانه مى‌رسند. خادم سياه‌پوستی را مى‌بيينند که نزديك ورودي در نشسته و مشغول بافتن شلواری است. هر سه مأمور نگاهي به يكديگر مى‌اندازنند و سپس نگاهي به آن خادم. خادم حتی سرش را هم بالا نمى‌گيرد تا آن سه مأمور که

روبه رویش قرار گرفته اند را ببیند. مأمورها قدم پیش می گذارند و به سوی خادم جلو می روند. یکی از آن ها در حالی که از بی التفاتی خادم تعجب کرده رو می کند به سوی او.

- اینجا خانه کیست و چه کسی در آن است؟!

خادم لحظه ای سر بالا می آورد و آن سه نفر را می بیند، اما نه هول می کند و نه می ترسد. همان طور بی توجه می گوید: «خانه صاحبیش!»

مأموران تعجب می کنند از خون سردی خادم. بیش از این معطل نمی کنند. این سو و آن سوی کوچه را نگاه می اندازند و سپس سریع وارد خانه می شوند. خادم هنوز آرام سر جایش نشسته و عکس العملی از خود نشان نمی دهد. مأموران وارد حیاط می شوند. به اتاق های خانه نگاه می اندازند. به سوی یکی از اتاق ها می روند. پرده ای بزرگ بر در آن آویزان است. مأموران پرده را کنار می زنند. ناگهان با صحنه ای رو به رو می شوند که هرسه را از تعجب همچون مجسمه ها می کند. آب زیادی اتاق را فرا گرفته و در انتهای اتاق، حصیری روی آب انداخته شده و شخصی که از زیبایی بسان خورشید می ماند، روی آن حصیر ایستاده و مشغول نمازو عبادت و دعا است! مأموران هرسه از تعجب زبانشان باز مانده است. به هم دیگر نگاه می کنند. نمی دانند چه بکنند. برایشان جای سؤال است که این همه آب در این اتاق چه می کند و چگونه این فرد روی حصیری که بر روی آب است، ایستاده و در آن فرونمی رود!

باور نکردندی است! یکی از مأموران رو به سوی آن دو مأمور دیگر می‌کند.

- همین است. فردی که خلیفه فرمان قتلش را داده همین است!

آن دو مأمور دیگر، حاج وواج به آن شخصی که روی آب نماز می‌خواند، نگاه می‌کنند که کمترین توجّهی هم به آن‌ها ندارد. انگارنه انگار چند مأمور مسلح مقابل او ایستاده‌اند و قصد جانش کرده‌اند. همان مأموری که آن جمله را گفته است برای دستگیری آن شخص جلویی رود تا کار او را یکسره کند، اما همین‌که پا بر روی آب می‌گذارد، در آن فرومی‌رود و شروع به دست‌وپازدن می‌کند! حجم آب آن قدر زیاد است که نزدیک است غرق شود! مأمور حتی نمی‌تواند خود را به نزدیکی آن شخص که نماز می‌خواند هم برساند. یکی از آن دو مأمور دیگر پیش می‌رود و دست او را می‌گیرد و از آب بیرون می‌کشد و نجاتش می‌دهد. این بار مأمور دوم قدم پیش می‌گذارد برای کشتن آن شخص. اما او نیز همین‌که پا درون آب می‌گذارد، در آن فرومی‌رود و شروع به دست‌وپازدن می‌کند. آن دو مأمور دیگر، دست او را هم می‌گیرند و نجات می‌دهند. هر سه متعجب مانده‌اند که چرا نمی‌توانند به آن شخص که فقط چند متر آن طرف ترشان است دست پیدا کنند. مات و حیران شده‌اند که چگونه دو نفر از آن‌ها در آب فرورفته، اما آن شخص همین‌جور روی آب ایستاده و دارد نماز می‌خواند! نفر سوم دیگر

پا پیش نمی‌گذارد. وحشت سراسر وجود او را فراگرفته است. دلش به لرزه افتاده است. حتم دارد این فرد، انسان بزرگی است که دارای چنین قدرت عظیم و فوق العاده‌ای است. درحالی‌که زبانش به لکنت افتاده، لب به سخن باز می‌کند.

- ای... ای بزرگوار. از... از اینکه خواستیم به شما... به شما جسارت کنیم به درگاه خدا عذر تقصیر می‌بریم. ما را... ما را ببخشید.

شخص روی آب، کوچک‌ترین توجهی هم به گفته‌های مأمور سوم ندارد. هرسه نفر سریع اتاق را ترک می‌کنند و هراسان ولزان از آن خانه بیرون می‌روند. خادم سیاه‌پوست هنوز کنار در خانه نشسته و هیچ توجهی به بازگشت آن سه مأمور ندارد. مأموران بر اسب‌هایشان می‌نشینند و با شتاب سامرا را ترک می‌کنند و به سوی کاخ خلیفه حرکت می‌کنند. هرسه در فکر و حیرت‌اند. هرسه سردرگم‌اند. هرسه آنچه را که دیده‌اند باور نمی‌کنند. مأمور سوم بیش از همه مبهوت است. هنوز تصویر آن فرد که روی آب نماز می‌خواند، جلوی چشمانش مجسم است. زیر لب می‌گوید: «به جزاًل محمد و آل علی، این قدرت و کرامت، از سوی هیچ‌کسی برنمی‌آید. اگرچه خلیفه نام‌نوشانی از آن فرد را به ما نگفت، اما این فرد باید فرزند حسن عسکری باشد!»

مأموران اسب‌ها را با شتاب می‌رانند تا به دارالاماره برسند. به کاخ که می‌رسند وارد می‌شوند و به نزد خلیفه می‌روند. سرت تعظیم

فروд می‌آورند. خلیفه هراسان و خشمگین و کنجکاو از تختش بلند می‌شود. رو می‌کند به آن‌ها.

- چه شد؟! سرِ او را برايم آوردید؟!

هر سه مأمور سرپایین می‌اندازند و هیچ نمی‌گویند. خلیفه این بار فریاد می‌کشد.

- چرا خفه خون گرفته‌اید؟! گفتم کار او را یکسره کردید؟!
یکی از مأموران لب به سخن می‌گشاید و هر آنچه را که دیده برای خلیفه تعریف می‌کند و قسم می‌خورد که به جز حقیقت چیزی نمی‌گوید. آن دو نفر دیگر هم با ترس و دلهزه لب باز می‌کنند و حرف‌های او را تأیید می‌کنند. خلیفه از شدت عصبانیت رنگش سیاه شده و گویی می‌خواهد از خشم بمیرد. دوباره رو می‌کند به مأمورانش.

- آیا پیش از من، با کس دیگری هم در این باره حرف زده‌اید?
مأموران سرتکان می‌دهند: «خیر.»

خلیفه غضبناک و خشمناک چند قدمی راه می‌رود: «من دیگر از سعی خود برای یافتن فرزند حسن بن علی مأیوسم.»

سپس سربرمی‌گرداند و با خشم در چشم‌های مأموران می‌نگرد.
- و اما شما سه نفر، اگر در این باره با کسی صحبت کنید
مطمئن باشید که جانتان را خواهم گرفت. حال بروید!

مأموران تعظیم می‌کنند و می‌رونند. خلیفه روی تختش می‌نشینند

و به نقطه‌اي خيره مى‌شود. زيرلب مى‌گويد: «فرزند حسن، اگر
مى‌توانستم تو را همچون اجدادت به چنگ بياورم و نابود سازم،
ديگر روی زمين هيق اثري از آل علی نبود!»^۵

---

۵. كشف الغمه، ج ۲، ص ۵۰۰، ذكر الامام الثاني والعشر، باب ۲۵؛ بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۵۱،
كتاب الغيبة، باب ۱۸.

پناه بی پناهان

«ابوالحسین کاتب» یکی از شیعیان و دوستداران اهل بیت علیهم السلام است. او با اینکه سال‌ها پس از غیبت کبری به دنیا آمده، ولی عشق و علاقه‌اش به امام زمان فرج‌الله تعالیٰ بیش از حد تصور است. برای همین در هر مکان و هر زمان، نام مولایش روی لبس است و همیشه به یاد اوست. او در زندگی هرجا که به بن‌بست خورده، در خانه اهل بیت علیهم السلام و مولایش امام زمان فرج‌الله تعالیٰ را کوبیده و هیچ باری نبوده که دست خالی از آن خانه برگردد. اینک اما ابوالحسین کاتب چند وقتی است که دچار یک مشکل شده. مشکلی سخت و آزاردهنده که زندگی اش را مختل کرده و آرام و قرار را از او گرفته است. او با «ابومنصور بن صالحان» یکی از وزیران حکومت، مشکل جدی و اختلاف بزرگی پیدا کرده است. این اختلاف آن قدر عمیق بوده که ابومنصور، ابوالحسین کاتب را تهدید به مجازات کرده و مأمورانش همه‌جا به دنبال او می‌گردند.

برای همین است که ابوالحسین در مخفیگاهی در شهر کاظمین پنهان شده و خود را از دید مأموران حکومتی مخفی می‌کند.

شب جمعه است. باران به شدت می‌بارد و باد، قطرات باران را به در و دیوار شهر کاظمین می‌کوبد. ابوالحسین کاتب به قصد زیارت مرقد امام کاظم علیہ السلام و امام جواد علیہ السلام از مخفیگاه خود خارج شده است. دلش شکسته است. احساس بی‌پناهی و درماندگی می‌کند. هیچ جایی را نمی‌شناسد که بتواند درد و دلش را به آنجا بیرد مگر حرمین دو امام مظلومش؛ امام کاظم علیہ السلام و امام جواد علیہ السلام. هیچ‌کس در کوچه‌ها نیست. همه در هجوم باران شدید به خانه‌های خود پناه برده‌اند و خفته‌اند. ابوالحسین عبايش را بر سر می‌کشد تا کمتر خیس شود اما فایده‌ای ندارد. تمام بدن و لباس‌های او زیر تازیانه‌های باران است. رعد می‌غرد و برق، سینه آسمان را می‌شکافد. ابوالحسین کاتب کوچه‌ها و گذرگاه‌های تاریک و تنگ کاظمین را یکی پس از دیگری پشت سر می‌گذارد. بالاخره به حرم مطهر امام کاظم علیہ السلام و امام جواد علیہ السلام می‌رسد. نگاهی به دیوارهای گلی حرم می‌اندازد. اشک در چشمانش حلقه می‌زند. با اینکه از همه‌جا قطع امید کرده، اما هنوز به این خانه و صاحبانش امید دارد. کوبه در را می‌گیرد و آن را بر در می‌زند. «ابوجعفر»، پیرمردی که ریشش سفید است و کمی قامتش خمیده، کلیددار حرم است. او در یکی از اتاق‌های کوچک حرم خوابیده است. صدای در را که می‌شنود از بستر

برمی خیزد. تعجب می کند. با خود می گوید: «این وقت شب و در این هوای سرد و بارانی، کیست که دارد در می زند؟»

هول و هراس، ابو جعفر را فرامی گیرد. با وجود این آرام پیش می رود و در را باز می کند. مردی چهل ساله را مقابل خود می بیند که تمامی بدنش خیس شده و قطرات باران دارد از سرورویش می چکد.

ابو جعفر در حالی که صدایش در صدای بارش باران و رعد گُم می شود، می گوید: «این وقت شب چه می خواهی ای مرد؟!»

ابوالحسین به دیوار پناه می برد و کنار آن می ایستد تا باران، کمتر به او بخورد. جواب می دهد: «داشتمن به زیارت مولایم امام کاظم و امام جواد می آمدم که در میانه راه باران گرفت.»

ابو جعفر نگاهی به آسمان ابری و بارانی می اندازد و سپس نگاهی به ابولحسین: «حال چه می خواهی؟»

- اگر می شود بگذارید امشب را در حرم بمانم و بیتوته کنم. هم به زیارت و دعا مشغول می شوم و هم از این باران تند در امان هستم.

ابو جعفر نگاهی دوباره به ابولحسین می اندازد که از شدت باران، پلک هایش را به زور باز نگه داشته است. لحظه ای تأمل می کند و سپس در را بیشتر می گشاید: «بیا داخل.»

ابوالحسین وارد حرم می شود. هنوز هم نگران است که مبادا به گونه ای، دست مأموران ابومنصور به او برسد. دل شوره و اضطراب

دست از سر شش برنمی دارد. رومی کند به ابو جعفر.

- اگر می شود همه درهای حرم را ببیند تا من بتوانم با آرامش
به دعا و عبادت بپردازم و از داخل شدن آدم و آدم‌هایی که
از آن‌ها ایمن نیستم در امان باشم!

ابو جعفر سری تکان می‌دهد و قبول می‌کند. درهای حرم را
می‌بندد و ابوالحسین را با عالم خودش تنها می‌گذارد و خود به
اتاقش بر می‌گردد. ابوالحسین کمی می‌ایستد تا آب باران که همه
تنش را فراگرفته، مقداری از او بچکد. سپس خاضعانه به نزد قبر
امام کاظم علیه السلام و امام جواد علیه السلام می‌رود. بر آن قبرها بو سه می‌زند
و سپس در گوشه‌ای از حرم می‌نشینند و به دعا و مناجات و نماز
مشغول می‌شود. کمتر نمازی را در عمرش مثل حالا که مضطرب
و درمانده است، خوانده است. مدتی می‌گذرد. ناگهان صدای
پایی از جانب قبر امام کاظم علیه السلام به گوش ابوالحسین می‌خورد.
ابوالحسین سر بالا می‌آورد و به جانب قبر می‌نگرد. مردی را
می‌بیند که دستانش را به سوی آسمان بلند کرده و مشغول دعا
و مناجات است. ابوالحسین بی اختیار حواسش به سوی او
می‌رود. آن مرد شروع می‌کند بر حضرت آدم و پیامبران اولو العزم
درود فرستادن و سپس نام یک یک ائمه اطهار علیهم السلام را می‌آورد و
بر آن‌ها سلام می‌دهد تا به نام صاحب الزمان علیه السلام فرجه الشفیع می‌رسد.
اما نام او را برزبان نمی‌آورد! ابوالحسین تعجب می‌کند. زیر لب
می‌گوید: «شاید این مرد فراموش کرده که نام امام مهدی را بیاورد

یا شاید او را نمی‌شناسد یا شاید هم او را قبول ندارد.»

مرد زیارت را که به پایان می‌رساند، دو رکعت نماز می‌خواند و سپس به جانب قبر امام جواد علیه السلام می‌رود و باز به همان صورت به زیارت و دعا و درود فرستادن بر پیامبران و ائمه اطهار علیهم السلام مشغول می‌شود. ابوالحسین زیرچشمی نگاهی به آن مرد دارد. ناگهان آن مرد رو می‌کند به ابوالحسین.

- ای ابوالحسین، چرا دعای فرج را نمی‌خوانی؟

ابوالحسین جامی خورد. به خود می‌آید. در حالی که کمی دستپاچه شده، لب باز می‌کند: «ای آقا و ای بزرگ، دعای فرج کدام است؟» مرد نگاه می‌کند به ابوالحسین.

- دو رکعت نماز می‌خوانی و سپس می‌گویی یا من اظہر الجميل و ستر القبیح، یا من لم یؤاخذ بالجریة ولم یهتك الستر، یا عظیم المتن، یا کریم الصفح، یا حسن التّجاون یا باسط الیدين بالرّحمة، یا منتهی کلّ نجوى، یا غایة کلّ شکوی، یا عون کلّ مستعين، یا مبتدئاً بالنعم قبل استحقاقها. سپس ده مرتبه بگویا ربّاه، و ده مرتبه یا سیداه، و ده مرتبه یا مولاه، و ده مرتبه یا غایتاه و ده مرتبه یا منتهی غاییه رغبتاه. آنگاه بگواستلک بحقّ هذه الأسماء وبحقّ محمد و آله الطّاهرین علیهم السلام الا ما کشفت کربی و نفست همی و فرجت غمی وأصلحت حالی. آنگاه هر حاجتی داری

از خدا بخواه. سپس گونه راست را روی زمین بگذار و صد مرتبه بگو یا محمد یا علی یا محمد اکفیانی فانکما کافیای و انصرانی فانکما ناصران. بعد از آن، گونه چپ را بر زمین بگذار و صد مرتبه بگو ادرکنی و آن را بسیار تکرار کن! سپس با یک نفس بگو الغوث الغوث. آنگاه سربردار که خداوند با کرم خود حاجت تورا روا خواهد کرد.

ابوالحسین به آن مرد زُل زده است و چشم از او بزنمی دارد. آن مرد را نمی شناسد، اما همین که او گفت این دعا هر حاجتی را روا می کند، نور امیدی در دلش روشن می شود. شروع می کند به انجام دادن آنچه که آن مرد گفت. بلند می شود و دو رکعت نماز می خواند و مشغول دعا و ذکر می شود. سپس سربه سجده می گذارد. یک لحظه چهره ابو منصور و مأموران حکومتی در ذهنش نقش می بندد. دوباره دلش می شکند. درحالی که اشک از چشم هایش می چکد، نجوا می کند.

- خداوندا، ای پناه بی پناهان. ای آنکه به داد همه بندگان گناهکارت می رسی. تورا به حق اولیائت و مولایم صاحب الزمان قسم می دهم که مرا از شرّ ابو منصور و مأموران او رهایی بخش. خداوندا، مرا از دست او نجات بد.

ابوالحسین نماز و زیارت را به پایان می رساند. ناگهان متوجه می شود آن مرد که با او سخن می گفت، نیست! سرشن را بالا می آورد و همه جا را نگاه می کند، اما هیچ خبری از مرد نیست!

يک دفعه به فکر فرومی‌رود و با خود می‌گوید: «مگرنه اینکه من به ابو جعفر گفتم همه درهای حرم را بیند و مگر او همه درهای حرم را نبست؟! پس... پس این مردی که با من سخن می‌گفت، چگونه وارد حرم شده است؟! اصلاً بگذار بیینم. او از کجا نام مرا می‌دانست که مرا ابوالحسین خطاب کرد؟!»

ابوالحسین شگفت‌زده می‌شود. رنگ تعجب در چهره‌اش نشسته. از جا برمی‌خیزد. همه جای حرم را برای یافتن آن مرد می‌گردد، اما اثرباره از او نیست. به سوی اتاقی که ابو جعفر در آن استراحت می‌کند، می‌رود. هراسان و سراسیمه و بدون آنکه اجازه بگیرد، در را باز می‌کند. ابو جعفر دراز کشیده، اما چشم‌هایش باز است. ابوالحسین نگاه می‌کند به ابو جعفر.

- یک مرد... یک مرد در اینجا...

ابوالحسین نمی‌تواند ادامه بدهد. ابو جعفر از جا برمی‌خیزد و می‌ایستد. ابوالحسین برخود مسلط می‌شود. نگاه می‌کند به ابو جعفر.
- آیا... آیا آن مردی را که در حرم بودندیدی؟! همان... همان مرد که در اینجا بود و داشت عبادت می‌کرد. او را... او را ندیدی؟!
ابوجعفر با تعجب، سرتکان می‌دهد: «مرد؟! کدام مرد؟! غیر از من و تو که کسی در حرم نیست و من هم درهای حرم را هنوز باز نکرده‌ام!»

ابوالحسین ماجرای آن مرد را که با او سخن گفته بود، موبه مو

برای ابو جعفر می گوید. ابو جعفر سر پایین می اندازد. قطره اشکی در چشم‌اش جمع می شود. سپس نگاه می کند به ابوالحسین.

- چگونه مولایمان صاحب‌الزمان را نشناختی؟!

تمام وجود ابوالحسین پر از شگفتی می شود: «مولایمان صاحب‌الزمان؟!»

- آری، من مکرر در چنین شب‌هایی که حرم خلوت بوده، حضرت را دیده‌ام!

ابوالحسین از شگفتی، دیگر خشکش می زند! مثل مجسمه‌ها می شود! پاها یش سست می شود و بی اختیار بزمین می نشینند. رمق و توان از وجودش می رود و نایی در بدنش باقی نمی‌ماند. مبهوت شده. حیران شده. سرگردان شده. لب‌هایش می لرزد: «چگونه من مولای خویش را دیدم و با او سخن گفتم و او هم با من سخن گفت، اما او را نشناختم؟ چه بی لیاقتمن من. چه بی مقدارمن!»

ابوالحسین می نشینند و های‌های گریه سرمهی دهد. دیگر هنگام طلوع فجر و اذان صبح است. ابوالحسین با دلی محزون و قلبی شکسته نمازش را در حرم می خواند و با چهره‌ای که یک عالم حزن و اندوه در آن موج می زند، از ابو جعفر خدا حافظی می کند و به سوی مخفیگاهش می رود. آفتاب هنوز بیرون نیامده است. ابوالحسین به مخفیگاهش می رسد. تا به آنجا می رسد، مأموران ابو منصور را می بیند که آنجا ایستاده‌اند. ابوالحسین خود را در

محاصره آنان می‌بیند! راه گریزی ندارد. رو می‌کند به آسمان. در دل با خود می‌گوید: «خدایا من تو را به حق اولیائت و مولایم صاحب‌الزمان قسم دادم تا مرا از شراب‌ومنصور رهایی بخشی اما حالا...»

ناگهان یکی از مأموران جلو می‌آید. دستش را به سوی ابوالحسین دراز می‌کند و نامه‌ای را به او می‌دهد.

- ای ابوالحسین، این نامه را بخوان. از طرف ابومنصور است.
ابوالحسین، ترسان ولزان، نامه را می‌گیرد و می‌گشاید. در نامه فقط چند کلمه نوشته شده است: «همه چیز خوب است!»

ابوالحسین با خود فکر می‌کند که این نامه چیست و معنی این کلمات چه می‌تواند باشد. ذهنش به هیچ چیزی نمی‌رسد. یکی از مأموران به او رو می‌کند.

- ما موظفیم تو را نزد وزیر ببریم.

ابوالحسین ناچار با مأموران همراه می‌شود. مأموران او را نزد ابومنصور می‌برند. نزد کسی که بر ابوالحسین خشم گرفته بود و ماه‌ها بود که برای یافتن اثرباری از او، همه‌جا را می‌گشت. ابوالحسین وارد قصر حکومتی می‌شود. ابومنصور تا او را می‌بیند از جا بر می‌خیزد. به استقبال ابوالحسین می‌رود. او را در بغل می‌گیرد. بر سرو صورت و دستش بوسه می‌زند و او را کنار خودش می‌نشاند! طوری با محبت و مهربانی با ابوالحسین رفتار می‌کند

که ابوالحسین سخت شگفتزده و حیرت زده شده است. برایش رفتار ابومنصور قابل هضم نیست. این ابومنصور آن کسی نیست که او قبلًا می‌شناخت! گویی به کل تغییر کرده! سپس ابومنصور رو می‌کند به ابوالحسین.

- ای ابوالحسین، حال کار را به آنجا رساندی که شکایت مرا به صاحب الزمان کردی؟
ابوالحسین لب می‌گشاید: «من فقط دعا کردم و از خداوند حاجتم را خواستم.»

اما ناگاه به خود می‌آید و با خویش می‌گوید: «ابومنصور چگونه می‌داند که من... که من شکایت او را نزد مولایم صاحب الزمان بردہ‌ام؟!»

ابوالحسین بیش از پیش در تعجب و حیرت فرومی‌رود. غرق در همین افکار است که ابومنصور دست بر شانه او می‌گذارد.

- دیشب در عالم رؤیا مولایم صاحب الزمان را دیدم که مرا به آسان‌گرفتن برتو و نیکی کردن به تو فرمان داد و چنان در این مسئله برم من سخت گرفت که من هراسناک شدم.

زبان ابوالحسین از تعجب بند می‌آید. نمی‌داند چه بگوید. به یاد ماجرایی که دیشب برای او رخ داده می‌افتد و تقارن آن حادثه با خوابی که ابومنصور دیده! زبانش به ذکر خداوند تکان می‌خورد: «لا اله الا الله. شهادت می‌دهم مولایم و اجدد طاهرینش برق

هستند و هر حقی نیز به آن‌ها می‌پیوندد.)

و سپس ماجرای شب قبل و تشریف‌ش را نزد امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ برای ابو منصور تعریف می‌کند. ابو منصور هم از تقارن خواب دیشبیش و ماجرایی که برای ابوالحسین اتفاق افتاده بسیار شگفت‌زده می‌شود. او دیگر نه تنها به چشم یک دشمن به ابوالحسین کاتب نگاه نمی‌کند، بلکه وجود او را دارای قداست می‌بیند. قداستی که از تشرف نزد مولایش، نصیب او شده است. ایام غم و نگرانی ابوالحسین به سر آمده و اینک روزهای پر از امید و برکتی در انتظار او است.^۶

---

۶. دلائل الامامه، ص ۵۵۱، باب معرفه من شاهد صاحب الزمان؛ بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۰۴
کتاب الغیبه، ابواب النصوص من الله تعالیٰ ...، باب ۱۵.

فریاد روسی

فریاد «اسماعیل بن حسن هرقلی» به هوا بلند است. چنان درد می‌کشد که گویی صدها تیغ در بدنش فرورفته است. هیچ‌کس هم حال و روز او را نمی‌فهمد. مدتی است زخمی بزرگ و عمیق به اندازه یک کف دست بر روی ران چیش به وجود آمده که آرام و قرار را از او ربوده است. زخمی که در فصل بهار می‌شکافد و از آن خون و چرک بیرون می‌آید و درد را در سراسر وجود او می‌پیچاند. شدت درد آن قدر است که اسماعیل هرقلی را از بسیاری از کارهای زندگی اش بازداشته است. برای همین اسماعیل تصمیم دارد تا از روستای خودش هرقل، به شهر حلّه که نزدیک آنجاست برود و مشکل خود را با «سید بن طاووس» از علمای بزرگ شیعه در میان بگذارد.

اسماعیل به راه می‌افتد و راه حلّه را در پیش می‌گیرد. پس از مدتی راه رفتن و طی مسیر، به حلّه می‌رسد. به سوی خانه سید بن

طاووس می‌رود. در می‌زند. سید بن طاووس پشت در می‌آید و در را بازمی‌کند. اسماعیل سلام می‌کند و به داخل خانه سید بن طاووس می‌رود. پس از آنکه مقداری نزد او می‌نشیند و حال و احوال می‌کند، رو می‌کند به سید و درخواستش را می‌گوید.

- جناب سید بن طاووس، مدتی است بروی ران چشم زخمی بزرگ و عمیق پیدا شده. جوری که امانت را برده و طاقتی برایم باقی نگذاشته. به محضر شما آمد هام تا اگر می‌توانید مرا کمک کنید.

سید نگاهی به زخم پای اسماعیل می‌کند: «زخم عمیقی است! باید طبیان حلّه را خبر کنم تا آن را بیینند.»

اسماعیل چیزی نمی‌گوید و چشم به سید دارد. دلش می‌خواهد بیینند طبیان دربارهٔ مریضی او چه نظری دارند.

***

سید بن طاووس گوشه‌ای از اتاق خانه به دیوار تکیه داده و طبیان چشم به زخم ران اسماعیل هرقلى دارند. همه در فکر فرورفته‌اند. لحظاتی را به گفت‌وگو با یکدیگر می‌پردازند و لحظاتی را سکوت می‌کنند. سرانجام پس از مقداری گفت‌وگو و تأمل و معاینه، رو می‌کنند به سوی سید بن طاووس.

- جناب سید، این زخم در بالای رگ اکحل قرار دارد و معالجه آن پیمار خطرناک است. برای خوب شدن، باید

این قسمت از زخم را از بین برد، اما با بریدن آن، رگ هم قطع می شود و در نتیجه شخص می میرد. برای همین هیچ راه معالجه ای وجود ندارد!

سید بن طاووس با شنیدن این خبر ناراحت می شود. اسماعیل بیشتر حس می کند سریش گیج می رود و چشم‌مانش رو به سیاهی می روند. طبیبان این سخن را می گویند و از محضر سید بن طاووس خدا حافظی می کنند و می روند. سید نگاهی به چهره نامید و محزون اسماعیل می کند.

- من می خواهم به بغداد بروم. ممکن است طبیانی که آنجا هستند بتوانند این زخم را معالجه کنند. بهتر است تو هم همراه من بیایی.

اسماعیل در حالی که غم و اندوه در چهره اش نشسته، سری تکان می دهد و قبول می کند. سید بن طاووس و اسماعیل بار سفر می بندند و به سوی بغداد می روند. به آنجا که می رسد به نزد طبیبان ماهر و کاریبلد بغداد می روند. اسماعیل زخم رانش را به آن هانشان می دهد، اما جواب آن ها هم همان جوابی است که پزشکان شهر حلّه داده اند. اسماعیل به شدت ناراحت و غمگین می شود. نمی داند باید چه بکند. ماهرتر از پزشکان بغداد در عراق وجود ندارد و آن ها هم از خوب شدن جراحت پایی اسماعیل مأیوسند. سید بن طاووس دیگر هیچ راه حلی به ذهنش نمی رسد. اسماعیل با همان حالت محزون و غمگینش رو می کند به سید بن طاووس.

- جناب سید، من که تا بغداد آمده‌ام، حیفم می‌آید که به سامرا نروم و قبر مطهر امام هادی و امام عسکری را زیارت نکنم. من به آنجا می‌روم و سپس به روستایمان برمی‌گردم. اسماعیل وسایل خود را به امانت نزد سید می‌گذارد و خود به طرف سامرا به راه می‌افتد. پس از روزها پیاده‌روی، به سامرا می‌رسد. یک راست به سوی حرم مطهر امام هادی علیهم السلام و امام عسکری علیهم السلام به راه می‌افتد. به حرم که می‌رسد دست بر روی سینه‌اش می‌گذارد و سرخم می‌کند. سلامی می‌دهد و سپس به نزد قبور مطهر می‌رود. با دلی شکسته و محزون. با قلبی خسته و غمین. در دل هیچ امیدی به بهبودی اش ندارد. گویی مرگ را در چند قدمی خود می‌بیند. رو می‌کند به سوی قبور مطهر و زیر لب می‌گوید: «سلام بر شما ای مولایان من، سلام بر شما ای همه دارایی‌های من. من هیچ خانه امیدی به جز خانه جود و کرم شما سراغ ندارم. به سوی شما آمده‌ام و دستان گدایی‌ام را به سویتان دراز می‌کنم. مرا دریابید...»

اسماعیل سربه سجده می‌گذارد و به دعا و مناجات و نماز مشغول می‌شود. هر از گاهی چشمۀ اشکی از چشمانش می‌جوشد و اشک را راهی صورتش می‌کند. ساعاتی می‌گذرد. اسماعیل از حرم خارج می‌شود و به سرداب مقدس امام زمان علیهم السلام فرجه الشّریف می‌رود. داخل آنجا می‌شود؛ با چشمانی که هنوز اشک‌بار است و با حالی محزون و گرفته. گوشه‌ای می‌نشیند. با امام زمان فرجه الشّریف

شروع به درد و دل می‌کند. اشک‌هایش تندتند پایین می‌آیند.
صدایش دارد می‌لرزد.

- ای آقا! من وای مولای من. همه طبیبان مرا جواب کرده‌اند.
هیچ‌کس راه درمانی برای درد من سراغ ندارد. دستم را بگیرید و
یاری ام کنید. ای پناه بی‌پناهان.

اسماعیل تا پاسی از شب درون سرداب مقدس می‌ماند و به نماز
ودعا و مناجات و گریه و زاری مشغول می‌شود. چند روزی می‌گذرد
و اسماعیل هر روز در سامرا به زیارت قبور امام هادی علیه السلام و امام
عسکری علیه السلام و به سرداب مقدس می‌رود و به زمزمه و مناجات
مشغول می‌شود. در این روزها او متضرّع‌انه و ملتمنانه شفایش را از
خداآنده و اهل بیت علیهم السلام خواسته، اما هیچ خبری نمی‌شود. سرانجام
ناامید و مأیوس، عازم رفتن به سوی روستایش می‌شود. اما پیش از
رفتن، به سوی شطّ دجله می‌رود و در آن غسل می‌کند. از شطّ که
بیرون می‌آید، لباس تمیزی را می‌پوشد و عازم برگشتن می‌شود.

مداری از شطّ فاصله می‌گیرد، که ناگهان چهاراسب سوار را می‌بیند
که از دروازه شهر سامرا خارج می‌شوند و به سوی او می‌آیند. در آن سوی
شطّ، عده‌ای مشغول چراندن گوسفندانشان هستند. اسماعیل با
خودش می‌گوید: «لابد این سواران به سوی آن افراد که گوسفندان را
می‌چرانند، می‌روند.»

و توجهش را به سویی دیگر معطوف می‌کند. اما سواران به سوی آن
افراد نمی‌روند. بلکه گویی دارند به سوی اسماعیل حرکت می‌کنند.

سواران می آيند و می آيند تا به اسماعيل می رستند. اسماعيل با تعجب به آنها می نگرد. با خودش می گويد: «يعنى اين سواران با من چه کار دارند؟»

يک پيرمرد و دوجوان، و يك فرد ديگر که عمامه سبز بر سر دارد و قبایي سفيد پوشیده، رودرروي اسماعيل می ايستند. اسماعيل منتظر می ماند تا آنها حرفی بزنند و بگويند که با او چه کار دارند. آن فرد که عمامه سبز بر سر دارد، سلام می کند و رو می کند به اسماعيل.

- آيا می خواهی نزد خانواده و قوم و خويشت بازگردي؟
اسماعيل تعجب می کند از اين سؤال. سرپاين می آورد: «آري.»
مرد لبخندی مهرabanane می زند.

- جلو بيا تا جراحتي که تو را رنج می دهد، ببینم.
اسماعيل بى اختيار جلو می رود. مرد از اسبش پياده می شود و مقابل اسماعيل می ايستد. بوی خوش و باطراواتی، فضای جان اسماعيل را پر می کند. مرد دست بر روی زخم پاي اسماعيل می گذارد و قدری آن را فشار می دهد؛ جوري که مقداری درد بر اسماعيل غالب می شود. اسماعيل متعجب و متحير، به مرد و عمامه سبزش نگاه می کند. از خودش می پرسد: «اين مرد از کجا می داند که پاي من مشکل دارد و زخم است؟»
مرد سوار براسب می شود و می خواهد راه بيفتد و برود. در اين

هنگام پیرمردی که همراه با آنان است نگاهی می‌کند به اسماعیل:
«اسماعیل، راحت شدی؟»

اسماعیل تعجب می‌کند که آن پیرمرد از کجا نام او را می‌داند!
بی اختیار و بدون آنکه منظور پیرمرد را گرفته باشد جواب می‌دهد:
«ما و شما ان شاء الله راحت و رستگار هستیم.»

سپس پیرمرد لبخندی می‌زند و به اسماعیل جمله‌ای را می‌گوید
که وجود او را زیورو می‌کند.

- اسماعیل، این مولایت امام زمان است که تورا شفاذاد!

اسماعیل به یک باره می‌خکوب می‌شود! چشمانش بازی بازمی‌شود!
پلک‌هایش روی هم نمی‌خورد. نمی‌تواند آنچه را شنیده باور کند.
نمی‌داند خواب است یا بیدار. زنده است یا مرده. آنچه پیش رویش
محقق شده واقعیت است یا خیال. نگاه می‌کند به پیرمرد.

- چه گفتی؟! مولایم صاحب الزمان؟!

سپس بی اختیار جلو می‌رود و خود را بر روی دست و پای امام
زمان وَجْهُهُ الْمُرْسَلُونَ می‌اندازد و آن را بوسه باران می‌کند. شروع می‌کند به
گریه کردن. دلش می‌خواهد ضجه بزند. بر سرور رویش بکوبد. تا
می‌تواند فریاد بکشد. مولایش صاحب الزمان وَجْهُهُ الْمُرْسَلُونَ رویه رویش
ایستاده و با او سخن گفته! اسماعیل دیگر زخمی را ازیاد می‌برد.
خوب شدن زخم چه جای توجه دارد در برابر دیدن تمثال زیبای
مولایش. اسماعیل همین جور اشک می‌ریزد و گریه می‌کند. سپس

امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ راه می‌افتد و به همراه سوارانی که با او هستند حرکت می‌کند و می‌رود. اسماعیل بی اختیار به دنبال آنان می‌دود. همچون جست‌وجوگری که پس از هزاران سال، گم شده‌اش را پیدا کرده باشد. یک دفعه امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ رو برمی‌گرداند سمت اسماعیل: «برگرد!»

اشک تمام صورت اسماعیل را پوشانده. حتی روی سینه‌اش را.

- من ابدآ از شما جدا نمی‌شوم مولای من.

امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ نگاهی می‌کند به اسماعیل: «صلاح در این است که برگردی!»

گریه اسماعیل بیشتر می‌شود و شدت می‌یابد: «من هرگز شما را رها نمی‌کنم مولای من.»

ناگهان آن پیرمرد رو می‌کند به اسماعیل.

- ای اسماعیل، شرم نمی‌کنی که امامت دو بار به تو فرمود
برگرد و تو اطاعت نمی‌کنی؟!

این سخن همچون آتشی، دل اسماعیل را در خود ذوب می‌کند. ناچار می‌ایستد. می‌ایستد و با حسرت به رفتن مولايش و سواران نگاه می‌کند. چه لحظه سختی است این لحظه! اسماعیل بر زمین می‌نشیند و تا می‌تواند زار می‌زند و برسرو سینه می‌زند و ضجه و ناله سرمی دهد. ساعاتی می‌گذرد. اسماعیل اشک از چشمانش پاک می‌کند و به

زخم پايش نگاه می‌کند. به زخمی که همه طبیبان به او جواب داده بودند و گفته بودند درمانش منجر به مرگ می‌شود. اسماعیل روی محل زخمش دست می‌نهد. هیچ اثری از زخم و جراحت دیده نمی‌شود؛ هیچ. حتی اثر کوچکی هم نیست. اسماعیل کمترین دردی را هم احساس نمی‌کند. کار بدانجا می‌رسد که اسماعیل شک می‌کند که ران پای چیز زخم بوده یا ران پای راستش. درحالی که قطرات اشک بر ریش‌های سیاهش نشسته، بلند می‌شود و به سامرا می‌رود. زیارت دوباره‌ای می‌کند و بعد راه بغداد را در پیش می‌گیرد. به آنجا که می‌رسد به نزد سید بن طاووس می‌رود. او را که می‌بیند از خوش حالی چهره‌اش همچون گل می‌شکند. سید بن طاووس با دیدن اسماعیل متوجه غیرطبیعی بودن وضعیت او می‌شود. اسماعیل ما جرایی را که برایش رخ داده از ابتداتا انتها برای سید بن طاووس تعریف می‌کند. سید بن طاووس شوکه می‌شود. از شدت بہت و ناباوری بیهوش می‌شود و بر زمین می‌افتد. او را به هوش می‌آورند. سید بن طاووس مدام زیر لب نام مولایش رازمزمه می‌کند و گریه می‌کند. او به اسماعیل همچون دُرّی نایاب می‌نگرد که همتایی برایش وجود ندارد. دلش می‌خواهد چشمان اسماعیل را که به جمال مولایش روشن گشته، بوسه باران کند. رو می‌کند به اسماعیل و درحالی که دیگران نیز بالای سر ش نشسته‌اند، با آن مقام بزرگ و والایش می‌گوید: «اسماعیل هرقلی، برادر من و نزدیک‌ترین مردم به من است. او مولایم را دیده

است. او آقایم را دیده است. او صاحب الزمان را دیده است.»)^۷

---

۷. كشف الغمة، ج ۲، ص ۴۹۴، ذكر الإمام الثاني والعشر، باب ۲۵؛ بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۶۱،
كتاب الغيبة، باب ۱۸.

محضی بیار

بیست سال است دردی در دل «علی بن مهزیار اهوازی» نهفته که فقط خدا از آن اطلاع دارد. هیچ کس حال و روز او را نمی‌فهمد. او درد هجران مولایش را کشیده و این درد دارد او را از پا درمی‌آورد. آرزوی دنیا و عقبای علی بن مهزیار این است که فقط یک لحظه جمال آقایش را ببیند. اگر به او بگویند همه دنیا را زیر پا بگذار تا امام زمانت را ببینی، او از انجام این کار فروگذار نخواهد کرد. بس که بی تاب و عاشق و دلداده صاحبیش است.

علی بن مهزیار بیست بار به مکه مشرف شده است! اما نه فقط به قصد زیارت کعبه. او در کنار زیارت خانه خدا امید به این داشته که برای یک لحظه هم که شده مولایش، آن کعبه مجسم را در موسم حج ببیند. این عشق و بی قراری است که او را هر سال وادر می‌کند تا به مکه برود. اما... اما امسال این طور نیست. با اینکه ایام حج نزدیک است، اما گرد و غبار یأس و ناامیدی

بر دل علی بن مهزيار نشسته است. هرکسی هم به جای او بود ناامید می شد. انسان بیست بار از شهر و دیار خود کوچ کند و به عشق مولایش به مکه برود و آخرهم نتواند او را ببیند. برای همین امسال پسر مهزيار، قصدی برای رفتن به حج ندارد. گویی در دل از خدای خود شکوه دارد؛ شکوه‌ای عارفانه. و چه زیباست این شکوه‌ها که از هزار سال عبادت هم زیباتر است.

شب است و سکوت، سایه اش را برهمه جا گسترانیده است. علی بن مهزيار در اتاق خانه خود سر بر بالین گذاشت و در خواب فرورفت. است. ساعاتی می گذرد. ناگهان هاتفی در خواب، او را نداشته دهد.

- ای پسر مهزيار، خداوند به تو امر می کند که امسال را نیز مثل سال‌های قبل به حج بروی ...

علی بن مهزيار، پریشان و عرق کرده از خواب برمی خیزد. مات و متحیر شده. جمله‌ای را که در خواب شنیده، زیر لب تکرار می کند و با خود می گوید: «خدایا این چه خوابی بود که من دیدم؟! آن صدا، صدای که بود؟!»

علی بن مهزيار به شدت به فکر فرورفته است. با خود فکر می کند: «من که امسال، دیگر تصمیمی برای رفتن به حج نداشتم. یعنی در این سفر ممکن است چه مصلحتی باشد که ندایی از غیب مرا به انجام آن فرمان می دهد؟ آیا ممکن است این صدا از جانب غیب نباشد و من دچار توهّم شده باشم؟ آیا ممکن است این خواب پایه و اساسی نداشته باشد؟ آیا ممکن است ...»

علی بن مهزیار هرچه فکر می‌کند ذهنش به جایی نمی‌رسد. نگاهش را به آسمان می‌دوزد. آسمان چشم‌نوازتر و زیباتر از شب‌های دیگر است. نسیم ملایمی می‌وتد و موهای روی شانه ریخته علی بن مهزیار را در هوا تکان می‌دهد. زبان علی بن مهزیار به گفتن ذکری تکان می‌خورد. دلش را به خدا می‌سپارد. با اینکه رغبتی برای رفتن به حج ندارد، اما تصمیمش را می‌گیرد. تا هنگام نماز صبح چیزی نمانده. بلند می‌شود و مشغول نماز شب و دعا و مناجات می‌شود. قطرات اشک، امشب، بیش از هر شب دیگری از چشمانش پایین می‌آید. انگار امشب بیش از هر شب دیگری دلتانگ مولایش صاحب الزمان عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِرَحْمَةِ النَّبِيِّ شده.

نماز صبح را که می‌خواند، باروئنه‌اش را می‌بندد و گوشه‌ای از خانه می‌گذارد. از خانه خارج می‌شود و در پی آخرین کاروانی می‌رود که از اهواز راهی حج است. آنان را می‌یابد. تعدادی از دوستانش هم در آن کاروان هستند. علی بن مهزیار به آنان می‌گوید که قصد رفتن به حج دارد. رفقایش تعجب می‌کنند. آنان می‌دانند که امسال علی بن مهزیار قصدی برای آمدن به حج نداشته. برای همین این تصمیم یک‌باره علی بن مهزیار برای آنان سؤال شده است. موافقت می‌کنند و علی بن مهزیار باروئنه‌اش را از خانه بر می‌دارد و همراه با آخرین کاروان حج، راهی مکه می‌شود.

کاروان آرام آرام از اهواز خارج می‌شود و روی به بیابان می‌نهد.

صد نفر زائر در دل دشت پيش مى روند. صدای زنگوله شتران،
صحراء را پر کرده است. روزها و ماهها می گزند و کاروان در گرما
و در سرما، در حال حرکت به سوی خانه خداست و اينک مکه
در چند فرسخي آنان است. همه چشمها مشتاقانه به پيش رو
خيره است تا ديواره‌های شهر مکه در قاب چشمانشان بنشيند و
ديگرانشان را نورباران کند. سرانجام کاروان پس از چند ماه طي
مسير، به مکه و خانه خدا مى رسد. اينک بار بيست ويکم است
كه علی بن مهزيار پا به درون مکه می گذارد و می خواهد حج
بگزارد. حجی پراز معرفت و خلوص و عرفان.

چشمان علی بن مهزيار که به کعبه می افتد، بی اختیار اشک
از چشمانش سرازیر می شود و به سختی می گرید. همه کاروانيان
چشم به او دوخته‌اند. علی بن مهزيار در حالی که اشک‌ها يش
را از چشم می گير... زير لب می گويد: «خدایا، بندۀ عاصی و
گناهکارت را بپذير. خدایا روسیاه‌ترین عبدت را در خانه کرم و
عفوت پذيرا باش. خدایا مرا از بندگی شيطان نجات بده. خدایا
چشمان بی مقدارم لایق دیدن مولایم صاحب الزمار بگردان.
خدایا همه زندگاني مرا از من بستان، اما دیدن یک ل ۷۰ تمثال
مولایم را روزی ا ۷۱ ن.»

گريه امان علی بن مهزيار را می برد. همه کاروانيان با دیده حسرت
و غبطه به او می نگرند. هين کسر ۷۲ تلاطم درونی علی بن مهزيار
و بی قراری او اطلاعی ندارد. هیچ کس او را نمی فهمد. علی بن

مهزیار آرام آرام به سوی خانه خدا می‌رود و سربرسینه آن می‌ساید
و پرده کعبه را خیس اشک‌های خود می‌کند.

***

شب است و علی بن مهزیار به دور کعبه طواف می‌کند. دلش
شکسته و قطرات اشک پیوسته از چشم‌اش جاری است. زبانش
مدام به ذکر خدا تکان می‌خورد. عده زیادی از حاجیان خفته‌اند
و فقط تعداد کمی بیدار مانده‌اند و به دور خانه خدا می‌گردند.
حین چرخیدن به دور کعبه، علی بن مهزیار چشم‌ش به جوانی
می‌افتد که او هم مشغول طواف است. نمی‌داند چرا، اما بی‌اختیار
به سمتش می‌رود. انگار که دستی عقب او قرار گرفته و دارد او را
به سمت آن جوان هُل می‌دهد!

علی بن مهزیار به نزد جوان می‌رسد و به او سلام می‌کند. جوان
جواب سلامش را می‌دهد. سپس نگاهی به علی بن مهزیار می‌کند
و به او زل می‌زند. لب می‌گشاید.

- اهل کجایی؟

علی بن مهزیار به چشم‌های مهربان جوان می‌نگرد: «اهواز»
جوان دوباره نگاهش می‌کند.

- آیا علی بن مهزیار اهوازی را می‌شناسی؟

علی بن مهزیار متعجب می‌شود. با خود می‌گوید: «این فرد مرا
از کجا می‌شناسد؟!» متحیرانه پاسخ می‌دهد: «علی بن مهزیار

خودم هستم.»

چشمان جوان پر از اشک می‌شود. مهربانانه به علی بن مهزیار می‌نگرد: «ای پسر مهزیار. خداوند به تو اذن می‌دهد.»

علی بن مهزیار متوجه منظور جوان نمی‌شود. جوان دوباره حرف خود را تکرار می‌کند. علی بن مهزیار بازهم نمی‌داند منظور آن جوان از اذن دادن خداوند چیست. جوان ادامه می‌دهد.

- ای پسر مهزیار، به محل سکونت برو و صبر کن تا همه جا به صورت کامل تاریک شود. آنگاه به تنها یی و بدون آنکه به همراهانت چیزی بگویی به جانب "شعب بنی عامر" برو.
من آنجا منتظر تو هستم!

جوان بیش از این چیزی به علی بن مهزیار نمی‌گوید. علی بن مهزیار متعجب و متحیر به جوان می‌نگرد. با خود می‌گوید: «این جوان کیست و با من چه کار دارد و چرا از من خواسته تا امشب تک و تنها به شعب بنی عامر بیایم؟ نکند می‌خواهد گزندی به من برساند؟ اصلاً او کیست؟» علی بن مهزیار از هیچ چیز سردرنمی‌آورد. با آن جوان خدا حافظی می‌کند و به محل سکونتش می‌رود. با اینکه آن جوان را نمی‌شناسد، اما ندایی در درونش به او می‌گوید: «با آن جوان همراه شو که عاقبت خیری در انتظار توست.» پسر مهزیار بازهم دلش و تقدیرش را به خدامی سپارد.

***

علی بن مهزيار چند ساعتی است در بسترش دراز کشیده، اما لحظه‌ای هم نتوانسته پلک روی هم بگذارد. حرف‌های آن جوان همه ذهن او را به خود مشغول کرده است. نگاهی به آسمان می‌اندازد. تاریکی همه‌جا را فراگرفته است. دیگر وقتیش است. از بستر بر می‌خیزد. دل‌شوره و اضطراب دارد. حالتی مملو از هیجان و خوشحالی و ترس در وجودش رخنه کرده است. بر شترش می‌نشیند و به تنها یی به سوی شعب بنی عامر به راه می‌افتد. ساعتی در راه است. به آنجا که می‌رسد منتظر دیدن آن جوان می‌شود.

دقایقی بعد ناگهان چشمش به همان جوان می‌افتد. جوان آرام آرام به سمت علی بن مهزيار می‌آید. به او سلام می‌کند. نگاهش می‌کند.

- ای پسر مهزيار با من بیا!

علی بن مهزيار با خود فکر می‌کند که این جوان به کجا می‌رود و مرا می‌خواهد به کجا ببرد و اصلاً کیست؟! با اینکه در شک و دودلی است، اما ندای درونی اش به او می‌گوید که همراه جوان برود. علی بن مهزيار پشت سر جوان به راه می‌افتد. هر دو مسیری طولانی را طی می‌کنند و عرفات و منا و کوه‌های طائف را پشت سر می‌گذارند. به مکان خاصی که می‌رسند، جوان نقطه‌ای را به علی بن مهزيار نشان می‌دهد و سپس رو می‌کند به او.

- ای پسر مهزيار، آنجا را می‌بینی؟

علی بن مهزيار به سمتی که جوان اشاره کرده نگاه می‌کند.

- آری می بینم.

جوان می پرسد: «چه می بینی؟»

علی بن مهزیار چشم تیز می کند: «از دور تلّی را می بینم که خیمه ای بر بالای آن است و از درون آن نوری دارد می درخشد.»

- امید و آرزوی تو در آنجاست.

علی بن مهزیار منظور جوان را نمی گیرد: «امید و آرزوی من؟!»
جوان، دست علی بن مهزیار را می گیرد و او را با خودش به سوی خیمه می برد. علی بن مهزیار هنوز هم سردرگم و حیران است.
مقداری که می روند، به نزدیکی های خیمه می رسند. نور خیمه، فوران بیشتری کرده است. جوان رو می کند به علی بن مهزیار.

- ای پسر مهزیار. از شتر پایین بیا که در اینجا سرکشان ذلیل و جباران خاضع می گردند.

علی بن مهزیار هنوز در حیرت و تعجب است: «مگر اینجا کجاست؟»
جوان، معنادار نگاهش می کند.

- اینجا خیمه مولایت صاحب الزمان است و کسی جزا فراد
با ایمان به اینجا ورود پیدا نمی کند!

علی بن مهزیار دست و پایش را گم می کند. نفسش به شماره می افتد. بدنش شروع به لرزیدن می کند. درحالی که کلمات روی لبانش نمی چرخد به سختی لب باز می کند: «خیمه... خیمه مولایم... مولایم صاحب الزمان؟!»

طاقت از کف می‌دهد و بی‌قراری اش به اوج می‌رسد. بیست سال است در حسرت چنین لحظه‌ای می‌سوزد و حالا دارد به آرزویش می‌رسد. جوان و علی بن مهزیار به سوی خیمه می‌روند. پاهای علی بن مهزیار دارد می‌لرزد. به خیمه می‌رسند. جوان رو می‌کند به علی بن مهزیار: «ای پسر مهزیار همینجا بایست تامن بیایم.»

و سپس خود به درون خیمه امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ می‌رود. دقایقی می‌گذرد. این دقایق سخت‌ترین لحظات عمر علی بن مهزیار است. مولایش صاحب‌الزمان عَلَيْهِ السَّلَامُ درون خیمه قرار دارد و او چند قدمی بیشتر با حضرت فاصله ندارد. آرزو دارد هرچه سریع‌تر ثانیه‌ها تمام شود و آن جوان بیرون باید و به او بگوید داخل شو. اشک از چشمان علی بن مهزیار، همین طور مثل باران دارد می‌چکد. لرزش بدنش بیشتر شده است. لحظاتی بعد جوان از خیمه بیرون می‌آید. چشم در چشم علی بن مهزیار می‌دوزد.

- ای پسر مهزیار، داخل شو!

قلب در سینه علی بن مهزیار بیشتر می‌کوبد. قطرات اشکش تندر پایین می‌آید. رنگ صورتش برافروخته شده است. با جانی بی‌جان و روحی فارغ از جان، پا به درون خیمه می‌گذارد. تمثال بی‌مثال مولایش صاحب‌الزمان عَلَيْهِ السَّلَامُ در قاب چشمانش می‌نشیند. گویی خورشید با همه جلال و جبروتی جلوی چشمانش تجلی کرده است. دیگر قطرات اشک امانش نمی‌دهد. دلش می‌خواهد تا می‌تواند ضجه بزند و بر سرو سینه خود بکوبد. جان انگار می‌خواهد

از کالبدش خارج شود. جلو می‌رود و خود را ببروی پای امام زمانش می‌اندازد و وجود مولایش را بوسه باران می‌کند. امام زمان فَرِجَةُ الْشَّرِيفِ عَلَى علی بن مهزیار را در بغل می‌گیرد و می‌فشد. هیچ لحظه‌ای برای علی بن مهزیار در زندگی خوشایندتر از این لحظه نیست که مولایی که بیست سال در حسرت دیدنش بوده، او را در آغوش بگیرد و مورد ملاحظت قرار بدهد. دیدار یار اکنون به وقوع پیوسته و فصل هجران اینک به پایان رسیده است. علی بن مهزیار دیگر هیچ آرزویی در این دنیا ندارد. او نه یک ساعت و چندین ساعت، بلکه چندین روز را در معیت امام زمانش به سرمهی برد و کیست که بتواند این روزها و ساعت‌ها و دقیقه‌ها و ثانیه‌ها را بفهمد و توصیف بکند. این سفر حج، عرفانی‌ترین و آسمانی‌ترین سفری است که پسر مهزیار تجربه کرده است.^۸

---

۸. الغیب طوسی، ص ۲۶۳، فصل اخبار بعض من رأی صاحب الزمان؛ بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۰، کتاب الغیب، باب ۱۸.

انوار

سرزمین بحرین، سرزمین محبان آل محمد ﷺ و آل علی علیهم السلام است. سرزمینی که نسل در نسل عشق فرزندان فاطمه علیها السلام را در دل خود کاشته‌اند. اینک اما بر تخت حکمرانی این سرزمین کسانی تکیه زده‌اند که با اهل بیت علیهم السلام سرستیز دارند و دشمن آل علی علیهم السلام هستند. بیش از همه امیر بحرین و ازو او بیشتر، وزیرش. وزیری که بغض عجیبی به شیعیان و ائمه آن‌ها در دل دارد. او هر روز به فکر بهانه و نقشه‌ای است تا شیعیان بحرین را به مذهب خود درآورد یا به هر شکل ممکن آن‌ها را نابود کند. امروز او با خوشحالی نزد امیر بحرین رفته و در ذهن، نقشه‌ای حساب شده را پروریده است.

وزیر مقابل امیر می‌ایستد و سرخم می‌کند. امیر نگاه می‌کند به او: «چه شده وزیر؟»

وزیر در حالی که سعی دارد خوشحالی خود را پنهان کند، لب باز می‌کند.

- امير، عمری ما برای شیعیان و این کافرانِ حقیقی دلیل می‌آوردیم که مذهب شما باطل است و مذهب ما برق. اما آن‌ها قبول نمی‌کردند.

امیر منتظر می‌ماند تا وزیر ادامه سخنانش را بگوید.

- امير، امروز من اناری را دیده‌ام که خداوند برای باطل کردن مذهب تشیع، عقاید راستین ما را برآن حک کرده.

امیر تعجب می‌کند: «عقاید ما آن‌هم ببروی یک انار؟!» وزیر سرپايسين می‌آورد: «آری.»

و آنگاه اناری را جلوی چشم امير بالا می‌آورد که روی آن نوشته شده:

- لا اله الا الله. محمد رسول الله. ابوبکر و عمر و عثمان و علی خلفاء رسول الله.

امیر با تعجب به انار می‌نگرد! زبانش از حیرت بند آمده. انگشت به دهان مانده. کلمات جوری روی پوست انار حک شده که هر انسانی آن را ببیند یقین می‌کند این امری طبیعی است و خداوند آن را برای اتمام حجتش بر مردم فرستاده است. امير خوش حال و ذوق‌زده می‌شود.

- راست گفتی وزیر! این عبارات کاملاً صحت مذهب ما را بر مذهب شیعه نشان می‌دهد. نظرت درباره شیعیان بحرین چیست؟ با آن‌ها چه کنیم؟

وزیر که موفقیت کارش را می‌بیند، لبخند معناداری می‌زند: «ای امیر، این جماعت، متعصب هستند و بر عقاید باطل خود پافشاری می‌کنند. دستور بدء تا آنان را حاضر کنند. آنگاه این انار را نشانشان بدء. اگر این معجزه الهی را پذیرفته‌اند و دست از مذهبشان برداشته‌اند که خداوند به شما ثواب عظیم می‌دهد که این مردم را از گمراهی نجات داده اید. اما اگر نپذیرفته‌اند...»

امیر سرتکان می‌دهد: «اگر نپذیرفته‌اند چه...»

- به آن‌ها بگو باید یکی از این سه چیز را قبول کنند. یا جوابی برای این دلیل روشن و آشکار بیاورند، یا حاضر شوند با ذلت و خواری همچون یهود و نصاری جزیه بدّهند، یا این‌که مردانشان کشته شوند و زنان و اولادشان اسیر شوند و اموالشان به غنیمت گرفته شود.

امیر سرپایین می‌اندازد و لحظه‌ای فکر می‌کند. سپس سر بالا می‌آورد: «آری، حرف حق همان است که تو گفتی. دستور بدء بزرگان شیعه را حاضر کنند. همین حالا!»

***

عددی از بزرگان و علمای شیعه در تالار کاخ امیر بحرین، روبرویش ایستاده‌اند. امیر بحرین به یکی از مأموران اشاره می‌کند که به طرفش بیاید. مأمور می‌آید و انار را از دست امیر می‌گیرد و به علمای شیعه می‌دهد. امیر رومی‌کند به بزرگان شیعه.

- شما ای شیعیان، به این انار که وزیر اعظم ما آن را برایمان آورده بنگرید و پاسخ خود را به آنچه می بینید، بدھید!

شیعیان مات و مبهوت به انار می نگردند و جملاتی که روی آن نقش بسته. هیچ کدام از آنان نمی توانند ادعا کند که این کار ساخته دست بشر است. جملات حک شده بر روی انار آن قدر طبیعی است که هیچ کدام از شیعیان نمی توانند کوچک ترین سخنی بگویند. وزیر لبخندی موزیانه می زند و امیر هم چشم به شیعیان دارد تا سخنی بگویند، اما آنها هیچ نمی گویند. امیر، سکوت علمای شیعه را که می بیند با خشم به آنها نگاه می کند.

- ای شیعیان، شما با دیدن این معجزه یا باید به مذهب ما درآید یا اینکه یکی از این سه راه را انتخاب کنید: یا جوابی قانع کننده برای این معجزه بیابید، یا باید همانند یهود و نصاری با خفت و خواری جزیه بدھید، یا آنکه مردانتان کشته شوند و زنان و فرزندانتان به اسیری در بیایند و اموالتان به غنیمت گرفته شود. حال چه می کنید؟!

شیعیان همچنان در بہت و حیرت هستند و سکوت کرده اند. یکی از بزرگانشان به سخن می آید: «ای امیر، ما سه روز از تو مهلت می خواهیم. اگر بعد از سه روز نتوانستیم جوابی برایت بیاوریم، آنگاه هر حکمی که تو می خواهی درباره ما اجرا کن.»

امیر سرتکان می دهد: «باشد، اما بدانید اگر هزار روز هم از من مهلت بخواهید، باز هم نخواهید توانست جوابی برای این معجزه

بزرگ بیابید. حال بروید!»

شیعیان سرفرومی اندازند و آرام آرام تالار را ترک می‌کنند. وزیر بازهم موذیانه لبخند می‌زند.

***

همه بزرگان و زعماء و علمای شیعه در اتاق خانه یکی از شیعیان دور هم جمع شده‌اند. همه سردرگم‌اند. همه هنوز در حیرت واقعه امروزند. هیچ‌کس عقلش به جایی نمی‌رسد. همه درمانده‌اند. یکی از میان جمع به سخن می‌آید.

- ما وقت زیادی نداریم. باید کاری کنیم. به نظر من بهترین راه این است که بیاییم از میان صلحا و زهاد و عابدان بحرین، ده نفر را انتخاب کنیم و آنگاه از میان آنان نیز سه نفر را انتخاب کنیم و هر شب یکی از آن‌ها به بیابان برود و به دعا و نماز و عبادت پردازد و به مولایمان صاحب‌الزمان متولّ شود و از او کمک بخواهد تا خودش به دادمان برسد.

همه به فکر فرومی‌روند. کسی مخالفتی نمی‌کند. با آنکه تک‌تک حاضران، در دل ناامید شده‌اند، اما این پیشنهاد را قبول می‌کنند. همه همفکری می‌کنند و ده نفر عابد و زاهد را از میان شیعیان بحرین برمی‌گزینند. سپس از میان آن ده نفر، سه نفر را که از بقیه افضل و برتر هستند انتخاب می‌کنند. همه چشم به این سه نفر می‌دوزند. به این کسانی که تنها امید آن‌ها هستند و اگر آن‌ها

نتوانند حاجتشان را از مولایشان صاحب‌الزمان عَلِیٌّ عَلیْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی بگیرند، سرنوشت وحشتناکی در انتظار شیعیان بحرین خواهد بود! شب اول فرامی‌رسد. زاهد اولی پا به بیابان می‌گذارد. تنهاست. به نماز می‌ایستد. سرش را خاضعانه پایین می‌اندازد و گریه امامش را می‌برد. شروع می‌کند به استغاثه و درد و دل کردن با مولا و صاحب خویش. تا انتهای شب را به مناجات و گریه می‌گذراند، اما هیچ خبری نمی‌شود. صبح، خسته و محزون برمی‌گردد. شرم دارد به شیعیان بگوید دست‌خالی بازگشته است.

شب دوم فرامی‌رسد. زاهد دومی به بیابان می‌رود. غمین‌تر و دل‌شکسته‌تر از زاهد اولی. روی سنگ و سنگریزه‌های بیابان می‌نشیند و مشغول گریه‌وزاری می‌شود. در دل متousel می‌شود به مولا و آقایش. آن قدر عبادت می‌کند که نزدیک است از حال برود. شب، دیگر رویه‌اتمام است و هنگام سپیده صبح است، اما هیچ خبری نمی‌شود. او نیز شرمسار است که دست‌خالی برگرد و به شیعیان بگوید که نتیجه‌ای نگرفتم.

شب سوم از راه می‌رسد، شب آخر! شبی که «محمد بن عیسای بحرینی» پا به بیابان می‌گذارد. هیچ‌کسی در بیابان نیست. فقط بیابان است و تاریکی و سکوت و تنهایی. محمد بن عیسی کفشهای را از پادرمی‌آورد و پابرهنه می‌شود. عمامه از سربرمی‌دارد. روی زمین می‌نشیند. یک لحظه در ذهنش تصویر کشته شدن مردان شیعه و اسارت زنان شیعه می‌آید. پنجه‌هایش را درون

خاک فرومی برد. مقداری خاک برمی دارد و برسوروی خود می ریزد و بلند بلند می گوید:

- خدايا، بندۀ عاصى و گناهكارت به درگاهت آمده؛ بندۀ اي که به جزر روسيا هيچ چيزی ندارد. حالا او آمده و دارد در خانه ات را می کوبد. می خواهی با او چه کنی؟ آيا می خواهی دست خالي ردش کنی؟ آيا می خواهی حاجت نگرفته راهی اش کنی؟ اگر امشب من دست خالي برگدم و به شيعيان بگويم بدون جواب آمده ام، چه خواهد شد؟! محبان آل محمد و على چه برسرشان خواهد آمد؟! خدايا...

و آنگاه سربه سجده می گذارد و آن قدر گريه می کند که نزديك است از حال برود. هق هق گريه امان او را برد. سراز سجده برمی دارد و اين بار با صدای بلند مولايش صاحب الزمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالرَّحْمَةُ وَالرَّحِيمُ را می خواند.

- مولاي من، آقاي من، اي پناه بي پناهان، اي مايه اميد شيعيان، خودت بهتر از هر کس حال و روز ما را می دانی. راضي نباش آنها که جدت علی و مادرت فاطمه را دوست دارند، به خواری کشانده شوند و ذليل شوند. راضي نباش آنها که تو را اميد همه زندگي شان می دانند اين چنین بي يار و ياور و تنها شوند. امشب شب آخر است. همه، چشم اميدشان به گريه هاي من است و من چشم اميدم به كرم تو. خودت ما را كمک نما. اي مولاي من. اي صاحب الزمان...

ناگهان عطر مدهوش کننده‌ای فضای جانِ محمد بن عیسی را فرامی‌گیرد! امام مهربانی‌ها و یاور بی‌پناهان و دادرس درماندگان در برابر او ظاهر می‌شود! رو می‌کند به او و با صدایی به لطافت باران به محمد بن عیسی می‌گوید: «ای محمد بن عیسی، حاجت را بگو. من صاحب‌الزمان هستم!»

اشکِ چشمان محمد بن عیسی بند می‌آید. می‌فهمد گریه‌ها و مناجات‌هایش کار خودش را کرده. صدایی که دارد می‌شنود یک دنیا برای او آرامش آورده است. صدایش می‌لرزد: «اگر... اگر شما صاحب‌الزمان هستید، پس... پس حاجت مرا می‌دانید و نیازی به گفتن آن نیست.»

امام زمان وَجْهُهُ الْمُبِينُ به محمد بن عیسی نگاه می‌کند.

- آری. مشکل شما به خاطر آن انار است و آن مطلبی که بر روی آن نوشته شده و تهدیدی که امیر بحرین، شما و شیعیان ما را نموده.

محمد بن عیسی جلو می‌رود و خود را روی پاهای مولایش می‌اندازد و شروع به بوسیدن می‌کند. هرچه غم و اندوه و عقده دارد را درون چشم‌هایش می‌ریزد و تا می‌تواند گریه می‌کند. به سختی می‌تواند حرف بزند.

- آری ای آقای من، شما خود بهتر می‌دانید که ما شیعیان در چه حالی به سرمی‌بریم. شما مولا و صاحب امر ما هستید.

شما پناهگاه و یاور ما هستید. خودتان به دادمان برسید.

امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالرَّحْمَةُ وَالرَّحِيمُ نگاه می‌کند به محمد بن عیسی: «ای محمد بن عیسی، اکنون خوب گوش بد و آن چیزهایی را که به تو می‌گوییم به خاطر بسپار. وزیر در خانه خود درختی دارد که...»

***

آفتاب تازه بیرون آمده است. محمد بن عیسی دیشب را تا به صبح عبادت کرده و حالا با دست پُردارد به سوی شیعیان برمی‌گردد. از خوشحالی در پوست خودش نمی‌گنجد. وارد شهر می‌شود و به سوی شیعیان می‌رود. شیعیان ناامید و مأیوس هستند. محمد بن عیسی را که می‌بینند آمده‌اند تا از او بشنوند که بگوید من هم دست خالی آمده‌ام، اما با دیدن چهره خندان محمد بن عیسی متعجب می‌شوند. با خود می‌گویند چه شده؟ چرا محمد بن عیسی خندان است؟ نکند او جواب را...

محمد بن عیسی به طرف شیعیان می‌رود. با چشمانی سراسراز شف و خوشحالی به آنان می‌نگرد.

- زود عازم شوید که به کاخ حاکم برویم. مولایم مرا با دست پر روانه کرده است.

شیعیان باشنیدن این سخن می‌خکوب می‌شوند: «یعنی محمد بن عیسی جواب را با خود آورده است؟! یعنی مولایمان صاحب‌الزمان دست او را گرفته است؟!» از خوشحالی، موج خنده روی لبانشان

مي افتند. همه با قدم‌های راسخ و قاطع به سوی کاخ به راه می‌افتد.
به آنجا که می‌رسند وارد تالار می‌شوند و مقابل امیر و وزیر می‌ایستند.
وزیر بازهم خندهٔ مودیانه بر لب دارد. رو می‌کند به شیعیان.

- براي چه آمد هايد؟ گرويدن به مذهب ما يا جزيه دادن يا کشته
شدن مردانستان و اسیری زنان و فرزندان تان؟!

محمد بن عيسی، صاف در چشم‌های وزیر نگاه می‌کند: «هیچ‌کدام.»
امیر با تعجب می‌پرسد: «هیچ‌کدام. یعنی چه؟!»
محمد بن عيسی به امیر رو می‌کند: « جواب را براي شما
آورده‌ایم.»

وزیر می‌خندد: «مگر اين انار هم جوابی دارد؟!»
محمد بن عيسی سرپاين می‌آورد: «آري.»
و سپس دوباره به سمت امیر رو می‌کند.

- اما اي امير، من پاسخ شما را در اينجا نخواهم گفت. آن
را در خانه وزير خواهم گفت!

وزير با شنیدن اين جمله جا می‌خورد. انتظار ندارد محمد بن
عيسی چنین پاسخ بدهد. با حالت لرzan می‌گويد: «چرا... چرا
در خانه من؟! همين جا بگو.»

محمد بن عيسی سرتکان می‌دهد: «خير، حتماً باید در خانه
وزير جواب را بگويم.»

امیر قبول می‌کند. وزیر هم به ناچار حرفی نمی‌زند، اما آشکارا رنگ از صورتش پریده. همه راهی خانه وزیر می‌شوند. به خانه که می‌رسند، واردش می‌شوند. محمد بن عیسی رو می‌کند به سوی اتاقی که در سمت راست است و بعد نگاهی می‌کند به امیر: «ای امیر، جواب شما در این اتاق است.»

وزیر بیشتر رنگ می‌بازد. دستپاچه می‌شود. می‌خواهد از ورود محمد بن عیسی به درون آن اتاق جلوگیری کند، اما محمد بن عیسی اصرار بر رفتن به درون آن اتاق دارد. امیر که به دنبال حقیقت است، فرمان می‌دهد وزیر مخالفتی نکند. وزیر خود زودتر از همه به سوی اتاق می‌رود. گویی می‌خواهد چیزی را از آنجا بردارد. محمد بن عیسی پا تند می‌کند و زودتر از وزیر، خود را به اتاق می‌رساند. در را می‌گشاید. خودش و وزیر داخل می‌شوند. بعد هم امیر و بقیه شیعیان. محمد بن عیسی به دیوارهای اتاق نگاه می‌کند. سوراخی را می‌بیند. به سوی سوراخ می‌رود. دستش را درون آن می‌کند و کیسهٔ سفید رنگی را از درون آن بیرون می‌آورد. وزیر بیشتر رنگ باخته است. محمد بن عیسی دست درون کیسه می‌کند و شیئی که درون آن وجود دارد را بیرون می‌آورد؛ قالبی گلی که بر روی آن جملاتی که روی انار نقش بسته بود نوشته شده! محمد بن عیسی رو می‌کند به امیر.

- ای امیر، این قالب گلی را وزیر شما درست کرده و همان طور که می‌بینید بر روی آن جملاتی که روی انار بود را

نوشته. وزیر شما این قالب را که به دونیم تقسیم می‌شود، هنگام رشد کردن انار کوچکی، دور آن بسته. به مرور زمان که انار بزرگ‌تر می‌شده، این جملات نیز به صورت طبیعی در آن فرومی‌رفته است.

امیر مات و متحیر می‌ماند! شیعیان نیز غرق در تعجب‌اند. وزیر آشکارا دست‌وپایش می‌لرزد. انگار می‌خواهد قبض روح بشود. محمد بن عیسی ادامه می‌دهد: «ای امیر، ما دلیل دیگری هم برای گفته خود داریم.»

امیر سرتکان می‌دهد: «آن دلیل چیست؟»

- اینکه اگر این انار شکسته شود، از آن دود و خاکستر بلند خواهد شد. اگر می‌خواهید، به وزیر تان بگویید تا آن را بشکند تا همه به صحبت گفته من پی ببرند.

امیر دستور می‌دهد تا وزیر انار را بشکند. وزیر در حالی که چهره‌اش از عصبانیت سرخ شده، انار را در دستش می‌فشارد و می‌شکند. یک دفعه دود و خاکستر از آن بلند می‌شود و بر ریش وزیر می‌نشیند. امیر بیش از پیش تعجب کرده و حیرت‌زده شده است. رو می‌کند به محمد بن عیسی.

- دانستن راز این انار، آن هم به این دقیقی از محالات است. بگوییم. این جواب‌ها را چه کسی برای شما گفته است؟ نه نم اشک درون چشم‌های محمد بن عیسی جا می‌گیرد.

- مولایمان صاحب الزمان.

امیر با صدایی لرzan و با چشمانی که همچون چشمان محمد بن عیسی اشک بار شده، لب باز می‌کند.

- گواهی می‌دهم که خدایی جز خدای یگانه نیست و محمد بنده و فرستاده اوست و خلیفه محمد، علی بن ابیطالب است و پس از او حسن بن علی و پس از او حسین بن علی و پس از او... و شهادت می‌دهم که من هم از شیعیان علی بن ابیطالب و مولای شما صاحب الزمان هستم.

سپس امیر دستور قتل وزیر پلید را صادر می‌کند و از آن پس همه مردم بحرین و شیعیانش را گرامی می‌دارد.^٩

---

٩. بحار الانوار، ج ٥٢، ص ١٧٨، كتاب الغيبة، باب ٢٤؛ رياض الابرار في مناقب الائمه الاطهار، ج ٣، ص ١٥٤، الفصل الخامس في علمه غيبته.

حجرالاسود

سالیان طولانی است که از شورش و طغیان فرقه اسماعیلیه در سرزمین‌های اسلامی می‌گذرد. آن‌ها در آن زمان، به رهبری ابوطاهر قرمطی به مکه حمله کردند و حجرالاسود را از جای خود درآورده و ربوده و با خود به بحرین برند! اکنون بیست و دو سال از آن واقعه گذشته. حال پس از این‌همه مدت، این خبر در همه‌جا پیچیده که مردم بحرین، حجرالاسود را از دست شورشیان خارج کرده‌اند و قرار است امسال حجرالاسود از بحرین به مکه باز گردانده شود و در موسم حج در جای خویش نصب شود. چند ماهی تا آغاز ماه ذی‌الحجہ باقی مانده است. همه مسلمانان و مردم مکه، خود را آماده این مراسم کرده‌اند.

***

«ابن قولویه»، یکی از بزرگان شیعه است و در شهر قم سکونت دارد. اتفاقی کوچک او پر است از کتاب‌های مختلف و گوناگون.

ابن قولویه به سوی طاقچه اتاقش می‌رود و کتابی قدیمی و کنه را از آنجا و از میان کتاب‌های دیگر برمی‌دارد. آن را باز می‌کند و مشغول خواندن می‌شود. به‌دلیل حدیثی فقهی می‌گردد. برگه‌های کتاب را که ورق می‌زند ناگاه چشمش به حدیثی دیگر می‌خورد و حواس او را به خود می‌کشاند.

«زمانی فرا می‌رسد که حجرالاسود ربوده می‌شود و پس از سال‌ها به جایش بازگردانیده می‌شود. آن روز مهدی فرزند حسن عسکری سنگ را در جای خود نصب خواهد کرد!»

ابن قولویه با خواندن این حدیث سرتاپا شگفت‌زده می‌شود. با خود می‌گوید: «یعنی... یعنی مولایمان صاحب‌الزمان امسال در موسم حج حاضر می‌شود و حجرالاسود را در جای خود قرار خواهد داد؟! باور نکردنی است! اگر این طور باشد، من باید هر طور هست امسال به حج بروم تا مولایم را ببینم و زیارت کنم.»

ابن قولویه خود را مهیاً رفتن به سوی حج می‌کند. بارونه سفر را می‌بندد و به راه می‌افتد. پس از طی مسیری سخت و دشوار به کاظمین و بغداد می‌رسد. چند روزی را برای زیارت مرقد امام کاظم علیه السلام و امام جواد علیه السلام در آنجا می‌ماند. ناگهان حس می‌کند قوای بدنسی اش تحلیل رفته و ناتوان شده است. حس می‌کند مريض شده و بيماري بدجور در وجودش چنگ انداخته است. طوري که دیگر از اينکه بتواند خود را به حج برساند، نااميد می‌شود. درمی‌ماند که چه بکند. او دلش می‌خواست سفر حج

امسال را در مکه باشد تا ببیند چه کسی حجرالاسود را در جای خودش نصب خواهد کرد. درمانده ونالان می شود. دلش می شکند و چشم هایش پراز اشک می شود، اما هیچ امیدی برای حضور در موسم حج برای او نیست. حال او وحیم تراز این حرف هاست. به ذهنش می رسد حالا که نمی تواند به مکه برود، یک نفر را به جای خود بفرستد و او تمامی ماجرا را ببیند. همچنین نامه ای را به آن فرد بسپارد تا او آن را به امام زمان علیهم السلام بدهد و در آن نامه ابن قولویه مدت عمر خود و اینکه در این مریضی می میرد یا نه را از حضرت سؤال کند. ابن قولویه، شخصی به نام «ابن هشام» را جانشین خود می کند و ماجرا یش را با اشک و ناله برای او می گوید. سپس نامه را به او می دهد و رو می کند به او.

- هدف من این است که این نامه را به دست آن کسی بدھی که حجرالاسود را در کعبه نصب خواهد کرد. از او جواب سؤال هایم را که در نامه است، بگیر و سپس به سوی من بیا. چرا که من در کتاب های معتبر خوانده ام تنها کسی که می تواند حجرالاسود را در جای خود نصب کند، امام مهدی است.

برق خوش حالی در چشمان ابن هشام می دود. باور نمی کند دارد برای انجام چه کاری به مکه می رود و عن قریب است که بتواند امام زمان علیهم السلام را ببیند. از خداخواسته قبول می کند و به سوی مکه به راه می افتد و می رود.

موسم حج فارسيده است. اين روزها مكه بسیار شلوغ است. همه مسلمانان از کشورها و شهرها و روستاهای مختلف برای انجام مناسک خود به حج آمده‌اند. ابن‌هشام هم روزها و شب‌ها پس از سپری کردن مسیری سخت و دشوار، سرانجام به مكه می‌رسد. احرام می‌بندد و به‌سوی مسجدالحرام و خانه خدا می‌رود. آنجا که می‌رسد، حاجيان را می‌بیند که در اطراف کعبه جمع شده‌اند. همه‌ای برقا شده است. همه‌ای غیرطبيعي! در قسمتی از اطراف کعبه هیچ‌کسی نیست و در قسمتی دیگر، همه مردم جمع شده‌اند. کسانی که در وسط قرار گرفته‌اند به‌سختی می‌توانند نفس بکشند. در میان جمعیت جای سوزن انداختن هم وجود ندارد. همه در تکاپویند تا خود را به قسمت خاصی از دیوار کعبه برسانند. ابن‌هشام متعجبانه پیش می‌رود تا بیند چه خبر است. به جمعیت که می‌رسد، یک جوان بلندبالا را می‌بیند. رو می‌کند به او.

- اينجا چه خبر است؟

جوان نگاه می‌کند به ابن‌هشام: «پس از بیست و دو سال، اکنون حجرالاسود به کعبه بازگشته است.»

ابن‌هشام با تعجب نگاهی می‌کند به مردم: «اين جمعیت اينجا چه می‌خواهند؟»

جوان لب باز می‌کند.

- هرکس می خواهد فیض قراردادن حجرالاسود در جای خود را از آن خویش بکند. برای همین اینجا بسیار ازدحام شده.

ابن‌هشام می خواهد جلوتر برود اما فشار جمعیت نمی‌گذارد. در فاصله ده‌متрی با کعبه، قفل می‌شود. درمی‌ماند که چه بکند. نگران این است مأموریتی را که ابن قولویه به او داده است، نتوانند به انجام برسانند. ناگهان فکری به ذهنش می‌رسد. به سویی می‌رود که چند نفر از خادمان حرم آنجا ایستاده‌اند. به آن‌ها می‌رسد.

- سلام عليکم برا دران، من می‌خواهم به کنار کعبه بروم و شاهد قراردادن حجرالاسود باشم. آیا می‌توانید به من کمک کنید؟

یکی از خدام چهره درهم می‌کشد: «مگر نمی‌بینی؟! خیلی شلوغ است. نمی‌شود!»

ابن‌هشام دست در قبای خود می‌کند و پولی را درمی‌آورد و آن را به خادمان می‌دهد: «اگر می‌شود مرا به کعبه برسانید. از شما تقاضا دارم!»

خادمان نگاهی به یکدیگر می‌کنند: «قبول.»

خادمان جمعیت را می‌شکافند و ابن‌هشام پشت سر آن‌ها می‌رود تا به کعبه برسد. به کناره کعبه که می‌رسد می‌بیند که همه بر سر

گذاشتن حجرالاسود در جای خود، از يكديگر سبقت می‌جويند.
هرکس می‌خواهد اين افتخار را از آنِ خود و قبيله‌اش بكند.
آن قدر برسِ حجرالاسود رقابت است که نزديک است درگيري رخ
بدهد! ابن‌هشام می‌بیند که يکي از کسانی که دورِ حجرالاسود
را فراگرفته‌اند، سنگ را بلند می‌کند و پيش می‌رود تا آن را بر
جای خود بگذارد، اما هرچه می‌کند سنگ در جای خودش قرار
نمی‌گيرد. سنگ می‌لرزد و می‌خواهد بزمیں بیفتد!

يکي دیگر از حاضران جلو می‌آيد و سنگ را از نفر اولی می‌گيرد و
می‌رود تا آن را در جای خود قرار بدهد، اما باز همان مسئله اتفاق
مي‌افتد. سنگ در جای خودش قرار نمی‌گيرد!

نفر سومی جلو می‌رود، اما باز هم همان مسئله رخ می‌دهد! نفر
چهارمی و پنجمی و ششمی و... هرکس می‌خواهد سنگ را در
جای خودش قرار دهد نمی‌تواند. هر کار می‌کنند، سنگ در مکان
خودش نمی‌ایستد و عن قریب است که بزمیں بیفتد. همه از
انجام اين کار که به نظر بسیار آسان می‌آيد، در شگفت‌اند و پيش
از همه ابن‌هشام شگفت‌زده شده است. نمی‌داند چرا هیچ‌کدام
از آنان نمی‌توانند اين کار را به انجام برسانند. گويی دستی در کار
است تا حجرالاسود در جای خودش قرار نگیرد.

ناگهان جوانی گندمگون و زیباروی در میان جمعیت پدیدار می‌شود.
چهره‌اش همچون ماه شب چهارده می‌درخشند و بسان خورشید از
خودش نور ساطع می‌کند. هیچ‌کس او را نمی‌شناسد. ابن‌هشام

مقداری به او مشکوک شده است. قدمی جلوتر می‌رود تا جوان را خوب نظاره کند و ببیند که می‌خواهد چه بکند. جوان جلو می‌رود و سنگ را برمی‌دارد. آن را می‌بوسد و در جای خودش قرار می‌دهد. حجرالاسود در مکان خویش نصب می‌شود! فریاد شادی و شادمانی حاجیان به هوابلنده می‌شود. همه تهلیل و تکبیر می‌گویند. چشم‌های ابن‌هشام از خوش حالی برق می‌زند. یقین کرده است که آن جوان همان امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَسَلَامٌ عَلَيْهِ است. اشک در چشمانش حلقه می‌زند و از شکاف پلک‌هایش بیرون می‌آید. جوان پس از قرار دادن حجرالاسود، راه خروج از مسجدالحرام را در پیش می‌گیرد. ابن‌هشام شتاب‌زده و باعجله جمعیت را می‌شکافد و به دنبال جوان می‌دود. حالتش بسیار غیرطبیعی است. مردم همگی به ابن‌هشام و دویدنش زل زده‌اند. عده‌ای هم به عجله‌ای که او دارد، دارند می‌خندند. ابن‌هشام چشم از مولای خود برنمی‌دارد. او را تعقیب می‌کند که کجا می‌رود. هیچ‌کس اما متوجه آن جوان که سنگ را در جای خود قرار داده نیست. هیچ‌کس او را نمی‌شناسد. مولای ابن‌هشام از یکی از درهای مسجدالحرام خارج می‌شود و ابن‌هشام همچنان چشم به او دارد. ابن‌هشام هرچه می‌دود گویی به مولایش نمی‌رسد؛ با اینکه مولایش بسیار آهسته دارد راه می‌رود. سرانجام ابن‌هشام به نزدیکی‌های امام زمانش می‌رسد. هیچ‌کس دیگری در آنجا نیست. ناگهان امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَسَلَامٌ عَلَيْهِ می‌ایستد. ابن‌هشام نیز بی اختیار از دویدن متوقف می‌شود. امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَسَلَامٌ عَلَيْهِ سر می‌چرخاند و رو می‌کند به ابن‌هشام.

- آنچه را همراه خود داری، بده.

ابن‌هشام بی اختیار دست می‌برد و درحالی که شگفت‌زده شده، نامه‌ای بن قولویه را از قبای خود بیرون می‌آورد و آن را به دست امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ می‌دهد. امام فَرَجُهُ الشَّرِيفُ درحالی که نگاه به ابن‌هشام دارد، لبانش را تکان می‌دهد.

- به ابن قولویه بگواز این بیماری هراسی نداشته باش که تو سی سال دیگر خواهی مرد.

ابن‌هشام متحیر می‌شود که امام زمان فَرَجُهُ الشَّرِيفُ چگونه بدون آنکه نامه را باز کند و بخواند، این‌چنین جواب نامه را داده است. اشک بازهم به ابن‌هشام امان نمی‌دهد و از چشمانش سرازیر می‌شود. امام زمان فَرَجُهُ الشَّرِيفُ سربه زیر می‌اندازد و می‌رود. ابن‌هشام اما از شدت گریه، پای رفتنش سست شده. همانجا بر زمین می‌نشیند و تا می‌تواند زار می‌زند و گریه می‌کند.

---

۱۰. الخرائج و الجراح، ج ۱، ص ۴۷۶، باب ۱۳؛ کشف الغمة، ج ۲، ص ۵۰۲، باب ۲۵؛
بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۵۸، کتاب الغيبة، باب ۱۸.

توبه پذیر

«ابن خطیب» جوانی سی ساله و «عثمان» جوانی سی و پنج ساله در مسجد الحرام و در مقام ابراهیم مقابل یکدیگر نشسته‌اند. مردم و حاجیان نیز دور تا دور آن‌ها را فراگرفته‌اند و به آن دو و مناظره‌ای که میانشان رخ داده، دارند گوش می‌دهند. مادر عثمان نیز در نزدیک آن‌ها و در کناری نشسته و دارد به گفت‌وگوی پرسش با ابن خطیب گوش می‌دهد. همه می‌دانند که ابن خطیب شیعه است و از محبان آل علی علیه السلام و عثمان سنی است و از محبان خلفای سه‌گانه. ابن خطیب و عثمان ساعت‌هاست که دارند درباره حقانیت شیعه و سنی و مذاهب شان با یکدیگر صحبت می‌کنند، اما هیچ‌کدام حرف طرف مقابل را نمی‌پذیرد. مناظره کم کم رو به یکنواختی می‌رود. ناگاه ابن خطیب در میان مناظره رومی‌کند به سوی عثمان.

- ای عثمان، حال که تو بر مذهب خلفای سه‌گانه‌ات هستی و من بر مذهب آل علی، پس بیا کاری کنیم تا حق و باطل

از هم معلوم شود.

عثمان کنجکاوی شود. کمی ترس و دلهره براو غالب می شود: «چه کاری؟!»

ابن خطیب به چشمان عثمان زُل می زند.

- من نام کسانی که آنها را دوست می دارم یعنی علی و حسن و حسین را در کف دستانم می نویسم و توهم نام کسانی که آنها را دوست می داری یعنی ابوبکر و عمر و عثمان را، در کف دستت بنویس. سپس دست هایمان را می بندیم. هر دستی که آتش گرفت او برباطل و دست هر کس که سالم ماند، او برق است!

عثمان با شنیدن این سخن رنگ می بازد. چهره اش سرخ می شود: «این دیگر چه سخنی است؟! مگر امکان اتفاق چنین چیزی هم وجود دارد؟! آتش گرفتن دست کسی که عقیده اش باطل است!» عثمان نمی داند چه بگوید. ابن خطیب آشکارا او را به مبالغه دعوت کرده است. عثمان می ترسد عقیده و مذهب ابن خطیب درست باشد و آنگاه دستش آتش بگیرد! این است که پا پس می کشد و از انجام کاری که ابن خطیب گفته طفره می رود. حاضران و کسانی که دورتا دور آنها را فرا گرفته اند، با مشاهده عقب نشینی عثمان زبان به شکوه و شکایت علیه او باز می کنند. یکی از آنها رو می کند به عثمان.

- ای عثمان، تو اگر بر مذهب و عقاید خودت راسخ هستی
باید این مباهله را بپذیری.
دیگری زبان می‌گشاید.

- ای عثمان، اگر تو این درخواست را نپذیری، معلوم است
که خودت هم می‌دانی که عقایدت باطل است.

عثمان سکوت می‌کند و بیشتر نگ می‌بازد. نمی‌داند باید چه
بگوید. مادر عثمان دارد این صحنه‌ها را می‌بیند. صحنه‌ای که
بیانگر برق بودن عقاید شیعه است. به شدت عصباتی می‌شود.
بغض شیعیان علی بن ابی طالب علیهم السلام در دلش می‌نشینند.
یک دفعه در مسجد الحرام و در کنار کعبه شروع می‌کند به فحاشی
و ناسرا گفتن به شیعیان و نفرین کردن آن‌ها! همه شیعیان به آن
زن و فحش‌هایی که به محبان علی بن ابی طالب علیهم السلام می‌دهد،
دارند نگاه می‌کنند. زن همچنان به فحش و ناسراهایش ادامه
می‌دهد و لحظه‌ای هم ساكت نمی‌شود. جوری خشمناک و
غضبناک است که قلبش می‌خواهد بایستد و قالب تهی بکند.
ناگهان در وسط اهانت‌هایش جیغ بلندی می‌کشد!

همه متعجب می‌شوند که این زن چرا در میان حرف‌هایش جیغ
بلندی کشید و یک دفعه ساكت شد. همه به مادر عثمان نگاه
می‌کنند. همه حیرت‌زده می‌شوند. آنچه را می‌بینند باور نمی‌کنند.
مادر عثمان در جلوی چشمان همه حاضران، کور و نابینا شده
است!

زنانی که از آشنايان مادر عثمان هستند و دور و اطرافش نشسته‌اند، شتابان و سراسيمه به سويش می‌روند. او را می‌بینند که چشمانش در ظاهر سالم است، اما سياهي چشمانش بی‌هدف به اين سو و آن سو می‌رود! مادر عثمان تندتند و وحشت‌زده می‌گويد: «نمی‌بینم. من هیچ جارانمی‌بینم!»

عثمان نيز از جا برمی‌خizد و وحشت‌زده به سوی مادرش می‌رود. کنارش می‌نشيند. هراسان و لزان به او می‌گويد: «مادر، منم عثمان. منم عثمان. آيا مرا می‌بینی؟!»

مادرش سرتکان می‌دهد و از ترس می‌خواهد سنکوب کند.

- نه، نه، من تو را نمی‌بینم. من هیچ جارانمی‌بینم!
عثمان هراسان و مضطرب می‌شود. ابن خطیب هم که مورد فحش و ناسزای مادر عثمان واقع شده سخت در تعجب و حیرت فرورفته است. برهمه ثابت شده است که کورشدن مادر عثمان به خاطر چه بوده است! فحاشی علیه شیعیان علی بن ابی طالب علیه السلام و توهین به محبان او. آشنايان مادر عثمان، دست او را می‌گيرند. درحالی که دستپاچه شده‌اند او را بروی شترمی‌نشانند و از مکه خارج می‌کنند و به شهر خودش حلّه، که با مکه فاصله بسیار زیادی دارد می‌برند.
هیچ کس نمی‌تواند آنچه را که اتفاق افتاده باور کند.

آشنايان و کسانی که با مادر عثمان بوده‌اند، طبیبان را بر سر او حاضر می‌کنند. طبیبان به بالین مادر عثمان می‌آيند، اما حرف

همه آن‌ها یکی است.

- مامبهوت و حیران این مرض شده‌ایم. کاری از دست مابزنمی‌آید!
همه از معالجه مادر عثمان ناامید می‌شوند و بیش از همه خود
عثمان و مادرش. هیچ‌کس نمی‌داند باید چه بکند.

***

در خانه زن شیعه‌ای در شهر حله کوبیده می‌شود. زن پشت در
می‌آید و در را باز می‌کند. زن دیگری پشت در است. باهم سلام
و احوالپرسی می‌کنند و مشغول گفت‌وگو می‌شوند. مقداری که
از صحبت‌هایشان می‌گذرد، زن اولی که آمد، رو می‌کند به زن
دومی که در خانه است ولب می‌گشاید.

- درست است که مادر عثمان سنی مذهب است، اما هرچه
باشد او ما را می‌شناسد و ما هم او را می‌شناسیم. حق مسلمانی
به گردن هم داریم. باید دستش را بگیریم و یاری اش دهیم.
زن دومی با حالتی تعجب‌آمیز به زن اولی نگاه می‌کند: «آخر
چطور؟! طبیان برای نابینایی اش هیچ نتوانستند بکنند. آن وقت
از دست ما چه کاری برمی‌آید؟!»
زن اولی نگاه می‌کند به آسمان.

- امیدت به خدا و مولایمان امام زمان باشد. آماده شوتا
باهم نزد مادر عثمان برویم. دلم گواهی خوبی می‌دهد.
هر دو زن آماده می‌شوند و دقایقی بعد به سوی منزل مادر عثمان

به راه می‌افتد. در می‌زند و وارد خانه می‌شوند. مادر عثمان در بستر بیماری دراز کشیده و هیچ جا را نمی‌تواند بینند. آن دوزن سلام می‌کنند و نزد مادر عثمان می‌نشینند. مادر عثمان چهره درهم می‌کشد. گویی از آن زن و هر شیعه‌ای بیزار است. یکی از آن دوزن رو می‌کند به مادر عثمان.

- ای بانو، بگذار با توراحت باشم و بدون تعارف با تو سخن بگوییم. آن کس که هنگام فحش دادنِ توبه محبان علی، کورت کرد، قائم آل محمد بود. چون توبه این خاندان پاک و مقدس که عاری از هر گناه و پلیدی هستند، بی احترامی و جسارت بزرگی کردی!

سپس ادامه می‌دهد.

- نمی‌خواهم گرد یأس و ناامیدی را بر دلت بپاشم، اما به نظر من راه درمانی برای تو وجود ندارد. فقط... فقط یک راه!

مادر عثمان بی اختیار رو به سمت زن برمی‌گرداند.

- تو اگر شیعه شوی و آل علی را دوست داشته باشی و دوستانشان را دوست شماری و دشمنانشان را دشمن، ما ضمانت می‌کنیم که خداوند متعال چشمان تو را شفا خواهد داد. مطمئن باش که جز این، هیچ راهی برای شفانداری.

مادر عثمان سرش را پایین می‌اندازد و در فکر فرومی‌رود. نمی‌داند چه بگوید. گویی خودش هم یک جورهایی از عملی که آن روز در

مسجد الحرام و در کنار کعبه انجام داده، پشمیمان است. دلش کمی می‌شکند و نرم می‌شود. رومی کند به آن دوزن.

- آیا به راستی اگر از محبان آل علی شوم، خداوند به من عنایت خواهد کرد و چشمانم را شفا خواهد داد؟

زن‌ها سرپایین می‌آورند: «مطمئن باش که لطف الهی شامل حالت خواهد شد.»

مادر عثمان سرش را به سمت آسمان می‌کند و درحالی که دلش شکسته، شهادتین شیعیان را روی لبانش زمزمه می‌کند: «أشهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشَهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَأَشَهَدُ أَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللَّهِ.»

آن دوزن، دست مادر عثمان را می‌گیرند و او را بلند می‌کنند و از خانه بیرون می‌برند. او را به مقام امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ که در زیر قبته‌ای بزرگ در آن شهر است، می‌برند و خود بیرون از قبّه دم در می‌نشینند. دوزنی که بیرون قبّه نشسته‌اند در دل متولّ می‌شوند به آقا و مولا یشان صاحب‌الزمان عَلَيْهِ السَّلَامُ. مادر عثمان نیز زیر لب نام مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ را بر لب دارد. همان مهدی که درست او را نمی‌شناسد و به او عقیده زیادی ندارد. همان مهدی که فقط به خاطر بیماری اش دارد او را می‌خواند! ساعاتی می‌گذرد.

دو زن شیعه هنوز بیرون از قبّه و کنار در نشسته‌اند. ناگهان مادر عثمان از مقام امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ بیرون می‌آید. زنان شتاب‌زده بلند می‌شوند. مادر

عثمان رو به سوی آن هامی کند. در صدایش شعف موج می‌زند.

- من... من شما را می‌بینم. من همه جا را می‌بینم!

زن‌ها شگفت‌زده و مات و مبهوت می‌شوند.

- مطمئنی؟! آیا به راستی تو شفا گرفته‌ای؟!

مادر عثمان تندتند جواب می‌دهد: «آری. قسم به مولايتان که من همه جا را می‌بینم!»

زن‌ها هنوز از شگفتی بیرون نیامده‌اند: «چگونه شفا یافته‌ی؟! چگونه حاجت‌رواشدی؟!»

مادر عثمان لب می‌گشاید.

- وقتی شما مرا در قبّه و مقام مولايتان گذاشتید، من دلم شکست و گریه کردم. در دلم مولا و سرورتان را خواندم و صدا زدم. مدتی بعد که غرق گریه و ناله بودم ناگاه صدایی شنیدم که به من می‌گفت برو بیرون که خداوند تورا شفا داد. یک دفعه... یک دفعه متوجه شدم چشمانم بینا شده و قبّه پر از نور شده! آن مرد را که با من حرف می‌زد، دیدم. آقایی بود بسیار نورانی و درخششند. ازا او پرسیدم شما که هستید؟ جواب داد من محمد بن الحسن، مهدی هستم! و ناگاه از برابر چشمانم محو شد!

قطرات اشک از چشمان مادر عثمان و آن دوزن همچون باران بهاری می‌بارد. هرسه مبهوت و متحیر مانده‌اند. مادر عثمان به خانه‌اش برمی‌گردد. عثمان ساعتی است که به خانه آمده. مادرش را

که در جایش ندیده، حسابی نگران شده. چشمانش که به مادرش می‌افتد تعجب و حیرت می‌کند. مادرش بدون آنکه دستش را به دیوار بگیرد، آرام و راحت دارد پیش می‌آید. عثمان جلو می‌رود.

- چه شده مادر؟!

مادر می‌نشیند و ماجرایی که برایش اتفاق افتاده را موبه مو برای عثمان نقل می‌کند. عثمان شوکه شده! نمی‌داند چه بگوید. زبانش بند آمده. او دیگر شفای مادرش را با چشمان خودش دارد می‌بیند. جای هیچ شک و تردیدی نیست. دلش نرم می‌شود. می‌فهمد مذهب شیعه و امامانشان برق حق هستند. سربه سوی آسمان بلند می‌کند و او هم مانند مادرش می‌گوید.

- أَشَهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشَهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَأَشَهَدُ أَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللَّهِ.

اینک عثمان لحظه‌شماری می‌کند تا باز در کنار مسجد الحرام ابن خطیب را ببیند. ابن خطیب را ببیند و به او بگوید حاضر نام علی و حسن و حسین و آن امامی که مادرم را شفا داد، رانه روی دستانم که بر روی لوح دل و قلبم حک کنم!"

۱۱. السلطان المفرج، بهاء الدين نيلى نجفى، ص ۴۱، القصه الثانية؛ بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۷۱؛
كتاب الغيبة، باب ۱۸؛ رياض الابرار في مناقب الانمه الاطهار، ج ۳، ص ۱۰۶، الفصل الرابع في
معجزاته؛ الزام الناصب في اثبات الحجه الغائب، ج ۲، ص ۱۰.

حلالِ مشکل

شب است. تاریکی و سکوت برشهر نجف حکم فرما شده است. همه مردم در خانه‌های خود آرمیده‌اند. میر علام، جوان خوش‌سیما، در این نیمه شب به زیارت مرقد مطهر علی بن ابی طالب علیهم السلام آمده است. چشمان مشتاقش را به صحن با صفائی مولایش دوخته و غرق در عالم معنوی خود است. چه حالی دارد این لحظات. لحظاتی که انسان در تنها‌یی و خلوت، مزار مولایش را زیارت کند و زیر لب با او نجوایند. چه صفائیی به انسان دست می‌دهد و چه حظی می‌برد.

میر علام در حینی که در صحن امیر مؤمنان علیهم السلام قدم می‌زند، ناگاه چشمش به یک سیاهی می‌افتد. یک سیاهی که دارد به تنها‌یی به سوی قبر مطهر امیر مؤمنان علیهم السلام می‌رود. میر علام ناخودآگاه به آن فرد مشکوک می‌شود. با خود می‌گوید: «در این هنگام از شب، چه کسی به جز من به زیارت قبر مولا علی آمده است؟»

حس کنجکاوی در وجود میرعلام می‌دود. دلش می‌خواهد به‌سوی آن فرد برود و بییند کیست. آرام آرام و درحالی که آن سیاهی متوجه نشود پشت سرش می‌رود تا او را بییند. از پشت سر، این فرد برایش آشنا می‌آید، اما هرچه فکرمی کند که او کیست، نمی‌تواند تشخیص بدهد و بفهمد. چند قدمی جلوترمی‌رود و بازنگاه می‌کند. حالا قیافه آن شخص را بهترمی‌تواند بییند. یک دفعه چهره تمام رخ آن سیاهی به چشمانش می‌خورد. مقدس اردبیلی! استاد و مرادش. میرعلام با خودش می‌گوید: «آیا استاد در این وقت شب، همچون من به زیارت آمده است؟»

می‌خواهد جلو برود و سلام کند، اما حسی درون میرعلام نمی‌گذارد و به او می‌گوید سخنی مگوی و به احوال استادت بنگر. مقدس اردبیلی به‌سوی درِ حرم پیش می‌رود، اما در بسته و قفل است. میرعلام گوشه‌ای پنهان می‌شود و به استادش می‌نگرد. متعجب می‌شود که در بآنکه بسته است، اما استادش برای چه دارد به سمت آن می‌رود. مقدس اردبیلی به نزدیکی‌های در که می‌رسد، یک دفعه اتفاقی عجیب روی می‌دهد. درهای قفل شده حرم خود به خود باز می‌شود و مقدس اردبیلی وارد حرم می‌شود و سپس درها دوباره خود به خود بسته می‌شود! میرعلام با دیدن این صحنه مبهوت می‌شود: «خدایا چه شد؟! درِ حرم بی‌آنکه کسی بازش کند، باز شد؟!» میرعلام بی اختیار به‌سوی درِ حرم می‌رود. پشت در بسته می‌ایستد و به آن‌سوی در گوش فرامی‌دهد. صدای صحبت‌کردن

آرام و آهسته مقدس اردبیلی که در نزدیکی قبر امیرمؤمنان علیهم السلام نشسته، به گوشش می‌خورد. اما صدا آنقدر کم و آهسته است که میرعلام نمی‌تواند صدارا به خوبی بشنود و نمی‌داند استادش دارد به مخاطبش چه می‌گوید. ناگهان سوالی در ذهن میرعلام خطور می‌کند: «درون حرم که کسی نیست. پس استادم دارد با که سخن می‌گوید؟!» میرعلام همچنان غرق در تعجب است و ذهنش برای یافتن جواب به جایی نمی‌رسد. کمی که می‌گذرد از در فاصله می‌گیرد و در جایی که قبلًاً مخفی شده بود می‌ایستد.

دقایقی بعد درهای حرم دوباره باز می‌شود و مقدس اردبیلی از آن بیرون می‌آید. میرعلام بی‌تاب و بی‌قرار اینکه برود و از مقدس اردبیلی سوال کند که درون حرم چه کسی بود که شما داشتید با او گفت و گو می‌کردید؟ اما باز هم حس کنجکاوی نمی‌گذارد جلو برود و به این زودی خودش را لو بدهد. تصمیم دارد استادش را تعقیب کند و بینند سرانجام این ماجرا چه می‌شود. میرعلام چشم به مقدس اردبیلی دوخته که از حرم خارج می‌شود و به سوی کوفه می‌رود. دوباره با خود می‌گوید: «این موقع شب؟! اول نجف و حالا کوفه؟!»

تعجب و حیرت میرعلام تمام شدنی نیست. جوری که مقدس اردبیلی او را بینند تعقیبیش می‌کند تا آنکه استادش به شهر کوفه می‌رسد. میرعلام به استادش زل زده تا بینند او می‌خواهد به کجای کوفه برود. مقدس اردبیلی راهی مسجد کوفه می‌شود.

میرعلام هم پشت سراوست. مقدس اردبیلی وارد مسجد می شود و به داخل محراب مسجد کوفه می رود؛ جایی که محل ضربت خوردن امیرمؤمنان علی علیه السلام است. میرعلام می بیند که مقدس اردبیلی، درون محراب نیز به نجوا مشغول می شود! اما... اما این نجوا، مناجات با خدا نیست. سخن گفتن با یک نفر است! میرعلام تعجب می کند که استادش دارد با چه کسی صحبت می کند. مقداری که می گذرد، مقدس اردبیلی از محراب بیرون می آید و از مسجد کوفه خارج می شود و راه خانه اش را در پیش می گیرد. میرعلام همچنان شگفت زده و متعجب، در پی اوست. ناگهان در وسط راه، میرعلام سرفه اش می گیرد. مقدس اردبیلی صدای سرفه او را می شنود. برمی گردد و در یک لحظه شاگردش را می بیند و می شناسد. از رفتن متوقف می شود. رو می کند به پشت سرش.

- توهستی میرعلام؟

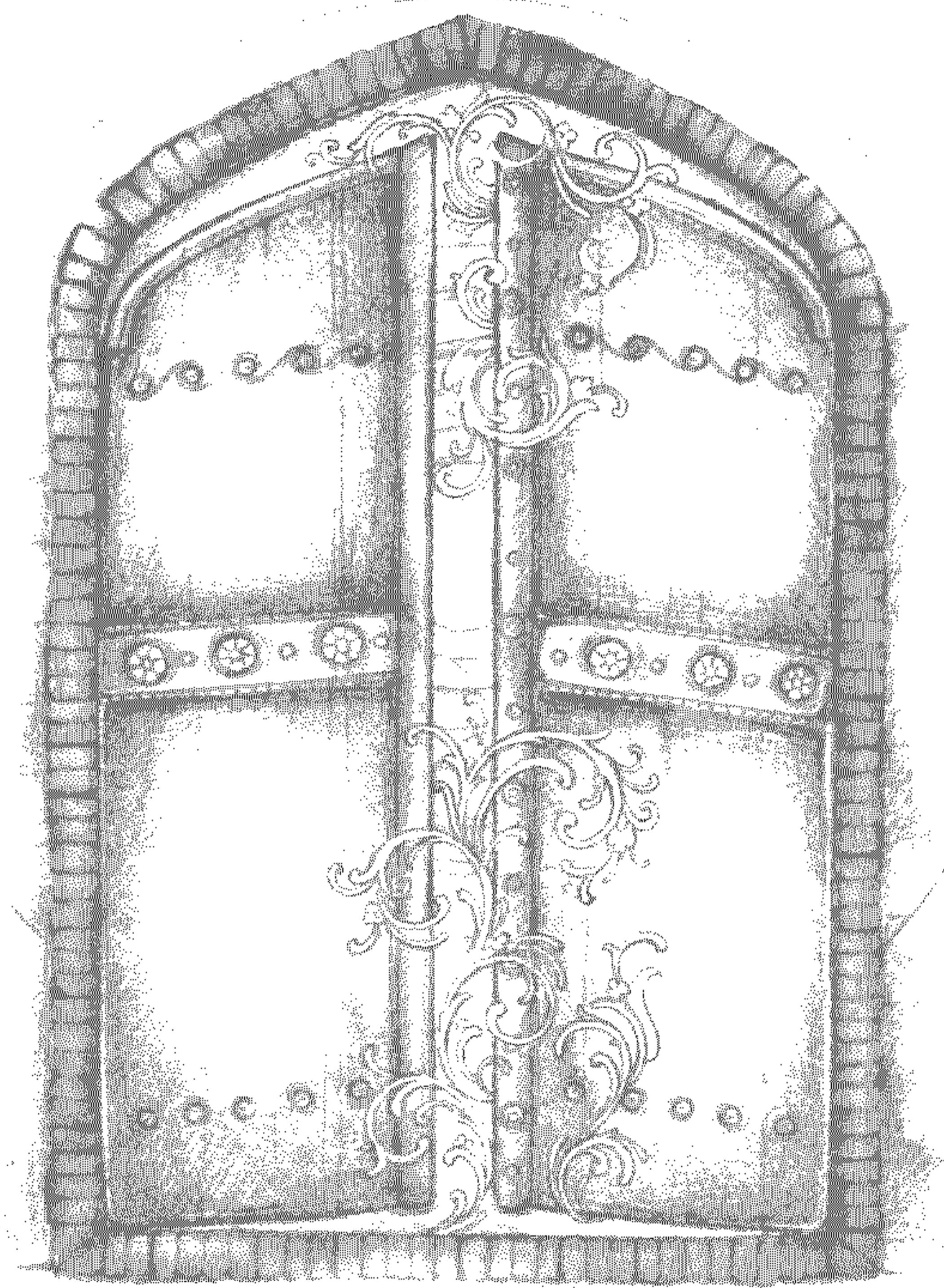
میرعلام دست و پایش را گم می کند: «بله استاد، من هستم.»

المقدس اردبیلی به او می نگرد: «اینجا چه می کنی؟»

- مرا بیخشید استاد. من از هنگامی که شما در نجف بودید تا هنگامی که به کوفه آمدید و وارد مسجد شدید، داشتم شما را تعقیب می کردم!

المقدس اردبیلی تعجب می کند: «تعقیب برای چه؟!»

میرعلام شروع می کند به گفتن آن چیزهایی که او آن شب از مقدس

اردبیلی دیده. بعد هم رومی کند به استادش ولب باز می‌کند.

- شما را به امیرمؤمنان قسم می‌دهم آنچه امشب بر شما گذشت را برای من بگویید استاد.

قدس اردبیلی سرشن را پایین می‌اندازد. دلش می‌خواهد طفره برود، اما متوجه می‌شود میرعلام، چیزهایی را که برا او گذشته دیده. دیگر نمی‌شود چیزی را کتمان کرد. این است که لب می‌گشاید: «به شرطی برای تو خواهم گفت که تا وقتی زنده‌ام برای هیچ‌کس تعریف نکنی.»

میرعلام تندتند می‌گوید: «قبول استاد، هرچه شما بفرمایید. حالا بگویید.»

قدس اردبیلی نگاهی به میرعلام می‌کند و سرشن را فاش می‌کند.

- امشب درباره بعضی مسائل علمی داشتم با خودم فکر می‌کدم، اما راه به جایی نمی‌بردم و مشکلم حل نمی‌شد. به ذهنم آمد به مرقد مطهر مولایم امیرمؤمنان بروم و مشکل علمی ام را به ایشان بگویم و از ایشان راهنمایی بخواهم. به در حرم که رسیدم یک دفعه در برایم باز شد که تو خود آن را دیدی. من به داخل حرم رفتم و مشکل علمی ام را به امیرمؤمنان گفتم. یک دفعه صدایی از جانب قبر منور علی بن ابیطالب شنیدم که می‌گفت به مسجد کوفه برو و از قائم ما سوال کن، زیرا او امام زمان تو است. من از حرم بیرون آمدم و به مسجد کوفه و به

درون محراب رفتم. آنجا مولایم صاحب الزمان را دیدم و مشکل علمی ام را برای ایشان گفتم و حضرت هم به من پاسخ دادند. جواب سؤال‌هایم را که از حضرت گرفتم از مسجد خارج شدم و به سوی منزلم رفتم که تورا دیدم.

میرعلام با شگفتی به سخنان استادش گوش می‌دهد. به فکر فرومی‌رود. باورکردن حرف‌های استاد برایش سخت است. دیدن مولا صاحب‌الزمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَّهُ و سخن‌گفتن با او! اما میرعلام، مقدس اردبیلی و تقوایش را می‌شناسد. می‌داند که رخ دادن چنین اتفاقی برای او بعيد نیست. می‌فهمد کسی که خود را پاک و تزکیه کرده باشد، مولایش صاحب‌الزمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَّهُ رخ ماه خود را به او نشان خواهد داد و با او سخن خواهد گفت. میرعلام چشم‌های مشتاقش را به مقدس اردبیلی می‌دوزد و لب باز می‌کند.

- ممنونم از شما استاد. امشب بهترین درسی بود که در سراسر عمرم از شما فرآگرفتم.^{۱۲}

---

۱۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۷۵، کتاب الغییه، باب ۲۴؛ الزام الناصب فی اثبات الحجه الغائب، ج ۲، ص ۴۲، الغصن السادس من ادعى رویته.

پهلویان مسجد

«حسن بن مُثّله جمکرانی» انسان صالح و نیکویی است. در میان مردم روستای جمکران و قم به تقاو و پرهیزکاری معروف است. همه او را قبول دارند و روی نامش سوگند می‌خورند. او عاشق و دلداده و بی‌تاب مولایش صاحب‌الزمان علی‌الله‌عاصی فرج‌الشیراز است. چه نمازها که او نخوانده و چه دعاها که نکرده و چه عبادت‌ها که برای دیدن اربابش به جا نیاورده است. آرزوی دنیا و عقبای او، دیدن یک لحظه مولایش است.

نیمه‌های شب هفدهم رمضان است. حسن بن مُثّله در خواب است. ناگهان در خانه‌اش کوبیده می‌شود. از خواب بیدار می‌شود. از اتاقش بیرون می‌آید و نگاهی به آسمان می‌کند. پاسی از شب گذشته است. با خود می‌گوید: «این موقع شب کیست که دارد در می‌زند؟»

حسن بن مُثّله به سوی در می‌رود و آن را باز می‌کند. ناگهان افرادی را می‌بیند که از چهره‌هایشان دارد نور می‌بارد. حسن بن مُثّله مات

و مبهوت آن افراد می شود: «این‌ها کیستند؟! این وقت شب اینجا چه می خواهند؟!» با آنکه حسن بن مُثله غرق در فکر و سؤال است، اما وجود آن‌هایی که مقابلش ایستاده‌اند آرامشی بی‌نظیر را در دل او وارد می‌کند. کسی انگار در درونش می‌گوید این افراد با اینکه ناشناسند، اما منشأ رحمت و برکت‌اند. حسن بن مُثله لبخندی روی لب می‌نشاند و رو می‌کند به آن‌ها: «بفرمایید.»
یکی از آن افراد به حسن بن مُثله نگاه می‌کند.

- جناب حسن بن مُثله، مولایت صاحب‌الزمان ما را فرستاده تا به توبگوییم به نزد او بروی. امام، تورا می‌خواند!
حسن بن مُثله سرتاپا شگفت‌زده می‌شود. انتظار شنیدن چنین سخنانی را ندارد. شوکه می‌شود. با خود می‌گوید: «یعنی این افراد فرستادگان امام زمان وَجْهَ اللَّهِ تَعَالَى هستند؟! می‌خواهند مرا نزد او ببرند؟!
درست شنیده‌ام؟! اصلاً من کیستم که مولایم بخواهد مرا ببیند؟!
من که همیشه در به در دنبال نشان و اثری ازاوبودم. خدا یا این چه لیاقتی است که آن را ارزانی من می‌کنی؟! این چه موهبتی است که به این بندۀ گناهکار عطا می‌کنی؟!» حسن بن مُثله در حالی که از تعجب و حیرت بیرون نیامده رو می‌کند به آن افراد.

- آیا من در بیداری ام و خواب نمی‌بینم؟! آیا به راستی شما فرستادگان مولایم صاحب‌الزمان هستید؟! آیا به راستی مولایم می‌خواهد مرا ببیند؟!

فرستادگان سر پایین می آورند: «آری، هم اینک او را اجابت کن.»

شوق و وجود در ذره ذره وجود حسن بن مُثُله می نشیند: «من کی ام که مولایم با من کار دارد؟! من با او کار دارم!»

و سپس سریع آماده می شود تا همراه با آن افراد به نزد مولایش امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ برود.

***

در زمینی که در آن زراعت شده، تختی قرار دارد که روی آن فرشی پهن شده و جوانی زیباروی و سی ساله برآن نشسته و به چهار بالش تکیه داده است. رویه روی آن جوان نیز پیرمردی نشسته و کتابی در دست گرفته و مشغول خواندن برای آن جوان است. دورتا دور تخت و زمین را نیز شخص نفر که برخی جامه های سفید و برخی جامه های سبز پوشیده اند، فراگرفته اند و مشغول نماز خواندن هستند. پیرمردی که مقابل جوان خوش سیما نشسته، روی عقب پرمی گرداند و متوجه آمدن حسن بن مُثُله و آن هایی که با او هستند، می شود. حسن بن مُثُله به آن هایی که روی تخت نشسته اند نگاه می کند. با دیدن آن جوان نورانی که فروزنگی خورشید در برابر نور چهره اش هیچ است می فهمد که او، مولایش صاحب الزمان عَلَيْهِ السَّلَامُ است. با خودش می گوید: «اگر این جوان مولایم امام زمان باشد، یقیناً آن پیرمرد هم خضرنی است که همیشه ملازم حضرت است.»

اشک شوق از چشم ان حسن بن مُثُله بیرون می جهد و بر صورت

سفیدش می‌نشیند. ناگهان خضرنی، حسن بن مُثله را نزد خود فرامی‌خواند. حسن به خضرنی می‌نگرد و جلو می‌رود و روی تخت در کنار او و در مجاورت امامش می‌نشیند. سپس حسن بن مُثله پیش می‌رود و درحالی‌که عنان از کف داده و بی‌قراری تمام وجودش را در برگرفته، بر دست و پای امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ بوسه می‌زند و با دیده شوق به حضرت نگاه می‌کند. اشک از چشمان حسن بن مُثله مثل ناودان می‌ریزد. امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ رو می‌کند به حسن ولب می‌گشاید.

- ای حسن بن مُثله، برو و به «حسن بن مسلم» بگو که تو چند سال است که این زمین‌ها را به تصرف خود درآورده‌ای و در آن‌ها کشت و زرع می‌کنی. بگو این زمین‌ها مال تو نیست. دیگر اجازه نداری در آن‌ها تصرف کنی. اینجا زمین شریفی است و خداوند این زمین را از زمین‌های دیگر برگزیده و مبارک گردانیده است. به حسن بن مسلم بگو خداوند به خاطر آنکه این زمین‌ها را غصب کرده‌ای، دو پسر جوانت را از تو گرفت، اما تو متنبه نشدی. اگر بازهم به این کارت ادامه دهی خداوند بلایش را از جایی که تو گمان نمی‌بری، بر تونازل خواهد کرد. باید این زمین را واگذاری و هرجه در طول این سال‌ها از این زمین منفعت بردۀ‌ای، پس بدھی تا در اینجا مسجدی بناسنند. حسن بن مُثله نگاه می‌کند به امام زمانش: «ای مولای من، مردم سخن مرا بدون نشانه و دلیل نمی‌پذیرند. اگر می‌شود

نشانه‌ای برایم بفرماید.»

امام زمان عَلَیْهِ السَّلَامُ به حسن بن مُثُله نگاه می‌کند. صدایش هزاران آرامش را در قلب او جاری می‌کند.

- ای حسن بن مُثُله، توبرو و کارت را انجام بده. ما در محدوده این زمین، علامت و نشانه‌ای می‌گذاریم تا دلیلی بر صدق گفتار تو باشد. به نزد «سید ابوالحسن» برو و به او بگو زمین و منفعتی که از آن زمین به دست آمده را از حسن بن مسلم بگیرد تا مسجد را در این مکانی که ما هستیم بنا کنند.

آنگاه امام زمان عَلَیْهِ السَّلَامُ دوباره خطاب می‌کند به حسن بن مُثُله.

- ای حسن، به مردم بگو تا به این زمین و مسجد بیایند و آن را عزیز بدارند و چهار رکعت نماز در اینجا بخوانند. دو رکعت نماز تحيّت مسجد که هر رکعت، یک سوره حمد و هفت سوره توحید دارد و ذکر رکوع و سجود هم هفت مرتبه گفته می‌شود. و نیز دو رکعت نماز صاحب الزمان را در این مکان به جای آورند؛ بدین‌گونه که در هنگام خواندن سوره حمد چون به ایاک نعبد و ایاک نستعين رسیدند، آن را صد بار بگویند و بعد از آن سوره حمد را تا آخر بخوانند. رکعت دوم را نیز به همین طریق انجام دهند و در هر رکعت، تسبیح رکوع و سجود را نیز هفت بار بگویند. هنگامی که نماز تمام شد، یک بار لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بگویند و تسبیحات حضرت

فاطمه زهرا. آن‌گاه به سجده بروند و صد بار بر پیغمبر و آل او صلوات بفرستند. هرکس این دو رکعت نماز را در اینجا بخواند، گویی در خانه کعبه آن را خوانده است!

چشمان حسن بن مُثله پراز اشک شوق است. بلند می‌شود تا برای اجرای دستور امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ برود که امام فرمان دیگری را هم به او می‌دهد.

- ای حسن، در گله جعفر کاشانی چوپان، بُزی است که باید آن را بخری. اگر مردم پولش را دادند با آن پول، بز را خریداری کن و گرنه پولش را خودت پرداخت کن. فردا شب آن بُز را بیاور و در این مکان ذبح کن. آن‌گاه روز چهارشنبه هجدهم ماه مبارک رمضان، گوشت آن بُز را بر بیماران و کسانی که مرض صعب العلاج دارند، انفاق کن که حق تعالی همه را شفا می‌دهد. آن بُز، ابلق است. موهای بسیار دارد. هفت نشان سفید و سیاه در بدن دارد که هر یک به اندازه یک درهم است و سه نشانه آن در یک طرف بزو و چهار نشانه دیگری در آن یکی طرف است.

حسن بن مُثله سری طاعت پایین می‌آورد و راه می‌افتد و به خانه می‌رود. شب را تا صبح در فکر چیزهایی که دیده به سر می‌برد. چیزهایی که باور کردنش سخت است. نیمه شب! آن افراد نورانی! خضرنی! امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ و آن دستورات! دیگر صبح شده است. حسن بن مُثله بعد از خواندن نمازش، باعجله از خانه خارج

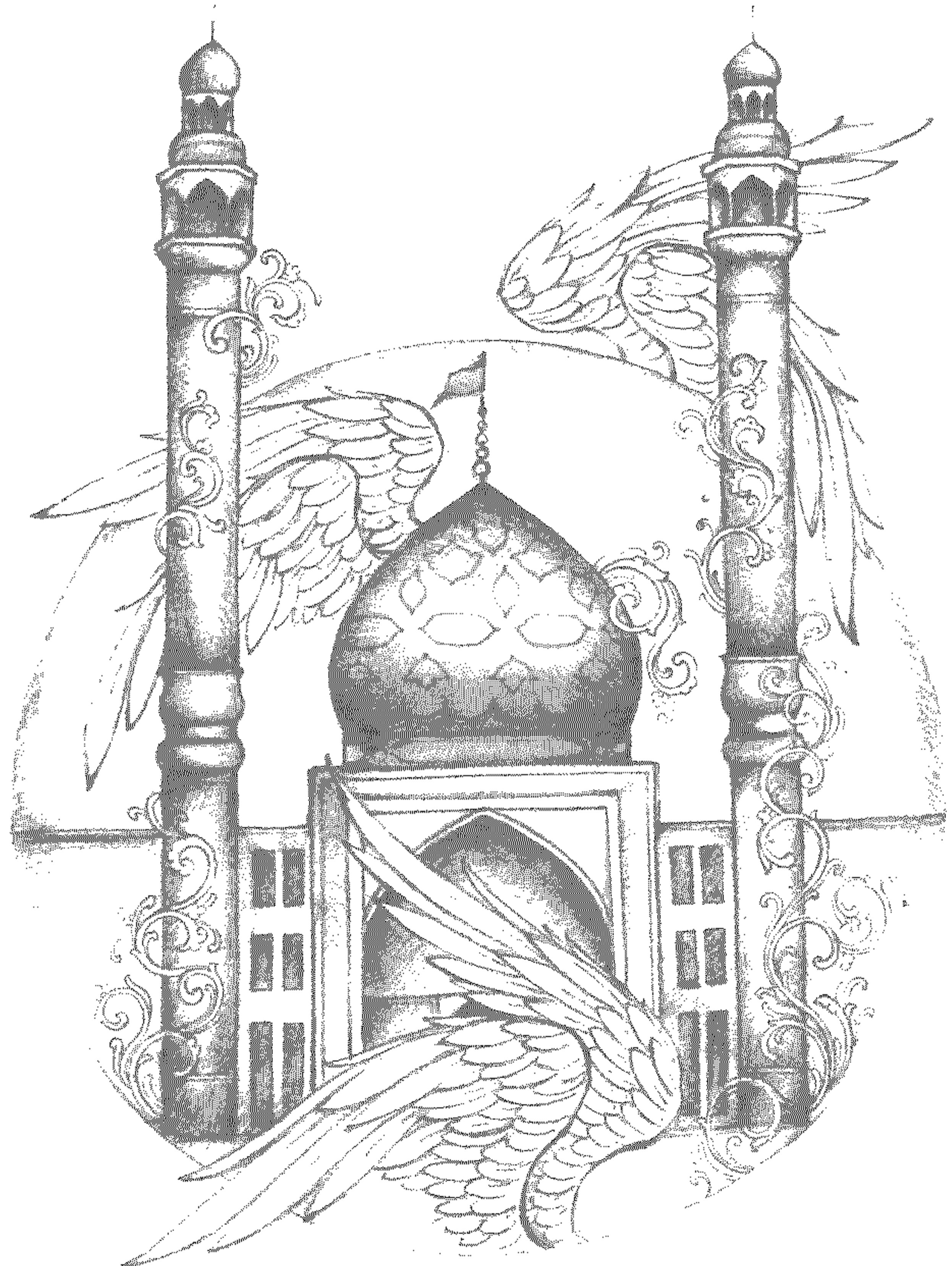
می شود و به دنبال یکی از دوستانش به نام «علی منذر» می رود و ماجرایی را که دیشب برایش اتفاق افتاده، برای او تعریف می کند. علی منذر به شدت متعجب و حیرت زده می شود از این ماجرا. با خودش می گوید: «یعنی دیشب حسن بن مُثُله، امام زمان را دیده و با او سخن گفته است؟! یعنی او محضر امام غاییمان را درک کرده است؟! خوشابه سعادتش! خوشابه لیاقت‌ش!»

حسن بن مُثُله دست علی منذر را می گیرد و او را به سوی مکانی که دیشب خدمت امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالسَّلَامُ عَلَىٰهِ وَالسَّلَامُ عَلَىٰهِ رسیده بود می برد. به آنجا که می رسد، می بینند محدوده‌ای که امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالسَّلَامُ عَلَىٰهِ وَالسَّلَامُ عَلَىٰهِ دیشب در آنجا بوده، با میخ‌ها و زنجیرهایی مشخص شده است. شگفتی هر دو بیشتر می شود. حسن بن مُثُله به همراه علی منذر برای اجرای فرمان امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالسَّلَامُ عَلَىٰهِ وَالسَّلَامُ عَلَىٰهِ عازم رفتن به سوی منزل سید ابوالحسن در قم می شود. به قم و به خانه سید ابوالحسن که می رسد در می زند. غلام خانه در را باز می کند. سلام می کند و رو می کند به حسن بن مُثُله.

- شما از جمکران آمدید؟

حسن بن مُثُله تعجب می کند از این سؤال: «آری..» خادم نگاهی به چهره حسن بن مُثُله می کند.

- از اول صبح امروز، سید ابوالحسن در انتظار شماست. حسن بن مُثُله بیشتر تعجب می کند. با خود می گوید: «سید ابوالحسن

منتظر من است؟! او از کجا می‌داند که من می‌خواستم به نزدش بیایم؟!» هر دو وارد خانه می‌شوند. به نزد سید ابوالحسن می‌روند. سید ابوالحسن، حسن بن مُثُله را که می‌بیند به استقبالش می‌رود و او را در بغل می‌گیرد و می‌فرشد. سپس نگاهی می‌کند به او:

- ای حسن بن مُثُله، من دیشب خوابیده بودم. ناگهان شخصی در عالم رؤیا به من گفت که فردی به نام حسن بن مُثُله، فردا صبح از روستای جمکران پیش تو خواهد آمد. به آن چه می‌گوید اعتماد کن و گفتارش را تصدیق کن که سخن او سخن ماست و هرگز مطالبش را رد نکن. آن هنگام از خواب بیدار شدم و تا این ساعت در انتظار تو بودم تابیایی.

تعجب حسن بن مُثُله و علی منذر تمام شدنی نیست. حسن بن مُثُله کنار سید ابوالحسن می‌نشیند و ماجرا یی را که دیشب برایش اتفاق افتاده موبه موبه برای سید ابوالحسن تعریف می‌کند. اشک شوق در چشمان سید ابوالحسن حلقه می‌بندد. دلش می‌خواهد چشمان حسن بن مُثُله که مولایش را دیده، بوسه باران کند. نگاهی محبت‌آمیزیه حسن بن مُثُله می‌کند و سپس رومی کند به خادمانش: «اسب‌های ما را زین کنید. ما به سوی روستای جمکران خواهیم رفت.»

حسن بن مُثُله و سید ابوالحسن و علی منذر سوار بر اسب می‌شوند و به سوی جمکران حرکت می‌کنند. به نزدیکی‌های ده که می‌رسند، جعفر کاشانی چوپان را می‌بینند که گله‌اش را برای چرا به صحراء

آورده است. حسن بن مُثله از اسب پياده می شود و به میان گلهٔ جعفر می رود. ناگهان بزی که در آخر گله در حرکت است به سوی حسن بن مُثله می دود. انگار که دستی او را به طرف حسن بن مُثله حرکت می دهد. حسن بن مُثله به بزنگاه می کند. نشانی هایش دقیقاً همان چیزهایی است که مولایش به او گفته است. بزرامی گیرد و می خواهد آن را از جعفر بخرد. جعفر نگاهی به بزمی کند. تعجب در چشمانش موج می زند.

- به خدا سوگند، من تابه حال در میان گله خود چنین بزی را ندیده بودم. امروز برای اولین بار او را دیدم که هرچه کردم نتوانستم او را بگیرم!

حسن بن مُثله بزرگ از جعفر چوپان می گیرد و خود و سید ابوالحسن و علی منذر، آن را به محدوده‌ای که دیشب حسن بن مُثله دیده بود می برد و قربانی می کنند. سپس سید ابوالحسن، حسن بن مسلم را احضار می کند و زمینی که آن را غصب کرده از او می گیرد و سودی را نیز که او در این سال‌ها از زمین برده از او پس می گیرد. بالاخره مسجدی که به دستور امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ است در روستای جمکران ساخته می شود. آنجا پایگاهی می شود برای هر کس که تاروز قیامت نام مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ را بر روی لب دارد و او را دوست دارد.^{۱۳}

---

۱۳. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۲۳۰، تتمه کتاب الغیبه، الحکایه الثامنة به نقل از تاریخ قم حسن بن محمد بن حسن قمی به نقل از کتاب مونس الحزین شیخ صدوق، نجم الثاقب علامه نوری، ص ۳۸۳.

پایان